

การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ
ของสำนักข่าว CNN

ภัทรี ภัทรโสภณกุล

การศึกษารายบุคคลนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2561

Digital Storytelling in CNN's Disaster News Coverage

Pattaree Pattarasopasakul

A Individual Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master Communication Arts

Department of Communication Arts

Faculty of Communication Arts, Dhurakijpundit University

2018

ใบรับรองการศึกษารายบุคคล
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อการศึกษารายบุคคล การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของ
สำนักข่าว CNN

เสนอโดย

น.ส.ภัทรี ภัทรโสภสกุล

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.ชนัญสราร อรนพ ณ อยุธยา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบการศึกษารายบุคคลแล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ดร.โสภัทร นาสวัสดิ์)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ชนัญสราร อรนพ ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผศ.ดร.พิทักษ์ศักดิ์ ทิศาภักย์)

คณะนิเทศศาสตร์รับรองแล้ว

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(อาจารย์ กอบกิจ ประดิษฐผลพานิช)

วันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561

หัวข้อการศึกษารายบุคคล	การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในการรายงานข่าว ภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN
ชื่อผู้เขียน	ภัทรี ภัทร โสภสกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ชนัญสราร อรณพ ณ อยุธยา
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา	2560

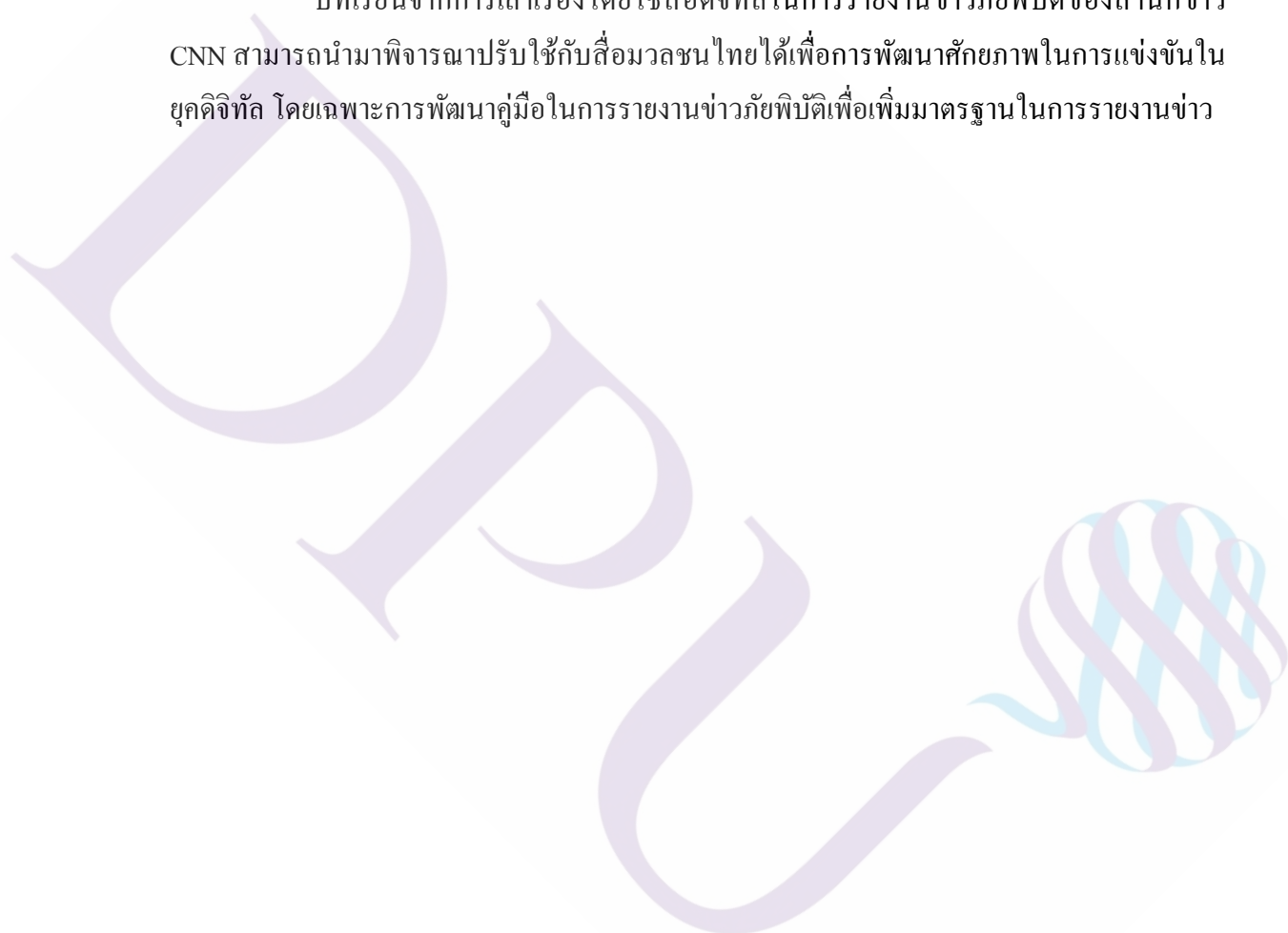
บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีเฮอริเคนมาเรีย และเพื่อเปรียบเทียบนโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัล ระหว่างกรณีการทำข่าวภัยพิบัติและข่าวปกติทั่วไป โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัย 2 วิธี ได้แก่การวิเคราะห์เนื้อหาวิดีโอข่าวจากเว็บไซต์ CNN จำนวน 34 วิดีโอ โดยวิเคราะห์สื่อดิจิทัล (digital media) ที่ใช้ในการเล่าเรื่อง ได้แก่ เสียง ข้อความ ภาพกราฟิกและ ภาพวิดีโอ ตามองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้สื่อข่าว โปรดิวเซอร์ และบรรณาธิการดิจิทัลของสำนักข่าว CNN จำนวน 3 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) มุมมองการเล่าเรื่อง (point of view) เป็นองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลที่สำคัญที่สุดของการรายงานข่าว โดยผ่านทั้งทางข้อความ เสียงของผู้ประกาศ/ผู้สื่อข่าว กราฟิกและภาพวิดีโอ 2) คำถามที่เร้าความสนใจ (dramatic question) ใช้ผ่านเสียงเป็นหลัก โดยคำถามจะอยู่ในช่วงต้นของวิดีโอ และในวิดีโอที่มีคำถามอาจจะไม่มีคำตอบก็ได้ แต่คำตอบนั้นจะถูกถ่ายทอดออกมาผ่านได้ทั้งข้อความ เสียง กราฟิกและภาพวิดีโอ 3) เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (emotional content) พบความโดดเด่นผ่านการใช้ภาพวิดีโอและเสียง ประกอบด้วยภาพการส่งผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ ภาพความเสียหายของบ้านเรือน ภาพมุมสูง ภาพผู้ประสบภัย และการเปรียบเทียบภาพสถานที่ก่อนและหลังถูกพายุถล่ม ส่วนเสียงที่สร้างความรู้สึกให้กับผู้ชมที่สุดคือเสียงของผู้ประสบภัย 4) ลักษณะของน้ำเสียง (Voice) จะแตกต่างกันออกไปตามมุมมองการเล่าเรื่อง 5) เพลงประกอบ (Soundtrack) พบการใช้เพลงประกอบกับวิดีโอที่เป็นประเภท caption video เท่านั้น 6) การใช้ข้อมูลที่เหมาะสม (Economy) พบความโดดเด่นจากการใช้ภาพกราฟิกเข้ามาประกอบเพื่อไม่ให้ข้อมูลที่มากเกินไปกับผู้ชม 7) จังหวะ (pacing) การเล่าเรื่องในภาพรวมทั้งหมดจะกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ

นโยบายและกระบวนการผลิตในการรายงานข่าวภัยพิบัติของ CNN ไม่ได้แตกต่างจากช่วงเวลาปกติทั่วไป แต่สิ่งที่แตกต่างคือการปฏิบัติตามคู่มือที่ทางห้องข่าวยึดถือในการลงพื้นที่ไปทำข่าวภัยพิบัติได้แก่ 1) การเข้าพื้นที่ควรไปกับเจ้าหน้าที่หรือทีมกู้ภัย และ 2) เตรียมอาหารและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมเพื่อไม่ให้เป็นการะใคร ส่วนนโยบายในการทำงานนั้นพบว่า แม้ว่าจะมีตำแหน่งในห้องข่าวดิจิทัลที่แตกต่างกันออกไป แต่ในการทำงานจริง บรรณาธิการดิจิทัลก็ทำงานร่วมกับฝ่ายอื่นๆ

บทเรียนจากการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN สามารถนำมาพิจารณาปรับใช้กับสื่อมวลชนไทยได้เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการพัฒนาคู่มือในการรายงานข่าวภัยพิบัติเพื่อเพิ่มมาตรฐานในการรายงานข่าว

Individual Study Title	Digital Storytelling in CNN's Disaster News Coverage
Author	Pattaree Pattarasopakul
Individual Study Advisor	Dr. Chanansara Oranop Na Ayutthaya
Department	Communication Arts
Academic Year	2017

ABSTRACT

The study of Digital storytelling in CNN's Disaster News Coverage aimed 1) to seek how CNN use the digital storytelling in disaster news coverage, in case of Hurricane Maria and 2) to compare the policy and process of digital newsroom between in normal situation and disaster situation. This study employed 2 methods including content analysis and in-depth interview. The subjects of content analysis were 34 video clips from www.cnn.com covering Hurricane Maria; then analyzed digital media including text, audio, graphics and video. The study also interviewed 3 staffs from CNN, including a correspondent, a producer and a digital editor.

The study found that 1) point of view is the key element of digital storytelling and can be transmitted by all digital media which include text, audio, graphics and video. 2) dramatic question is always found in audio and the question is always in the beginning of the video clip but It does not need to has answer for every answer and the answer can be transmitted by text, audio, graphics and video. 3) Emotional content is mostly found in audio, the victim's sound has the most effect on the audient, and video including picture of the journalist in the field, picture of damage, aerial view, picture of the victim and picture of before & after. 4) Voice depends on the point of view. 5) Soundtrack is only found in caption video. 6) Economy is the key for better experience of the audient and the key of digital media is Graphic. 7) Pacing, The rhythm of the story always not too quickly or slowly progresses.

The policy and process of CNN newsroom during disaster were not different from normal situation but CNN followed the handbook, as follows: deploying to the field with rescue team and official and preparing food and necessities. The result from the digital storytelling in CNN's disaster news coverage is able to adapt for all news agencies in Thailand, and increase

potential to be competitive in the digital edge, especially by developing the handbook for disaster news coverage as the international coverage standard.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้จะสำเร็จลงไปได้ถ้าหากขาดคำแนะนำจาก ดร.ชนัญสรา อรณพ ฌ อยุธยา ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยให้คำชี้แนะและเสียสละเวลาในการช่วยพัฒนางานวิจัยชิ้นนี้ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ออกมาเป็นรูปเล่ม รวมถึงขอบพระคุณอาจารย์มนต์และพี่ก้องที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ที่คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตแห่งนี้

ขอบพระคุณครอบครัวที่สนับสนุนในทุกๆด้านเพราะเชื่อมั่นในการตัดสินใจของผู้วิจัย ขอบคุณต่อป้าที่อยู่เคียงข้างและให้กำลังใจตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา

อีกหนึ่งกลุ่มคนสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำคัญคือ โต๊ะต่างประเทศ สปริงนิวส์ ขอบคุณพี่มิกกี้ บรรณาธิการที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน พี่ๆน้องๆที่โต๊ะทุกคน โดยเฉพาะน้องพินที่ ถึงแม้จะลาออกไปแล้วแต่คอยช่วยเหลือมาตลอด และขอบคุณบุคลากรของ CNN ที่ยินดีให้สัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้

ท้ายที่สุดขอขอบคุณเพื่อนๆแก๊งนางฟ้าที่ช่วยเหลือกันตลอดมาและเพื่อนๆ DPU รุ่น 59 ทุกคน

ภัทรี ภัทร โสภสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพประกอบ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ปัญหาคำถามวิจัย.....	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.5 นิยามศัพท์.....	6
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2. แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling).....	10
2.2 แนวคิดเรื่องการรายงานข่าว.....	16
2.3 แนวคิดเรื่องการรายงานข่าวภัยพิบัติ.....	20
2.4 แนวคิดเรื่องห้องข่าวดิจิทัล (digital newsroom).....	24
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	37
3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis).....	37
3.2 การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview).....	45
4. ผลการศึกษา.....	47
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis).....	47
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (interview).....	89
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	95

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	98
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	110
ประวัติผู้เขียน.....	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางแสดงการแบ่งจังหวะเพลงและการส่งผลต่อความรู้สึก.....	12
3.1 ตารางแสดงการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	39
3.2 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างในช่วงที่ 1.....	40
3.3 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างในช่วงที่ 2.....	40
3.4 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างในช่วงที่ 3.....	41
4.1 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างและความยาวของคลิปในช่วงที่ 1.....	48
4.2 ตารางวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของช่วงที่ 1.....	49
4.3 ตารางวิเคราะห์คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจของช่วงที่ 1.....	51
4.4 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึกของช่วงที่.....	53
4.5 ตารางวิเคราะห์เสียงและเพลงประกอบของช่วงที่ 1.....	55
4.6 ตารางวิเคราะห์จังหวะการเดินเรื่องของช่วงที่ 1.....	56
4.7 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างและความยาวของคลิปในช่วงที่ 2.....	57
4.8 ตารางวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่องของช่วงที่ 2.....	58
4.9 ตารางวิเคราะห์คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจของช่วงที่ 2.....	62
4.10 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึกของช่วงที่ 2.....	63
4.11 ตารางวิเคราะห์ลักษณะน้ำเสียงและเพลงประกอบของช่วงที่ 2.....	68
4.12 ตารางวิเคราะห์จังหวะการเดินเรื่องของช่วงที่ 2.....	70
4.13 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างและความยาวของคลิปในช่วงที่ 3.....	71
4.14 ตารางวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่องของช่วงที่ 3.....	73
4.15 ตารางวิเคราะห์คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจของช่วงที่ 3.....	80
4.16 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึกของช่วงที่ 3.....	82
4.17 ตารางวิเคราะห์ลักษณะน้ำเสียงและเพลงประกอบช่วงที่ 3.....	87

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพแสดงเส้นทางการเคลื่อนตัวของพายุเฮอริเคนมาเรีย.....	4
4.1 แสดงข้อความที่สะท้อนมุมมองการเล่าเรื่องในข่าวที่ปรากฏ	
ในข่าว Tropical Storm Maria threatening Caribbean.....	52
4.2 วิดีโอ Hurricane Maria follows Irma's path.....	52
4.3 วิดีโอ NASA watches Maria intensify from space.....	54
4.4 ตัวอย่างภาพกราฟฟิกในวิดีโอ Hurricane Maria travels close to Irma's path.....	57
4.5 วิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria.....	59
4.6 วิดีโอ Where is Hurricane Maria headed next?.....	60
4.7 ภาพความเสียหายมุมสูงจากวิดีโอ Aerial view of Dominica devastation.....	60
4.8 ตัวอย่างภาพความเสียหายในวิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future.....	61
4.9 ภาพความเสียหายในวิดีโอ Survivor Hurricane came with a vengeance.....	61
4.10 ภาพความเสียหายในวิดีโอ Hurricane Maria leaves trail of devastation.....	62
4.11 ภาพผู้สื่อข่าวในพื้นที่จากวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria.....	64
4.12 ผู้สื่อข่าวรายงานในวิดีโอ CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico.....	64
4.13 ภาพผู้ประสพภัยร้องไห้ในวิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future.....	65
4.14 ความเสียหายในวิดีโอ Survivor Hurricane came with a vengeance.....	66
4.15 ภาพเริ่มต้นของวิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future.....	67
4.16 ภาพมุมสูงจากวิดีโอ Aerial view of Dominica devastation.....	67
4.17 ภาพกราฟฟิกวิดีโอ Where is Hurricane Maria headed next?.....	69
4.18 วิดีโอ San Juan mayor: You don't put debt over people.....	75
4.19 วิดีโอ FEMA: Doing everything we can in Puerto Rico.....	75
4.20 วิดีโอ San Juan mayor: We're dying here.....	76
4.21 วิดีโอ Trump meets storm victims in Puerto Rico.....	76
4.22 วิดีโอ Weeks after Maria, survivors scramble for help.....	77
4.23 ภาพในวิดีโอ Weeks after Maria, survivors scramble for help.....	78
4.24 ภาพความเสียหายใน Weeks after Maria, survivors scramble for help.....	78
4.25 วิดีโอ Puerto Rico struggles to find drinking water.....	79

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.26 วิดีโอ Puerto Rico one month after Hurricane Maria.....	79
4.27 วิดีโอ Puerto Rico a month later is 'post-apocalyptic'.....	81
4.28 วิดีโอ Puerto Rico one month after Hurricane Maria.....	83
4.29 วิดีโอ Weeks after Maria, survivors scramble for help.....	83
4.30 วิดีโอ Visiting a hurricane survivor's home.....	84
4.31 ภาพจากวิดีโอ See: Before and after rainforest was destroyed	85
4.32 ภาพเริ่มเรื่องในวิดีโอ Visiting a hurricane survivor's home	85
4.33 วิดีโอ Cooper scores Trump's response to Puerto Rico	86

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรสื่อคือองค์กรสำคัญที่มีบทบาทและหน้าที่ในการรายงานข่าวและข้อเท็จจริงให้แก่ประชาชนได้รับรู้ และเป็นส่วนสำคัญขององคาพยพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (natural disaster) โดยองค์กรสื่อจะกลายเป็นแหล่งข้อมูลภัยพิบัติที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชน เนื่องจากมีช่องทางในการเข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการรายงานข่าวในช่วงเกิดภัยพิบัตินั้น ถ้าหากว่าล่าช้าเกินไปก็อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ ดังนั้นนอกจากความรวดเร็วและถูกต้องแล้ว องค์กรสื่อยังต้องรายงานข่าวภัยพิบัติให้ประชาชนเข้าใจง่ายที่สุดด้วย ซึ่งในยุคดิจิทัล (digital age) นั้นการเผยแพร่ข่าวสารสามารถทำได้อย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับยุคสมัยก่อน และการรายงานข่าวให้ประชาชนเข้าใจง่ายที่สุดก็สามารถทำได้ด้วยการใช้เครื่องมือต่างๆ เข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหาจนเกิดเป็นสื่อดิจิทัล (digital media) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความ เสียง ภาพวิดีโอและกราฟิก (Sikarwar, 2016)

Mario Garcia (2017) ได้กล่าวเอาไว้ในบทความเรื่อง Digital Storytelling: A Marriage Between Journalism and Design ว่า ในสมัยก่อน การใช้ศาสตร์ของการออกแบบเข้ามาช่วยในการทำข่าวไม่ได้มีความสำคัญเป็นอันดับแรก แต่ในตอนนี้ การออกแบบข่าวให้น่าดูถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกห้องข่าว (newsroom) สมัยใหม่ และทุกวันนี้ “เรื่อง” (stories) มักปรากฏพร้อมกับวิดีโอ กราฟิกและองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งช่วยสร้างประสบการณ์ที่จับต้องได้ให้แก่ผู้ชมผ่านวิธีการต่างๆ โดยสำนักข่าวใหญ่ๆ เช่น นิวยอร์กไทม์, วอชิงตันโพสต์ และอื่นๆ ก็มีการปรับตัวเช่นกัน

การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) เป็นอีกวิธีหนึ่งในการออกแบบข่าวเพื่อช่วยทำให้การรายงานข่าวสามารถถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้อย่างน่าสนใจ เข้าใจง่าย และเข้าถึงผู้ชมได้ง่ายขึ้น โดยศูนย์ Digital Storytelling หรือ ศูนย์ซีดีเอส ให้คำจำกัดความของการเล่าเรื่องดิจิทัลว่า เป็นวิธีการเล่าเรื่องซึ่งใช้อุปกรณ์ต่างๆ บนคอมพิวเตอร์ในการเล่าเรื่อง เช่น สารคดีดิจิทัล บทความดิจิทัล เป็นต้น แต่โดยทั่วไปแล้ว มันคือการรวมศิลปะการเล่าเรื่องเข้าไว้กับมัลติมีเดีย เช่น กราฟิก เสียง วิดีโอ เป็นต้น (University of Houston, n.d.)

ปัจจุบัน องค์กรสื่อได้นำเอาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ไปใช้ในการสร้างสรรค์เนื้อหาและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วย เช่นเดียวกับสำนักข่าว CNN ที่เป็นหนึ่งใน

สำนักข่าวระดับโลกที่มีการใช้สื่อดิจิทัล (digital media) เข้ามาบูรณาการในการทำงานของห้องข่าว และมีการใช้วิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าว โดยสำนักข่าว CNN เริ่มต้นเผยแพร่ข่าวสารออนไลน์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 (Krumsvik, 2010) ก่อนจะเปิดตัวเว็บไซต์อย่างเป็นทางการครั้งแรกในปี ค.ศ. 2005 นับจากนั้น สำนักข่าว CNN ได้พัฒนาเครื่องมือดิจิทัลมา โดยตลอด จนกระทั่งนับจนถึงปี ค.ศ. 2017 นี้ สำนักข่าว CNN มีแพลตฟอร์ม (Platform) ในการเผยแพร่ข่าวสารออนไลน์ทั้งหมด 10 ช่องทาง ประกอบไปด้วย ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ อินสตาแกรม ไลน์ เฟซบุ๊กเกมสเอนเจอร์ คิก สแนปแชท แอปเปิลนิวส์ และทัมเบลอร์ (Niemanlab, 2017)

สำนักข่าว CNN ยังเป็นสำนักข่าวที่ให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวภัยพิบัติ โดยสำนักข่าว CNN มีกองข่าวพยากรณ์อากาศภายใต้ชื่อ CNN Weather และมีทีมนักพยากรณ์อากาศเป็นของตนเองทำให้สามารถรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ นอกจากนี้ สำนักข่าว CNN ยังส่งสัญญาณเพื่อออกอากาศไปยัง 212 ประเทศทั่วโลก ทำให้สำนักข่าว CNN มีฐานผู้ชมที่กว้างมาก และนอกจาก สำนักข่าว CNN จะมีสำนักงานใหญ่ในเมืองแอตแลนตา ประเทศสหรัฐฯ แล้ว ยังมีสำนักข่าวในอีก 31 เมืองใหญ่ทั่วโลกด้วย (CNN Worldwide Fact Sheet) (Niemanlab, 2017) นอกจากนี้ยังออกอากาศในฐานะสถานีโทรทัศน์ 24 ชั่วโมงแล้ว นอกจากนี้ สำนักข่าว CNN ยังมีประสบการณ์ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ เช่น กรณีการเกิดพายุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยนพัดถล่มฟิลิปปินส์ เมื่อปีพ.ศ. 2556 นับเป็นซูเปอร์ไต้ฝุ่นระดับ 5 จนทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 3,976 คน (CNN Staff, 2013)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเหตุการณ์ภัยพิบัติจากอิทธิพลของพายุเฮอริเคนมาเรียเมื่อเดือนกันยายนถึงตุลาคม พ.ศ. 2560 นั้น สำนักข่าว CNN ได้เกาะติดสถานการณ์ภัยพิบัติดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่พายุเฮอริเคนมาเรียเริ่มก่อตัวขึ้นเป็นพายุโซนร้อนเมื่อวันที่ 16 กันยายนพ.ศ. 2560 ในมหาสมุทรแอตแลนติก (Meyer, 2017) หลังจากนั้นในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2560 เฮอริเคนมาเรียยังคงทวีกำลังแรงอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งกลายเป็นเฮอริเคนระดับ 4 และพัดเข้าชายฝั่งเปอร์โตริโก ซึ่งก่อให้เกิดฝนตกหนักวัดปริมาณน้ำฝนได้สูงถึง 30 นิ้วภายในระยะเวลาเพียง 1 วัน เกิดลมกระโชกแรงคล้ายกับพายุทอร์นาโดและทำให้ไฟฟ้าดับทั้งเกาะ สาธารณูปโภคถูกทำลาย ประชาชนจำนวนมากกลายเป็นคนไร้ที่อยู่อาศัย โดยศาสตราจารย์ทริเซีย วอชเทนดอร์ฟ แห่งมหาวิทยาลัยเคลาเวร์ในสหรัฐ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการบรรเทาสถานการณ์ภัยพิบัติกล่าวถึงเฮอริเคนมาเรียเอาไว้ว่า มาเรียมีองค์ประกอบมากมายของความเป็นโศกนาฏกรรม และไม่ได้เป็นเพียงภัยพิบัติเท่านั้น (Meyer, 2017)

หลังจากพายุพัดถล่มได้ 5 วัน ในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2560 เจ้าหน้าที่รัฐบาลสหรัฐภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ชุดแรกได้เดินทางไปยังเปอร์โตริโกเพื่อสำรวจความ

เสียหายที่เกิดขึ้น ในฐานะที่เป็นดินแดนในปกครองของสหรัฐ ขณะเดียวกันเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักถึงการรับมือของรัฐบาลสหรัฐว่าล่าช้าเกินไป เพราะหลังพายุพัดถล่มได้เกือบสองสัปดาห์ ประชาชนเกือบทั้งเปอร์โตริโกยังคงไม่มีไฟฟ้าใช้และน้ำสะอาดดื่ม ก่อนที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์จะตัดสินใจเดินทางลงพื้นที่ในวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2560 (Meyer, 2017) อย่างไรก็ตาม พายุมาเรียไม่ได้พัดขึ้นชายฝั่งสหรัฐ แต่ได้เคลื่อนตัวผ่านชายฝั่งรัฐนอร์ทแคโรไลนาในวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2560 โดยอิทธิพลของพายุทำให้เกิดลมกระโชกแรง คลื่นสูง และน้ำท่วม ก่อนพายุจะสลายตัวในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2560

การรายงานข่าวเรื่องพายุเฮอริเคนมาเรียของ สำนักข่าว CNN จะเน้นไปยังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเปอร์โตริโกเป็นหลัก เนื่องจากเป็นดินแดนของสหรัฐและเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติซึ่งได้รับความเสียหายอย่างหนัก นอกจากนี้ ยังเป็นการเผชิญพายุลูกที่ 2 ในรอบ 1 เดือน หลังจากก่อนหน้านี้เปอร์โตริโกเพิ่งถูกพายุเฮอริเคนเฮอร์มาเข้าพัดถล่ม เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2560 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแบ่งช่วงเวลาการรายงานข่าวของ สำนักข่าว CNN ตามการพัฒนาของสถานการณ์พายุเฮอริเคน โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงดังนี้

1. ช่วงที่หนึ่ง ระหว่างวันที่ 16-19 กันยายน พ.ศ. 2560 (4 วัน) เป็นช่วงที่พายุกำลังก่อตัวและเตรียมเข้าพัดถล่มเปอร์โตริโก ลักษณะการรายงานข่าวในช่วงนี้ของ สำนักข่าว CNN จะเน้นไปที่การเตือนภัยและเฝ้าระวังสถานการณ์ เพื่อให้ประชาชนเตรียมความพร้อมรับมือเหตุการณ์
2. ช่วงที่สอง ระหว่างวันที่ 20-24 กันยายน พ.ศ. 2560 (5 วัน) ช่วงพายุเข้าพัดถล่มและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก ลักษณะการรายงานข่าวในช่วงนี้ของ สำนักข่าว CNN จะเน้นไปที่รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ลักษณะความเสียหาย ตัวเลขความเสียหาย
3. ช่วงที่สาม ระหว่างวันที่ 25 กันยายนจนถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2560 (36 วัน) ช่วงประเมินความเสียหาย ความช่วยเหลือและฟื้นฟู ลักษณะการรายงานข่าวในช่วงนี้ของสำนักข่าว CNN จะเน้นไปยังการรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้น สำนักรวความช่วยเหลือและการฟื้นฟูว่ามีเพียงพอหรือไม่และประชาชนต้องการอะไร รวมไปถึงการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐว่าสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงทีหรือไม่

ภาพที่ 1.1 ภาพแสดงเส้นทางการเคลื่อนตัวของพายุเฮอริเคนมาเรีย (AFP,2017)

การทำงานของสื่อมวลชนในกรณีที่เป็นข่าวภัยพิบัตินั้น บ่อยครั้งมักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในการรายงานข่าวว่านำเสนอข่าวแบบ “ดราม่า” ด้วยการตอกย้ำความหายนะในทุกภาคส่วน จนทำให้คนที่ดูข่าวเกิดความเครียดและตื่นตระหนกเกินความจริง เช่น ในช่วงที่ประเทศไทยเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2554 การติดตามข่าวสารจากสื่อทำให้ประชาชนเกิดความเครียด เพราะสื่อมวลชนหลายสำนักต่างพยายามแข่งขันกันอย่างรุนแรงเพื่อแย่งชิงเรตติ้งและคนดู (ณัฐา ฉางชูโต, 2554) ดังนั้นการถอดบทเรียนจากการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN ซึ่งถือว่าเป็นสื่อที่ได้รับการยกย่องว่ามีมาตรฐานการทำงานระดับโลก จึงจะเป็นประโยชน์ในการรายงานข่าวภัยพิบัติต่อไปสำหรับสื่อมวลชนไทย

นอกจากในแง่ของภาคปฏิบัติแล้วที่การลงพื้นที่รายงานข่าวภัยพิบัติในทุกครั้งมักจะมีอุปสรรคและความยากลำบากกว่าการรายงานข่าวปกติทั่วไป นโยบายของห้องข่าวซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข่าวที่ถูกผลิตขึ้นก็ถือว่ามีความสำคัญในการกำหนดการรายงานข่าวของ โดยศูนย์ระหว่างประเทศเพื่อผู้สื่อข่าว (ICFJ) มีข้อเสนอแนะว่าทุกห้องข่าวควรมีแผนการรับมือภัยพิบัติและบุคลากรทุกคนควรมีคู่มือเอาไว้โดยเฉพาะ (Potter and Ricchiardi, 2009) จึงน่าสนใจว่าห้องข่าวของสำนักข่าว CNN ซึ่งเป็นห้องข่าวดิจิทัล (digital newsroom) นั้นมีนโยบายและกระบวนการผลิตเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างกรณีการทำข่าวภัยพิบัติและการรายงานข่าวปกติทั่วไป

ดังนั้น งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีเฮอริเคนมาเรีย” จึงมุ่งศึกษาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital

storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN กรณีเฮอริเคนมาเรียซึ่งเป็นพายุที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนักและถูกสื่อวิพากษ์วิจารณ์ถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐว่าเป็นไปอย่างล่าช้า โดยศึกษาผ่านสื่อดิจิทัล (digital media) ที่ปรากฏผ่านทางหน้าจอ ได้แก่ เสียง ข้อความ ภาพกราฟิกและ ภาพวิดีโอ ผ่านองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ตามหลักการของ University of Houston (n.d.) ซึ่งมีองค์ประกอบหลักทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ มุมมองการเล่าเรื่อง คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึก เสียง เพลง ประกอบ ข้อมูลที่มีปริมาณพอเหมาะและเข้าใจง่าย และจังหวะ

นอกจากนี้ยังต้องการศึกษาว่า ห้องข่าวดิจิทัล (digital newsroom) ของสำนักข่าว CNN มีนโยบายและกระบวนการผลิตอย่างไรเปรียบเทียบกับระหว่างกรณีการทำข่าวภัยพิบัติและการรายงานข่าวปกติทั่วไป เนื่องจากนโยบายมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจว่าองค์กรสื่อเหล่านั้นจะนำการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) มาใช้หรือไม่ ท่ามกลางการทำงานในยุคดิจิทัลซึ่งเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมาก

ผู้วิจัยมุ่งหวังว่าการศึกษานี้จะช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) แก่ภาควิชาการนิเทศศาสตร์ และยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับใช้การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสื่อมวลชนไทยในอนาคต เพื่อให้ข่าวนั้นมีความน่าสนใจและเข้าถึงผู้ชมได้ง่ายขึ้น ลดปัญหาการถูกวิพากษ์วิจารณ์ในการรายงานข่าวภัยพิบัติทำงานของสื่อ อันเป็นการส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานการรายงานข่าวของสื่อมวลชนไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้เปิดรับข้อมูลข่าวสารในเหตุการณ์ภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีพายุเฮอริเคนมาเรีย
- 2) เพื่อเปรียบเทียบนโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัล (digital newsroom) ระหว่างกรณีการทำข่าวภัยพิบัติและการรายงานข่าวปกติทั่วไป

1.3 ปัญหาวิจัย

- 1) สำนักข่าว CNN มีวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีเฮอริเคนมาเรียอย่างไร

2) ห้องข่าวดิจิทัล (digital newsroom) ของ สำนักข่าว CNN มีนโยบายและกระบวนการผลิตระหว่างกรณิการข่าวภัยพิบัติและการรายงานข่าวปกติทั่วไปแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) เพื่อถอดแนวปฏิบัติการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีเฮอริเคนมาเรีย เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) สำหรับแวดวงวิชาการทางวารสารศาสตร์ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรสื่อในประเทศไทยที่จะนำไปปรับใช้ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

2) เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับความเหมือนหรือความแตกต่างของนโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัลของสำนักข่าว CNN ในยุคดิจิทัลระหว่างกรณิการข่าวภัยพิบัติและกรณิปกติแตกต่างกันหรือไม่ อันจะเป็นประโยชน์ของห้องข่าวดิจิทัลขององค์กรสื่อในประเทศไทยนำมาปรับใช้ในการวางแผนนโยบายและกระบวนการผลิตของรายงานข่าวภัยพิบัติ

1.5 นิยามศัพท์

สื่อดิจิทัล หมายถึง สื่อที่ใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์บนคอมพิวเตอร์เข้ามาผลิต เพื่อใช้ในการเล่าเรื่องในงานข่าว ประกอบด้วยเสียง ข้อความ ภาพกราฟิก และภาพวิดีโอ

เสียง หมายถึง สื่อดิจิทัลประเภทหนึ่งที่มีการถ่ายทอดผ่านการใช้เสียงในวิดีโอ ได้แก่ เสียงผู้ประกาศ/ผู้สื่อข่าว เสียงผู้อยู่ในเหตุการณ์ และเสียงบรรยากาศ

ข้อความ หมายถึง สื่อดิจิทัลประเภทหนึ่งที่เป็นข้อความหรือเป็นตัวหนังสือที่ปรากฏอยู่บนหน้าจอ

ภาพกราฟิก หมายถึง สื่อดิจิทัลประเภทหนึ่งที่เป็นภาพสร้างขึ้นจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้สื่อความหมายของข้อมูลต่าง ๆ ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

ภาพวิดีโอ หมายถึง ภาพที่ถ่ายทำด้วยกล้องและผ่านกระบวนการตัดต่อสร้างเป็นคลิปวิดีโอ

การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล หมายถึง การเล่าเรื่องด้วยเนื้อหา ภาพ และเสียง โดยใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยเหลือ โดยวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลมีองค์ประกอบหลักทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ มุมมองการเล่าเรื่อง คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก เสียง เพลงประกอบ ข้อมูลที่มีปริมาณพอเหมาะและเข้าใจง่าย และจังหวะ

มุมมองการเล่าเรื่อง (point of view) หมายถึง แก่นหรือจุดประสงค์ของข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนที่สำนักข่าว CNN ถ่ายทอดให้ผู้ชมรับรู้และเข้าใจในแต่ละช่วง โดยข่าวแต่ละชิ้นอาจมีมุมมองในการเล่าเรื่องที่แตกต่างกัน

คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ (dramatic question) หมายถึง คำถามที่แฝงอยู่ในข่าวแต่ละชิ้น ที่ผู้รายงานข่าวและผู้สื่อข่าวของสำนักข่าว CNN ต้องการให้ผู้ชมเกิดคำถามบางอย่างขึ้นในใจในตอนต้นและจะช่วยหาคำตอบให้ในตอนท้าย วัดจากการมีคำถามหรือไม่มีคำถาม และมีคำตอบในตอนท้ายหรือไม่มีคำตอบในตอนท้าย

เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึก (emotional content) หมายถึง เนื้อหาข่าวที่สำนักข่าว CNN แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่ภัยพิบัติเฮอริเคนมีต่อคนรอบตัวหรือชีวิตของผู้คนในพื้นที่ วัดจากเนื้อหานั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อผู้คนหรือไม่

ลักษณะของน้ำเสียงเสียง (voice) หมายถึง เสียงของคนที่บรรยายอยู่ในเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนของสำนักข่าว CNN แต่ละชิ้นเพื่อทำให้เรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดออกมานั้นสมบูรณ์ขึ้น วัดจากเสียงนั้นมีการใช้โทนเสียง (tone of voice) ซึ่งประกอบไปด้วยโทน (tone), ระดับเสียง (pitch), ความเร็ว (speed), จังหวะ (rhythm), ทำนอง (melody), สำเนียง (accent)

เพลงประกอบ (Soundtrack) หมายถึง เสียงเพลงที่ประกอบเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนของสำนักข่าว CNN แต่ละชิ้น วัดจากความเร็ว-ช้า ระดับความดังของเพลงและความสอดคล้องกับเนื้อหาข่าว

ข้อมูลมีปริมาณพอเหมาะและเข้าใจง่าย (economy) หมายถึง ศิลปะในการนำเสนอเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนของสำนักข่าว CNN ที่ทำให้ผู้ชมเข้าใจข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายขึ้น โดยการแสดงข้อมูลให้เห็นเป็นภาพ (Data Visualization) คือการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการย่อข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบของภาพ แผนภูมิ แผนผัง สัญลักษณ์ หรือกราฟ

จังหวะ (pacing) หมายถึง จังหวะความเร็ว-ช้าของน้ำเสียงของผู้รายงานข่าวและผู้สื่อข่าวของสำนักข่าว CNN ที่เหมาะสมกับเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนแต่ละชิ้น

การรายงานข่าวภัยพิบัติ หมายถึง การทำข่าวที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติที่สร้างความสูญเสียให้แก่ผู้คนในวงกว้าง โดยหลักการในการทำงานเพื่อการรายงานข่าวภัยพิบัตินั้นจะแตกต่างจากข่าวทั่วไป เนื่องจากสื่อจะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชน สื่อจึงมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความตระหนักรู้และให้ข้อมูลต่อประชาชนทั่วไป ในงานนี้หมายถึงเฉพาะ การรายงานข่าวภัยพิบัติเฮอริเคน

ห้องข่าว หมายถึง ส่วนหนึ่งขององค์กรสื่อมวลชน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลงานในส่วนข่าวทั้งหมด ถือเป็นส่วนสำคัญเพราะมีหน้าที่วางนโยบายและกระบวนการผลิต

ห้องข่าวดิจิทัล หมายถึง ผู้รับผิดชอบดูแลงานในส่วนข่าวทั้งหมดทั้งหมด โดยห้องข่าวดิจิทัลต้องมีการใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยเหลือหรือบูรณาการในการทำงานและทำงานร่วมกับตำแหน่งต่างๆในห้องข่าวทั่วไป ดังนั้นจึงต้องมีตำแหน่งบรรณาธิการสื่อใหม่หรือฝ่ายดิจิทัลเพิ่มเข้านโยบายห้องข่าวดิจิทัล หมายถึง คำสั่งที่ห้องข่าวดิจิทัลมีลงไปต่อพนักงานในส่วนต่างๆที่อยู่ในห้องข่าว

กระบวนการผลิตห้องข่าวดิจิทัล หมายถึง กระบวนการผลิตข่าวแต่ละชิ้นซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการทำงานของห้องข่าวดิจิทัล

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling)

ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลมาใช้ เพื่อศึกษา ความหมายและองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล ตลอดจนประโยชน์ของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล

2.2 แนวคิดเรื่องข่าว

ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องข่าวเพื่อศึกษาถึงความสำคัญในการรายงานข่าว บทบาทของสื่อมวลชนในภาวะปกติทั่วไป

2.3 แนวคิดเรื่องการรายงานข่าวภัยพิบัติ

ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องการรายงานข่าวภัยพิบัติเพื่อศึกษาถึงบทบาทของสื่อมวลชนในการรายงานข่าวเวลาเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติว่ามีความแตกต่างจากการทำหน้าที่ในภาวะปกติทั่วไปอย่างไรบ้าง

2.4 แนวคิดเรื่องห้องข่าวดิจิทัล (Digital Newsroom)

ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องห้องข่าวดิจิทัลเพื่อศึกษาถึงลักษณะการทำงานในห้องข่าวดิจิทัล โดยเฉพาะนโยบายห้องข่าวและกระบวนการผลิตดิจิทัล

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling)

2.1.1 ความหมายของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล

การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) เป็นแนวความคิดพื้นฐานในการเล่าเรื่อง ซึ่งสามารถถูกนำไปใช้ในการเล่าเรื่องทุกประเภท และปัจจุบันมีการปรับใช้ในการหลายวงการ ทั้งการทำข่าวของสื่อมวลชน การเรียนการสอนในห้องเรียน การทำสื่อสารการตลาด โดยมีการให้ความหมายของคำว่า Digital Storytelling เอาไว้ดังนี้

ศูนย์ Digital Storytelling หรือ ศูนย์ซีดีเอส ให้ความสำคัญกับความของการเล่าเรื่องดิจิทัลว่าเป็นวิธีการเล่าเรื่องซึ่งใช้อุปกรณ์ต่างๆบนคอมพิวเตอร์ในการเล่าเรื่อง เช่น สารคดีดิจิทัล บทความดิจิทัล เป็นต้น แต่โดยทั่วไปแล้ว มันคือการรวมศิลปะการเล่าเรื่องเข้าไว้กับมัลติมีเดีย เช่น กราฟิก เสียง วิดีโอ เป็นต้น (Digital Storytelling Center [DSC], 2017)

John Seely Brown (2005) นักวิจัยและที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรมดิจิทัล อธิบายว่าการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ว่าเป็นวิธีใหม่ในการใช้สื่อมัลติมีเดียในการเล่าเรื่อง และด้วยความสามารถของเยาวชนยุคใหม่ที่เติบโตมาในโลกแห่งดิจิทัล ทำให้พวกเขาค้นพบวิธีใหม่ในการเล่าเรื่อง

Ventura Ana Boa (2010) กล่าวไว้ในหนังสือ Making news with digital stories: digital storytelling as a forma of citizen journalism – case Studies analysis in the U.S., UK and Portugal ว่า การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) คือ การเล่าเรื่องโดยใช้เครื่องมือต่างๆในคอมพิวเตอร์ เครื่องมือเหล่านั้นใช้กับคอนเทนต์ ซึ่งอาจจะเป็นเสียง ข้อความ ภาพนิ่ง หรือ ภาพเคลื่อนไหว Digital stories เป็นผลผลิตจากกระบวนการนี้ และเรื่องราวนี้มักได้รับการเผยแพร่ผ่านทางออนไลน์

2.1.2 องค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล

ศูนย์ Digital Storytelling ในประเทศสหรัฐอเมริกายังเป็นผู้พัฒนาและเผยแพร่ 7 องค์ประกอบที่สำคัญของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล โดยหลักการพื้นฐานของการเล่าเรื่องแบบนี้จะประกอบไปด้วย (University of Houston,n.d.)

1. มุมมองการเล่าเรื่อง (point of view) คือจุดสำคัญที่สุดในการเล่าเรื่องและคือความคิดหรือมุมมองของคนเล่าเรื่อง เมื่อนึกถึงมุมมองการเล่าเรื่อง ผู้เล่าเรื่องจะต้องนึกต่อว่าข้อความอะไรที่กำลังจะสื่อสารออกไป คำตอบของคำถามนี้จะช่วยทำให้ผู้เล่าเรื่องวางกรอบเรื่องนั้นๆ ได้ การเข้าใจถึงข้อความจะทำให้ผู้เล่าเรื่องสามารถเล่าเรื่องให้สั้นและกระชับลงได้

2. คำถามที่ช่วยเร้าความสนใจ (dramatic question) คำถามสำคัญที่ทำให้ผู้ชมสนใจและสร้างแก่นหลักของเรื่อง มักจะมีคำถามในตอนต้นเรื่องหรือมักจะเป็นประโยคแรก และประโยคนี้จะสร้างคำถามในใจของคนฟังเรื่องนี้อยู่ ก่อนจะได้รับคำตอบในตอนท้าย

3. เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (emotional content) คนรุ่นใหม่มักจะถูกดึงดูดให้เข้าหาเรื่องราวที่เป็นจริง คือเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อคนรอบตัวหรือชีวิตของผู้คน อย่างไรก็ตาม การทำให้เรื่องราวนั้นสมจริง ต้องมีการเล่าเรื่องจากแก่นแท้หรือหัวใจของเรื่องนั้นๆ เนื่องจากผู้คนจะไม่ซาบซึ้งกับอะไรที่พวกเขาคิดว่าหลอกลวง

4. เสียง (Voice) เสียงคือ องค์ประกอบที่ช่วยสร้างชีวิตให้แก่สคริปต์ เสียงของแต่ละคนแตกต่างกัน ถ้อยคำในสคริปจะสื่อสารถึงข้อมูลที่เรายากจะส่งถึงผู้ชม แต่เราสื่อสารความรู้สึกผ่านเสียง ส่วนการวัดนั้นวัดได้จากการใช้โทนเสียง (Tone of voice) ซึ่งประกอบไปด้วยโทน (tone), ระดับเสียง (pitch), ความเร็ว (speed), จังหวะ (rhythm), ทำนอง (melody), สำเนียง (accent)

5. เพลงประกอบ (Soundtrack) เสียงเพลงหรือเพลงประกอบมักถูกใช้เพื่อเล่าเรื่องราวและมันสามารถเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญสำหรับเรื่องราวในยุคดิจิทัล แต่มันก็ไม่ได้จำเป็นเสมอไป เรื่องราวที่ดีบางครั้งก็ไม่ต้องเสียงเพลงประกอบ หลักการในการเลือกเพลงประกอบนั้นเช่น บทเพลงควรค่อยๆแผ่ลงเป็นเพียงเพลงประกอบในขณะที่เสียงบรรยายดังขึ้น หลีกเลี่ยงการใช้เพลงที่มีระดับความดังเปลี่ยนแปลงไปมา และเสียงเพลงควรจะช่วยเติมเต็มเรื่องราวนั้นๆ เป็นต้น

สำหรับเพลงประกอบนั้นจะมีจังหวะดนตรี(Beat) ที่แตกต่างกันออกไป และมีการส่งผลต่อความรู้สึกของคนฟังแตกต่างกัน

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงการแบ่งจังหวะเพลงและการส่งผลต่อความรู้สึก

อัตราจังหวะ	อัตราจังหวะช้า-เร็ว บีท (Beat) ต่อนาที	การส่งผลต่อความรู้สึก
ช้า	60-94	นุ่มนวล อ่อนหวาน กระตุ้นระบบความทรงจำ จิตใจอ่อนโยน สงบ
ปานกลาง	95-115	สนุกสนาน มีชีวิตชีวา สดใส
เร็ว	115-150	สร้างความเข้มแข็ง ปลุกใจ ตื่นเต้น
เร็วมาก	150 ขึ้นไป	ไม่สบาย ตึงเครียด และอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพ
ผสม	รวมจังหวะเพลงเดียว	แปลกใหม่ กระตุ้นความสนใจ

ที่มา : หนังสือ ดนตรีแสนสุข

6. เนื้อหาที่มีจำนวนพอเหมาะ (Economy) ใช้คอนเทนท์ที่ไม่มากเกินไปในการเล่าเรื่อง ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่ามีคอนเซ็ปต์ข้อมูลเยอะไป เรื่องราวในยุคดิจิทัลนั้นมักจะสั้น เรื่องที่ดีควรอยู่ระหว่าง 250 – 350 คำ และควรจะคิดอย่างรอบคอบในทุกคำที่ใช้ นอกจากนี้ควรมีศิลปะในการนำเสนอเพื่อให้ผู้คนเข้าใจข้อมูลได้ง่าย

7. จังหวะ (Pacing) จังหวะความเร็วช้าของน้ำเสียงและการเล่าเรื่องเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเสียงที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงเหตุการณ์ เป็นเรื่องสำคัญที่เราควรจะต้องทำให้เป็นธรรมชาติมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในตอนลงเสียง เรื่องของจังหวะอาจจะจะเป็นความท้าทายที่สุดสำหรับใครหลายๆ คนที่รู้สึกไม่มั่นใจในน้ำเสียงหรือกลัวการลงเสียง การลงเสียงควรมีเร็วและช้าตามแต่ช่วงเวลาที่เหมาะสมและมีเสียงสูงเสียงต่ำเพื่อสะท้อนความรู้สึกของเรื่องราวนั้นๆ ออกมา

องค์ประกอบสำคัญอีกหนึ่งของ Digital Storytelling คือ เรื่อง (Story) หนังสือ digital storytelling cookbook ของศูนย์ Center of Digital Storytelling หรือ CDS (2010) อธิบายความหมายของเรื่อง ว่า อาจจะเป็นเรื่องราวสั้นๆ อย่างเช่น ทำไมคุณซื้อบ้านหรือรถคันแรก หรือ อาจจะเป็นเรื่องยาวๆ อย่างสงครามและสันติภาพ เรื่องราวการตัดสินใจในชีวิตของคุณ หรืออาจจะเป็นเรื่องร้ายแรงที่คุณต้องเผชิญ ชนิดของเรื่องแบ่งออกเป็น

(1) เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่สำคัญ เรื่องราวประเภทนี้จะเกี่ยวพันทั้งกับตัวบุคคลและความทรงจำ ทำไมเราถึงรัก หรือได้รับแรงบันดาลใจจากบุคคลคนนั้น หรือต้องการรำลึกถึงทุกสิ่งล้วนเป็นมุมมองด้านต่างๆ ของชีวิตของคน เรื่องราวส่วนใหญ่ในหมวดนี้มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ และการยกย่องหรือรำลึกถึงบุคคลซึ่งมีความสำคัญ เรื่องราวเหล่านี้มักจะถ่ายทอดออกจากด้วยประสบการณ์ที่ยากลำบากและเจ็บปวด แต่มักเป็นเรื่องที่ทรงพลังมากที่สุด

(2) เรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิต แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ เรื่องราวการผจญภัย และเรื่องราวความสำเร็จ มนุษย์ชื่นชอบการหลีกเลี่ยงความธรรมดาในชีวิตและสร้างความทรงจำใหม่ เพื่อเปลี่ยนมุมมองของชีวิต และทบทวนความหมายของชีวิต ส่วนเรื่องราวความสำเร็จ มักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมาย เช่น การสำเร็จการศึกษา

(3) เรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ในชีวิต นับจนถึงปัจจุบันนี้ 90เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก เสียชีวิตลงในรัศมีเพียง 10 ไมล์จากบ้านของตนเอง ดังนั้นมันอาจจะเป็นเรื่องยากสำหรับผู้คนที่จินตนาการถึงสถานที่ต่างๆ ที่ไม่เคยไป แต่เรื่องสถานที่ก็ยังเป็นพื้นฐานของการเล่าเรื่อง หนึ่งในตัวอย่างที่ดี คือ โครงการ 1000 rooms ซึ่งเป็นโครงการของคนเยอรมนี เชิญชวนประชาชนให้ร่วมกันส่งรูปภาพห้องๆ หนึ่งเข้ามา และบอกเล่าเรื่องราว ความผูกพันกับห้องๆ นั้น ประชาชนหลายร้อยคนให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการนี้

(4) เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่เราทำ สำหรับหลายคนที่มีอาชีพการงานเป็นนักวิชาการ เรื่องราวชีวิตของพวกเขาดูน่าสนใจด้วยอาชีพ บางครั้งก็อาจจะจะเป็นเรื่องงาน หรืองานอดิเรก หรือการทำงานเพื่อส่วนรวมก็ได้ เรื่องราวที่ดีมักมาจากการมองหาในสิ่งที่เราก่อนเคย แต่ในวิธีใหม่ๆ หรือด้วยความหมายใหม่ๆ

(5) เรื่องราวส่วนตัวอื่นๆ แบ่งออกได้เป็นสามประเภท คือ เรื่องราวการเอาชนะความท้าทาย แบ่งปันประสบการณ์การเอาชนะความท้าทายในชีวิต คือต้นแบบในการสร้างเรื่องของมนุษย์, เรื่องราวความรัก คู่รัก ครอบครัว หรือความรักแบบอื่นๆ และเรื่องราวการค้นพบข้อเท็จจริงที่กลายมาเป็นเรื่องจริง ไม่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นแค่การซ่อมจักรยาน หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

การได้มาซึ่งเรื่องราวที่น่าสนใจก็มีวิธีที่แตกต่างกันออกไป หากเป็นเรื่องราวของตนเอง ผู้เล่าก็จะสามารถถ่ายทอดออกไปได้ง่าย แต่ถ้าหากเป็นเรื่องราวของผู้อื่น การสัมภาษณ์ คืออีกหนึ่งวิธีที่ทำให้เราได้เรื่องราวมาได้ดีที่สุด หนังสือ Digital Storytelling Cookbook บอกสี่วิธีข้อแนะนำสำหรับคนที่ต้องไปสัมภาษณ์ผู้อื่นไว้ดังนี้

(1) ศึกษาคำถามให้ดี เพื่อที่ผู้สัมภาษณ์จะได้ไม่ต้องอ่านคำถามจากกระดาษ ทำตัวให้สบาย และสบตากับผู้ถูกสัมภาษณ์

(2) ปล่อยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีเวลาคุ่นคิด ให้ความกับผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ทบทวนและคิด การรบกวนอาจจะไปทำให้ความคิดของอีกฝ่ายแตกกระเจิง ในกรณีที่คำถามเป็นเรื่องตอบได้ยากและมีความรู้สึกมาเกี่ยวข้อง ปล่อยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์บอกเองว่า เขาหรือเธอจะจบประโยคหรือยัง

(3) เมื่อทุกอย่างลงตัวแล้ว ใช้สัญชาตญาณของเราในการตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่มีรายละเอียดลึกลงไปอีก

(4) หากเรื่องนั้นมันเป็นเรื่องราวที่เจ็บปวดหรือเศร้ามาของชีวิต ให้ระมัดระวัง อย่าคิดว่าจำเป็นต้องได้บทสัมภาษณ์ที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดหรือเศร้ามาเพื่อให้บทสัมภาษณ์มีคุณค่า ทำให้ทุกสิ่งออกมาเป็นธรรมชาติ

หนังสือ Digital Storytelling Cookbook ยังกล่าวถึง 7 ขั้นตอนสำคัญใน Digital Storytelling เอาไว้ ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนจบได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 เข้าใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง ทำความเข้าใจเรื่องที่จะเล่า และต้องเข้าใจเรื่องที่เราจะเล่าอย่างกระชับ และเรื่องนี้จะเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้คนอย่างไร วิธีที่เล่าเรื่องจะขึ้นอยู่กับว่าเล่าให้ใครฟัง พยายามจะบอกอะไร คนฟังรู้แล้วหรือยัง ไม่รู้ และผู้เล่าต้องการให้เขาทำอะไร

ขั้นตอนที่ 2 เข้าใจอารมณ์ เมื่อเราเข้าใจเรื่องที่จะเล่าแล้ว ก็ต้องเข้าใจความหมายที่มันอยู่ในเรื่องราวนั้นๆด้วย โดยเฉพาะอารมณ์ของเรื่องนั้น คำถามที่มักจะถามในขั้นตอนนี้ก็คือ ตอนที่คุณแบ่งปันเรื่องราวนี้ คุณรู้สึกอย่างไร และคำถามที่ว่า ความรู้สึกอะไรที่น่าจะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวนี้ได้ดีที่สุด การเข้าใจถึงอารมณ์ของเรื่อง จะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจและเข้าถึงเรื่องราวนั้นๆ เพราะอะไรก็ตามที่มีอารมณ์แบบเกินจริง ผู้ชมมักจะรู้สึกว่ามันไม่จริง แต่ถ้าหากเรื่องนั้นไร้ซึ่งอารมณ์ ผู้ชมก็จะไม่เชื่อถือเหมือนกัน

ขั้นตอนที่ 3 ตามหาช่วงเวลาที่สำคัญให้เจอ ช่วงเวลาบางช่วงเวลามีความหมายมากกว่าช่วงเวลาอื่น โดยเฉพาะช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอาจจะเป็นช่วงเวลาที่น่าจดจำที่สุดหรือคราμάτωνที่สุด ผู้ชมชอบฟังเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง พวกเขาจะรอคำตอบว่าเรื่องราวนั้นๆเปลี่ยนชีวิตของผู้คนได้อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 4 มองเห็นเรื่องราว เพื่อที่เราจะได้เห็นเรื่องราว เราต้องมีภาพในใจ ตามหาหรือสร้างภาพนั้นให้เกิดขึ้น ภาพที่เราเลือกจะช่วยสร้างความหมายที่หลากหลายของเรื่องราวนั้นๆ

ขั้นตอนที่ 5 ได้ยินเรื่องราว เมื่อเราทราบอารมณ์ของเรื่องราว นั้น เสียงก็สิ่งสำคัญที่สุดที่จะถ่ายทอดมันออกมา ผ่านคำพูดที่พูดออกมา ในเรื่องราวดิจิทัล เสียงไม่ใช่เป็นการเล่าเรื่องแต่ยังเป็นแก่นสำคัญ คนเล่าเรื่องจะต้องเลือกคำที่จะใช้ อารมณ์ที่จะใช้ และอาจจะใช้เสียงทั่วไปที่ผู้คนได้ยินในชีวิตประจำวันเข้าไป เสียงพวกนี้ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมให้แก่ผู้ชมรู้ว่าที่เกิดเหตุคือที่ไหน และทำให้ผู้ชมเข้าใจสถานการณ์ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 รวบรวมเรื่องราว เมื่อเรามีวัตถุดิบทั้งหมดแล้ว ก็ประกอบเรื่องราวผ่านสคริปต์และสตอรี่บอร์ด เราต้องวางโครงสร้างของเรื่อง ว่าจุดสำคัญของเรื่องจะอยู่ส่วนไหนตอนเริ่มเรื่อง กลาง หรือตอนจบ หรือแบ่งให้มีจุดสำคัญที่แตกต่างกันอยู่ทั่วทั้งเรื่อง

ขั้นตอนที่ 7 แบ่งปันเรื่องของคุณ แบ่งปันเรื่อง แต่ต้องถามตัวเองก่อนว่า ใครคือกลุ่มผู้ชม วัตถุประสงค์ของเรื่องราวที่เราสร้างขึ้น เราจะเผยแพร่เรื่องราวนี้ที่ไหนด้วย

2.1.3 ประโยชน์ของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล

Daniel Meadows อดีตผู้นำโครงการที่มีชื่อว่า Capture Wales ของสำนักข่าว BBC ที่เกิดขึ้นระหว่างปีค.ศ. 2001-2008 เขาบอกว่า โมเดลในการผลิตสื่อดิจิทัลไม่ได้อาศัยแค่ทักษะในหลายด้าน แต่ยังจำเป็นต้องพึ่งพางานเทคนิคที่มีมาตรฐานสูง เช่น กล้อง คัดต่อ เสียง กราฟิก กระบวนการหลังการผลิต โดยประโยชน์ของโปรเจกต์คือ ทำให้สามารถเข้าถึงผู้ชมที่เข้าถึงได้ยากในบทความเดียวกันนี้ยังระบุถึงประโยชน์ของ digital storytelling อีกว่า ช่วยเพิ่มอำนาจให้แก่ผู้บริโภค เพราะทุกคนสามารถเป็นนักเขียนได้ และ digital ทำให้เกิดช่องทางการแบ่งปันเรื่องราวที่เสมอภาคกัน (Ventura, 2010)

การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการเล่าเรื่องมีประโยชน์หลายอย่าง โดยประโยชน์สำคัญหนึ่งประการคือ ความเป็นไปได้ในการเข้าถึงผู้ชมที่อยู่ต่างประเทศ หรือบุคคลที่มีข้อจำกัดเรื่องการอ่านเขียน นอกจากนี้ ผ่านการใช้สื่อมัลติมีเดีย เช่น วิทย์ โทรทัศน์ และเว็บไซต์ การเล่าเรื่องด้วยภาพหรือเสียงที่สร้างขึ้นผ่านการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ยังสามารถเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวางในทันทีและพร้อมๆกัน นอกจากนี้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังถูกนำมาใช้เพื่อดึงดูดความสนใจจากคนรุ่นใหม่ที่จะใช้โซเชียลมีเดียเป็นหลักในชีวิตประจำวัน เมื่อ

ใช้ในทางที่ดี การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) สามารถสร้างผลกระทบอันทรงพลังได้ในการส่งข้อความ และยังมีประโยชน์หลายอย่าง มันสามารถผลิตออกมาในรูปแบบของวิดีโอหรือเสียง สามารถผลิตที่ใดก็ได้ที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้ เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน หรือโรงเรียน และแม้แต่อุปกรณ์ที่พกพาได้ และสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกวัย ทุกกลุ่มและทุกภาษา (“nindibaajimomin”, 2017)

บทความชื่อ SHARE YOUR STORY : A How-to Guide for Digital Storytelling ของหน่วยงาน Substance Abuse and Mental Health Services Administration (SAMHA, 2017) ระบุว่า การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) อยู่รอบตัวเรา ทั้งในวิดีโอ และ โฆษณา ที่มีการใช้คำพูดรวมเข้ากับภาพ เพื่อแบ่งปันเรื่องราวที่มีความหมายนั้นในกลุ่มคนหมู่มาก การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ยังช่วยให้เราเข้าถึงผู้คนไม่ว่าเขาจะอยู่ที่ใด เราสามารถเรียนรู้เรื่องราวนั้นได้จากโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นกรอบในการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) โดยอาศัยองค์ประกอบหลักมีทั้งหมด 7 ข้อประกอบไปด้วย มุมมองการเล่าเรื่อง คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก เสียง เพลงประกอบ จำนวนชุดข้อมูลและจังหวะ ซึ่งประโยชน์ของการนำวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) มาใช้จะช่วยให้เข้าถึงผู้ชมได้ง่ายขึ้น แม้จะเป็นกลุ่มคนที่เข้าถึงได้ยาก เช่น กลุ่มคนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ หรือมีความแตกต่างด้านภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถนำไปเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยดึงดูดความสนใจจากคนรุ่นใหม่ได้อีกด้วย

2.2 แนวคิดเรื่องการรายงานข่าว

2.2.1 ความหมาย

มีการให้ความหมายและนิยามของ “ข่าว” ไว้มากมาย แต่ส่วนใหญ่แล้วมักมองว่าข่าวคือเรื่องราว โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายข่าวไว้ว่าเป็น คำบอกเล่าเรื่องราว ซึ่งโดยปกติมักเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่หรือเป็นที่สนใจ ส่วนชาร์ลส เอ. ดาน่า (Charles A. Dana) เจ้าของหนังสือพิมพ์นิวยอร์กซัน (New York Sun) ในช่วง ค.ศ. 1869-1897 ระบุว่า ข่าวคือเรื่องราวบางอย่างที่มีความน่าสนใจต่อคนกลุ่มใหญ่ซึ่งคนกลุ่มนั้นไม่เคยทราบมาก่อน

พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช ให้ความหมายว่า ข่าวคือความเป็นจริงสมบูรณ์ (Completely true) เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง เรื่องราวนั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือระดับโลก ส่วน

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ กล่าวว่า ข่าว คือรายงานเหตุการณ์หรือความคิดเห็น ซึ่งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่มีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนได้เลือกแล้วเพราะเชื่อมั่นว่าเรื่องราวนั้นจะเป็นที่สนใจของผู้รับสารส่วนใหญ่หรือบางส่วน

มาลี บุญศิริพันธ์ อธิบายว่า ข่าวหมายถึง รายงานเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น แต่เฉพาะเหตุการณ์ไม่ใช่ข่าว แต่ข่าวจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่มีการรายงานให้ผู้รับสารได้ทราบถึงสาระสำคัญของข่าว ซึ่งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการเห็นพ้องต้องกันว่ามีความสำคัญ และน่าสนใจมากพอที่ประชาชนควรหรือต้องรู้ตามหลักการประเมินคุณค่าของข่าว เช่น กรณีการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ หากไม่มีการรายงานออกมา ประชาชนก็จะไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้น เมื่อประชาชนไม่รู้ ก็จะไม่มีการเตรียมตัวป้องกันหรือรับมือ (สิริพร มินะนันท์, 2557)

จากความหมายที่รวบรวมมา ผู้วิจัยพบว่าทุกคนให้ความหมายของข่าวไปในทิศทางเดียวกัน คือไม่ใช่ว่าทุกเรื่องราว ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะสามารถเป็นข่าวได้ แต่ต้องเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีประโยชน์และมีผลกระทบต่อประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2.2.2 คุณค่าของข่าว

การพิจารณาว่าข่าวใดควรเป็นข่าว ก็มีหลักเกณฑ์ที่ยึดถือกัน โดยบรรณาธิการหรือผู้สื่อข่าวจะอาศัยปัจจัยบางประการว่าสิ่งใดควรเป็นข่าวให้เป็นตัวชี้วัด ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านั้นเรียกกันว่า “คุณค่าของข่าว” (the news worthiness or news values) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1) ความรวดเร็วหรือทันเหตุการณ์ (timeliness or immediacy) เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้วผู้สื่อข่าวสามารถนำเสนอหรือรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว ข่าวนั้นก็จะยิ่งมีคุณค่าเพิ่มขึ้น แต่ความรวดเร็วไม่ได้หมายถึงเฉพาะเหตุการณ์ที่เพิ่งจะเกิดขึ้นเท่านั้น แต่หากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมานานแล้วแต่เพิ่งจะมีการเปิดเผยหรือเผยแพร่ กรณีนี้ถือว่าเป็นคุณค่าความรวดเร็วเช่นกัน

2) ความใกล้ชิด (proximity or nearness) ธรรมชาติของมนุษย์นั้นมักจะสนใจเรื่องที่ใกล้ตัวหรือมีความข้องใกล้ชิดกับตนเอง เหตุการณ์ใดมีความใกล้ชิดกับผู้รับสารมาก เหตุการณ์นั้นก็จะได้รับความสนใจมากขึ้นเท่านั้น ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไกลตัวออกไป คุณค่าข่าวก็จะลดน้อยลงไป แต่นอกจากเรื่องของความใกล้ไกลแล้ว ความใกล้ชิดทางจิตใจก็จัดอยู่ในคุณค่าข่าวข้อนี้ด้วย แม้ว่าเหตุการณ์นั้นเป็นเรื่องไกลตัว แต่หากมีบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้รับสาร เหตุการณ์นั้นก็จะถือว่ามีความใกล้ชิดเช่นกัน

3) ความเด่นหรือความมีชื่อเสียง (prominence) ในที่นี้ ความเด่นไม่ได้หมายถึงเฉพาะความเด่นของเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงความเด่นของบุคคล สถานที่ หรือเวลาด้วย เช่น ข่าวการเสียชีวิตของไมเคิล แจ็กสัน มีความเด่นเรื่องของบุคคล ข่าวการเปิดศึกที่สูงที่สุดในโลก มีความเด่นเรื่องสถานที่ เป็นต้น

4) ผลกระทบ (impact or consequence) ธรรมชาติของมนุษย์มักจะให้ความสนใจกับเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ดังนั้น เหตุการณ์หรือเรื่องราวใดก็ตามที่เกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำให้ชีวิตดีขึ้นหรือแย่ลง เหตุการณ์นั้นย่อมมีคุณค่าสูงกว่าเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนน้อย เช่น การประกาศขึ้นราคาน้ำมันย่อมมีคุณค่าสูงกว่าการทะเลาะกันของพรรคการเมือง

5) ความมีเงื่อนไข (suspense) เหตุการณ์ใดก็ตามที่เกิดขึ้นแล้ว แต่ยังไม่สามารถระบุสาเหตุที่แท้จริงหรือคลี่คลายเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจนนั้น ย่อมทำให้คนทั่วไปเกิดความสงสัยถึงข้อเท็จจริงและอยากติดตามข่าวนั้นไปจนกว่าความจริงจะถูกเปิดเผยออกมา เช่น การเสียชีวิตของนักวิ่งชื่อดังระดับโลก ซึ่งยังเป็นข้อกังขาว่าเกิดจากสาเหตุใดกันแน่ ยิ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อนและมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือผู้มีอิทธิพล เหตุการณ์นั้นย่อมมีคุณค่าความเป็นข่าวสูงมากขึ้นตามไปด้วย

6) ความผิดปกติหรือผิดธรรมชาติ (unusualness or oddity) เรื่องที่ผิดปกติ แปลกประหลาด หรือสิ่งที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน เหตุการณ์เหล่านั้นมักจะเรียกความสนใจจากผู้รับสารเสมอ เช่น ผู้หญิงคนหนึ่งคลอดลูกแฝด 3 คนที่มีลำตัวติดกัน นอกจากนั้น ความแปลกประหลาดยังรวมไปถึงการกระทำบางอย่างของมนุษย์ที่แปลกไปจากปกติหรือไม่น่าเชื่อว่าจะทำได้ เช่น การแต่งงานใต้ท้องทะเล อย่างไรก็ตาม การนำเสนอข่าวแบบนี้ควรจะทำด้วยความระมัดระวัง ต้องอ้างอิงแหล่งข่าวให้ถูกต้องและใช้ภาษาให้ถูกต้อง อีกทั้งต้องไม่ใช้ภาษาที่เกินความเป็นจริงเพื่อที่จะเรียกร้องความสนใจ และผู้เขียนบทความจะต้องไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัวหรือข้อความใดๆที่จะสร้างความบิดเบือนลงไป

7) ความขัดแย้งหรือการแข่งขัน (conflict or combat) ความขัดแย้งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยมักจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความไม่ลงรอยหรือเข้ากันไม่ได้ทั้งในเรื่องความคิด ความเชื่อ เป้าหมาย ผลประโยชน์ และวิถีชีวิต เมื่อคนที่มีความไม่ลงรอยใดๆก็ตามมาอยู่ร่วมกัน ย่อมเกิดความขัดแย้งขึ้น แต่มนุษย์ก็มักจะสนใจและอยากรู้ความขัดแย้งของบุคคลอื่น ดังนั้น ยิ่งเหตุการณ์ใดมีลักษณะความขัดแย้งสูง เหตุการณ์นั้นย่อมมีคุณค่าของความเป็นข่าวมากเท่านั้น เช่น ข่าวการทำสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก ซึ่งเป็นความขัดแย้งในเรื่องของอุดมการณ์และผลประโยชน์ หรือข่าวความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานราชการเกี่ยวกับสิทธิทำกินและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับคุณค่าของข่าวที่มีความขัดแย้งนั้น หากเป็นความขัดแย้งทางกาย มักจะมีคุณค่าข่าวมากกว่าความขัดแย้งทางใจ เนื่องจากว่าความขัดแย้งทางกายสามารถมองเห็นภาพได้ง่ายกว่า เช่น การทำสงคราม การประทุ้ง ซึ่งมีการทำลายชีวิตและทรัพย์สินมักจะได้รับ

สนใจ ถูกลำรายการงานเป็นข่าวมากกว่าเหตุการณ์ที่เป็นการขัดแย้งทางความคิด เนื่องจากเป็นเรื่องยากกว่าที่จะสื่อเป็นภาพออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน

8) ความสนใจของมนุษย์ปุถุชนทั่วไปหรือความเร้าอารมณ์ (human interest or emotion) มนุษย์ล้วนแสวงหาเพื่อตอบสนองความอยากรู้ แต่นอกจากข้อเท็จจริงต่างๆ มนุษย์ยังมีความต้องการอีกลักษณะหนึ่ง คือ อารมณ์และความรู้สึก เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์นับตั้งแต่อารมณ์ โศกเศร้า เห็นใจ ยินดี รัก เกลียด โกรธ กลัว อิจฉา ริษยา ขบขัน ฯลฯ มักจะเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้มนุษย์ทั่วไปเกิดความสนใจอย่างยิ่ง การรายงานเหตุการณ์เหล่านี้จึงมักจะทำให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกร่วมไปกับข่าว เช่น ลูกกตัญญูที่พยายามหาเงินมารักษาแม่ ผู้ที่สูญเสียครอบครัวไปกับเหตุการณ์สึนามิจนเหลือเพียงตัวคนเดียว เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้รับสาร เพราะทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกสงสาร โศกเศร้า หรือชื่นชม ยิ่งเหตุการณ์ใดก่อให้เกิดความรู้สึกทางใจหรือเร้าความรู้สึกมากขึ้นเพียงใด เหตุการณ์นั้นก็จะยิ่งมีคุณค่าความเป็นข่าวมากขึ้นเท่านั้น

9) เรื่องทางเพศหรือเรื่องอื้อฉาว (sex and scandals) เรื่องทางเพศในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศหรือสิ่งยั่วยั่วทางเพศเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีสาเหตุสำคัญอันเกิดมาจากความแตกต่างทางเพศด้วย เช่น กลุ่มเพศที่สามเรียกร้องการยอมรับของสังคม เป็นต้น สาเหตุที่เรื่องเกี่ยวกับเพศมีคุณค่าของความเป็นข่าว ก็เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวของมนุษย์ ดังนั้น เรื่องราวใดที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นด้านดีหรือด้านอื้อฉาวย่อมได้รับความสนใจจากผู้รับสารอยู่เสมอ และถ้าหากเหตุการณ์นั้นมีคุณค่าข่าวด้านอื่นๆ อยู่ด้วย ก็จะทำให้เหตุการณ์นั้นน่าสนใจมากยิ่งขึ้นไปอีก

10) ความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง (progress and change) มนุษย์ย่อมมีความสนใจที่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ยิ่งถ้าหากหากสิ่งนั้นสามารถนำมาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนไปในทิศทางที่ดีขึ้น มนุษย์ก็จะสนใจมากเป็นพิเศษ ดังนั้น เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการสมัยใหม่ในสาขาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การประดิษฐ์ นวัตกรรมใหม่ๆ การค้นพบวิธีป้องกันและรักษาโรค ย่อมเป็นเหตุการณ์ที่มีคุณค่าของความเป็นข่าวทั้งสิ้น (สิริพร มินะนันท์, 2557)

2.2.3 ความสำคัญของการรายงานข่าว

การรายงานข่าวถือเป็นอีกหน้าหนึ่งของสื่อมวลชน ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อประชาชน ชุมชนและสังคมอีกด้วย เนื่องจากการรายงานข่าวจะก่อให้เกิดสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้ (ฤทัยวรรณ โชคทวีพาณิชย์, 2559)

(1) รายงานข่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

(2) การรายงานข่าวให้สังคมเกิดความรักและความสามัคคีกันมากขึ้น เช่น การรายงานข่าวเกี่ยวกับน้ำท่วม ซึ่งมีพี่น้องประชาชนช่วยเหลือสนับสนุนเงินทอง สิ่งของอุปโภคบริโภค หรือ การรายงานข่าวฝ่าป่าช่วยชาติของหลวงตามหาบัว เป็นต้น

(3) การรายงานข่าวเป็นการใช้ข่าวสารเกี่ยวกับชีวิตประจำวันให้หลังไหลไปสู่สาธารณชน เช่น การรายงานข่าวหุ้น เป็นต้น

(4) การรายงานข่าวช่วยเตือนให้ประชาชนได้รับรู้ถึงอันตรายที่ใกล้จะเกิดขึ้น หรือ กำลังจะเกิดขึ้นให้ได้ระมัดระวังตัว และป้องกันอันตรายไม่ให้เกิดขึ้น

(5) การรายงานข่าวช่วยถ่ายทอดมรดกและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ เป็นการรายงานข่าวที่เน้นไปถึงวัฒนธรรมอันดีงาม และประเพณีอันงดงามของชาติ

(6) การรายงานข่าวก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์นำไปสู่การสร้างสาธารณมติและการเปลี่ยนแปลง

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับข่าว พบว่า ไม่ใช่ข่าวเรื่องราว ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะสามารถเป็นข่าวได้ แต่ต้องเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีประโยชน์และมีผลกระทบต่อประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งภัยพิบัติทางธรรมชาติถือว่ามีคุณค่าข่าวในแง่ของการมีผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่ และมีความสำคัญเพราะการรายงานข่าวจะช่วยเตือนให้ประชาชนได้รับรู้ถึงอันตรายที่ใกล้จะเกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้นให้ได้ระมัดระวังตัว และป้องกันอันตรายไม่ให้เกิดขึ้น

2.3 แนวคิดเรื่องการรายงานข่าวภัยพิบัติ

2.3.1 ความหมายของภัยพิบัติ

ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า ภัยพิบัติ ไว้ว่า อันตรายที่นำไปสู่หายนะหรือหายนะที่เป็นอันตราย มีทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติและเกิดจากการกระทำของมนุษย์ โดยภัยที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว พายุไซโคลน ภูเขาไฟระเบิด เป็นต้น ขณะที่ภัยพิบัติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ เครื่องบินตก เรือล่ม รถไฟตกราง สงคราม เป็นต้น

ขณะที่ J. Brian Houston , Betty Pfefferbaum and Cathy Ellen Rosenholtz (2012) ให้ความหมายไว้ว่า ภัยพิบัติ คือ เหตุการณ์ที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดที่คนส่วนรวมได้ประสบพบเจอเกิดขึ้นโดยฉับพลัน และไม่มีระยะเวลากำหนด ภัยพิบัติอาจจะหมายถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทางเทคโนโลยี หรือภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ สำหรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ หมายถึงเหตุการณ์ เช่น พายุเฮอริเคน ทอร์นาโด แผ่นดินไหว เป็นต้น

ส่วน Iqbal J Muhammad, Ali M Fatima and Khursheed B Muhammad (2014) กล่าวว่า ภัยพิบัติคือสิ่งที่นำมาซึ่งความวุ่นวายครั้งใหญ่ต่อกิจกรรมในชุมชนหรือสังคม และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต การดำรงชีวิต และสิ่งแวดล้อม

ซึ่งในกรณีนี้ เฮอริเคนมาเรียที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติประเภทหนึ่ง ซึ่งนำมาซึ่งความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

2.3.2 บทบาทของสื่อในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

ในระหว่างเกิดภัยพิบัตินั้น สื่อจะมีหน้าที่สำคัญในการรายงานข่าวสถานการณ์ภัยพิบัติ โดยสื่อ นับเป็นแหล่งข้อมูลเหตุความรุนแรงและภัยพิบัติที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชน สื่อมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความตระหนักรู้และให้ข้อมูลต่อประชาชนทั่วไป บทบาทนี้จะสำคัญอย่างยิ่งในเวลาที่สื่อรายงานข่าวในระหว่างการเกิดภัยพิบัติ

Goidel Robert and Miller Andrea (2009) ระบุว่า องค์การสื่อทำหน้าที่รวบรวมและกระจายข่าวสารข้อมูลระหว่างช่วงเวลาการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งสามารถช่วยเหลือประชาชนและรัฐบาลเข้าใจขอบเขตของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สาเหตุ และผลสรุปของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

2.3.3 หลักการทำงานของสื่อระหว่างรายงานข่าวภัยพิบัติ

ในระหว่างการรายงานข่าวภัยพิบัตินั้น สื่อมวลชนมักประสบปัญหาในการทำข่าวหลายประการท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นปกติ ดังนั้นนักข่าวจึงต้องเตรียมตัวก่อนจะลงพื้นที่ โดย คณะกรรมการสากลเพื่อปกป้องนักข่าว (Committee for Protection Journalists: CPJ) มีคู่มือสำหรับการรายงานข่าวในกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามจากสำนักข่าว CNN รวมถึงจากหน่วยงานภาครัฐในหลายประเทศและสำนักข่าวอื่นๆ เช่น Reuters, Fox News, สำนักข่าว CNN, BBC เป็นต้น (<https://cpj.org/reports/2012/04/natural-disasters.php>) โดยใจความสำคัญของคู่มือการรายงานข่าวในกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาตินั้นมีหลักการใหญ่อยู่ 4 ประการได้แก่

(1) การรายงานข่าวในกรณีเกิดภัยพิบัติมีความเสี่ยง ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจสร้างโอกาสให้แก่ผู้สื่อข่าวอิสระ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีความเข้าใจว่ามันมีความเสี่ยงและยอมรับผลที่จะตามมาได้

(2) ผู้บริหารของห้องข่าวต้องเตรียมตัวและอัปเดตรายละเอียดของแผนงานก่อน ในพื้นที่ที่มักไม่ประสบเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ บรรณาธิการควรอัปเดตแผนฉุกเฉินทุกปีและพนักงานทั้งหมดต้องรับรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทที่พวกเขาต้องทำตาม ส่วนใน

แผนการการรับมือนั้นควรจะต้องมีเบอร์โทรศัพท์ที่สำคัญ อีเมลล์ของบุคลากรทุกคนในห้องข่าว และข้อมูลของแหล่งข่าว รวมถึงข้อมูลติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

(3) ผู้สื่อข่าวควรต้องศึกษาว่าอุปกรณ์อะไรที่ควรนำไปด้วยในกรณีที่เกิดไฟดับหรือกรณีต่างๆ เช่น เครื่องปั่นไฟ ไฟฉุกเฉิน แบตเตอรี่ หรืออุปกรณ์จีพีเอส เครื่องมือช่วยเหลือทางการแพทย์ในเบื้องต้น รวมทั้งอาหารหรือน้ำดื่ม ส่วนยานพาหนะนั้นควรจะต้องมีอุปกรณ์ช่วยเหลือทางการแพทย์ ผ้าห่มและข้าวของเครื่องใช้อื่นๆด้วย ส่วนในห้องข่าว สิ่งของที่ต้องมีคือแผนที่ซึ่งระบุสถานที่ตั้งของโรงพยาบาล คลินิก ที่หลบภัยหรือโรงเรียนเอาไว้

(4) หลีกเลี่ยงการพาตนเองไปอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงอันตราย และอย่าทำตัวเป็นภาระต่อทีมผู้สื่อข่าวและเพื่อนร่วมงาน ผู้สื่อข่าวควรทำงานเป็นทีมและควรมีอย่างน้อยสองทีม ส่วนเวลาการทำงานในภาคสนามนั้น ผู้สื่อข่าวต้องเผื่อระวังสถานการณ์ตลอดเวลาและในกรณีที่เดินทางไปทำข่าวภัยพิบัติในต่างประเทศ ห้องข่าวควรมีอุปกรณ์เสริมอื่นๆให้ เช่น อุปกรณ์จีพีเอสและโทรศัพท์ดาวเทียม เป็นต้น

ด้านเครือข่ายผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศให้คำแนะนำสำหรับผู้สื่อข่าวที่ต้องไปทำข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติไว้ดังนี้ (Goswami, 2015)

- 1) ระหว่างเกิดภัยพิบัติ ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้มีความสำคัญอย่างยิ่ง สอบสวนหาข้อมูลเพื่อค้นหาว่า การประกาศเตือนภัยและคำแนะนำให้เตรียมความพร้อมนั้นเพียงพอแล้วหรือยัง
- 2) ทำให้ข้อมูลนั้นเป็นที่เข้าใจง่ายขึ้น
- 3) พกพาและเตรียมอุปกรณ์ทางเทคนิคไปเอง เช่น แหล่งให้พลังงานไฟฟ้า วิทยุ อาหาร เป็นต้น
- 4) เมื่อภัยพิบัตินั้นยืดเยื้อ ให้เดินหารายงานประเด็นนั้นต่อไป แม้ว่าผู้อ่านหรือผู้ชมจะดูไม่ค่อยสนใจแล้วก็ตาม
- 5) อย่าพาดหัวใหญ่เกินไปหรือเกินความเป็นจริงจนเกินเหตุ เพราะหลายคนอาจจะยังคงเจ็บปวดจากภัยพิบัตินั้น
- 6) อย่าสร้างความแตกตื่น แต่ให้เผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัตินั้นแทน

International news safety institute (INSI, 2017) ให้คำแนะนำไว้ว่า ผู้สื่อข่าวควรเรียนรู้ประเภทของภัยพิบัติที่เราจะต้องไปทำข่าวให้มากที่สุด เช่น เฮอร์ริเคน แผ่นดินไหว คลื่นยักษ์สึนามิ เป็นต้น และต้องสร้างความมั่นใจว่าเราได้จัดการประเมินความเสี่ยงเชิงลึกและเตรียมความพร้อมเพื่อให้มีชีวิตรอดในสิ่งแวดล้อมอันท้าทาย นอกจากนี้ประเมินสถานการณ์และประเมินว่าปลอดภัยหรือไม่ที่จะต้องส่งคนเข้าไปในเหตุการณ์ดังกล่าว หรือว่าคุณจำเป็นต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันหรือไม่ สวมใส่เสื้อผ้าและอุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม รวมทั้งทำให้แน่ใจว่าอุปกรณ์ป้องกัน

ดีพอที่จะรับมือกับเหตุการณ์นั้นๆ และนักข่าวหรือทีมงานได้รับการฝึกอบรมในการใช้ชีวิตและทำงานภายในสภาพแวดล้อมเช่นนั้น นอกจากนี้ อย่าไปขวางทางเจ้าหน้าที่กู้ภัยหรือเจ้าหน้าที่บรรเทาทุกข์ พึงพาตนเองให้ได้มากที่สุด และอย่าเป็นภาระผู้อื่น ปฏิบัติตามคำเตือนของเจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญด้านภัยพิบัติ อย่าข้ามเส้นข้อปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่สำคัญควรเฝ้าติดตามสภาพอากาศ เพราะอาจจะมีพายุ หิมะ หรืออากาศร้อนจัด และต้นสังกัดต้องรู้ว่าผู้สื่อข่าวอยู่ที่ไหน และตั้งใจจะทำอะไร ถ้าหากย้ายจุดต้องมีการแจ้งต้นสังกัด ซึ่งองค์กรสื่ออื่นๆ ต้องเตรียมวิธีอื่นๆ เอาไว้เพื่อใช้ติดต่อในกรณีที่นักข่าวหายไป

สุวิมล จินะมูล และพีระ จิรโสภณ (2559) กล่าวในงานวิจัยเรื่องบทบาทสื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัลในการรายงานแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีทีทีวีเอาไว้ว่า การรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์พีทีทีวีในฐานะสื่อมวลชนยุคดิจิทัล เป็นไปตามรูปแบบขั้นตอนการรายงานข่าว แต่มีการปรับเปลี่ยนและลดขั้นตอนการทำงานบางอย่างลงด้วยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัลมาเป็นตัวช่วย ส่วนกระบวนการผลิตเนื้อหา ศึกษาในส่วนของการเป็นนายประตูข่าวสาร การกำหนดวาระข่าวสารและการให้คุณค่าข่าวว่าเป็นไปตามทฤษฎีนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการผลิตเนื้อหา งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ได้ศึกษาวิธีการเล่าเรื่องของการรายงานข่าวภัยพิบัติ

ส่วน R K Dave กล่าวไว้ในหนังสือ Role of Media in Disaster Management (2014) ระบุว่า สื่อพยายามอย่างหนักที่จะเชื่อมโยงภาคส่วนประชาชนและหน่วยงานด้านความฉุกเฉินเข้าไว้ด้วยกัน และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญมากให้แก่สาธารณชน ทั้งก่อนระหว่างและหลังเกิดภัยพิบัติ สื่อให้ความช่วยเหลือในการจัดการภัยพิบัติด้วยการให้ความรู้ สาธารณชนเกี่ยวกับภัยพิบัติ คำเตือนความรุนแรง รวบรวมและกระจายข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ประสบภัย กระตุ้นและเตือนเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานบรรเทาทุกข์ และประชาชน ถึงความต้องการต่างๆ และถกเถียงถึงการเตรียมการและการรับมือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้สื่อทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบ ควรจะสร้างหรือคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์โดยตรงและมีประสิทธิภาพระหว่างสื่อและหน่วยงานจัดการภัยพิบัติ แต่ในหนังสือเล่มนี้ไม่ได้กล่าวถึงวิธีการเล่าเรื่องในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

ส่วนการรายงานข่าวภัยพิบัติของสื่อญี่ปุ่นนั้น งานวิจัยเรื่อง How Did the Media Report on the Great East Japan Earthquake? Objectivity and Emotionality Seeking in Japanese Media Coverage (2015) ของ Yukiko Uchida พบว่า การรายงานข่าวของสื่อญี่ปุ่นเมื่อตอนเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่เมื่อปี 2554 นั้นมีการรายงานแต่เฉพาะข้อเท็จจริงมากที่สุด รองลงมาคือการรายงานข้อมูลความเป็นจริงในแง่ลบ แต่ระหว่างโทรทัศน์กับสื่ออื่นๆ แล้ว โทรทัศน์เป็นองค์กรสื่อที่

ใส่ข้อวิจารณ์หรือความคิดเห็นของนักข่าวลงไปในกรรณายงานข่าวมากที่สุด และคำพูดของนักข่าว บทสัมภาษณ์เหยื่อผู้ประสบภัย รวมถึงเจ้าหน้าที่กู้ภัยมักจะเป็นข้อมูลในแง่ลบมากกว่าเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด ในขณะที่บทสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะให้ข้อมูลที่เป็นกลางมากกว่า

จากการทบทวนแนวคิดนี้พบว่า ในระหว่างเกิดภัยพิบัตินั้น สื่อจะมีบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ เพราะสื่อจะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชน สื่อจึงมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความตระหนักรู้และให้ข้อมูลต่อประชาชนทั่วไป บทบาทนี้สำคัญอย่างยิ่งในเวลาที่สื่อรายงานข่าวในระหว่างการเกิดภัยพิบัติ ซึ่งในระหว่างการทำงานนั้น สื่อต้องมีส่วนในการอย่างเข้มงวดเพราะต้องดูแลความปลอดภัยของสื่อเองในระหว่างการลงพื้นที่ ต้องนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องและเข้าใจง่าย อีกทั้งต้องพึงพิงตนเองให้ได้มากที่สุดและอย่าไปรบกวนการทำงานหรือปฏิบัติการช่วยเหลือกู้ภัยของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นก่อนการลงพื้นที่รายงานข่าวภัยพิบัติ สื่อต้องมีการเตรียมตัวให้ได้มากที่สุดแตกต่างจากการทำข่าวประเภทอื่นๆ

2.4 แนวคิดห้องข่าวดิจิทัล (Digital Newsroom)

ห้องข่าว (Newsroom) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางที่ผู้สื่อข่าว ผู้รายงานข่าว บรรณาธิการ และโปรดิวเซอร์ รวมถึงพนักงานคนอื่นๆ ทำงานร่วมกันเพื่อรวบรวมข่าวสำหรับเผยแพร่ตามช่องทางต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี

การเข้ามาของยุคดิจิทัลทำให้การทำงานของห้องข่าวเปลี่ยนแปลงไป โดย Stephen Quinn (2002) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Knowledge Management in the Digital Newsroom ว่า ความยากของการทำข่าวในยุคดิจิทัลคือการที่เทคโนโลยีทำให้เกิดข้อมูลข่าวสารจำนวนมากเกินไป ทุกคนจมอยู่ภายใต้การค้นหาข้อมูล ผู้สื่อข่าวจึงจำเป็นต้องเอาตัวรอด เรียนรู้ให้ไว และคุ้นเคยกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ตอนนี้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของห้องข่าวทุกแห่งแล้ว

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของห้องข่าวสู่การเป็นห้องข่าวดิจิทัล มักเกี่ยวข้องกับนโยบายและกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยตรง โดยงานวิจัย Strategy and Structure for Online News Production – Case Studies of สำนักข่าว CNN and NRK (Krumsvik, 2010) กล่าวถึงกลยุทธ์และโครงสร้างห้องข่าว (Newsroom) ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการผลิตและกระจายข่าวเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญที่สุดของการทำข่าว และบ่อยครั้งเป็นส่วนที่ใช้งบประมาณมากที่สุดในงานผลิตของบริษัทข่าวทั่วไป เนื่องจากจำนวนการลงทุนและการให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อเนื้อหา กลยุทธ์ในการพัฒนาและกระจายข่าวจึงเป็นใจกลางสำคัญของกลยุทธ์ทั้งหมดของบริษัท

2.4.1 ตำแหน่งในห้องข่าว

ตำแหน่งในห้องข่าวนั้น ประกอบไปด้วยหลายตำแหน่ง Rich Underwood (2007) สรุปไว้ในหนังสือ Roll! Shooting TV News: Views from Behind the Lens ถึงสายงานในห้องข่าว (Newsroom) ไว้ดังนี้

(1) ผู้จัดการทั่วไป (General manager) ตำแหน่งนี้คือตำแหน่งที่อยู่ด้านบนสุดของห่วงโซ่สายงานห้องข่าว ซึ่งผู้จัดการทั่วไปจะรับผิดชอบงานในสถานีทั้งหมด ทั้งงานข่าว งานขาย และรายการ นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบเป็นหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ที่อยู่ได้บังคับบัญชา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการข่าว หัวหน้าฝ่ายรายการ หัวหน้าฝ่ายขาย หรือฝ่ายต่างๆ ที่ทางสถานีมี ผู้จัดการทั่วไปจะทำหน้าที่ตั้งวิสัยทัศน์และลักษณะขององค์กร

(2) ผู้อำนวยการข่าว (News director) เป็นผู้ทำหน้าที่รองรับคำสั่งจากผู้จัดการทั่วไป และมีหน้าที่รายงานสถานที่ที่เกิดขึ้นโดยตรงกับผู้จัดการทั่วไป ผู้อำนวยการข่าวเป็นคณาจารย์แนวทางในการทำงานของฝ่ายข่าว ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิสัยทัศน์ของผู้จัดการทั่วไป ทั้งนี้ ผู้อำนวยการข่าวอาจเป็นผู้กำหนดว่าผู้สื่อข่าวและช่างภาพควรจะรูปแบบในการรายงานข่าวและถ่ายภาพเช่นไร

(3) โปรดิวเซอร์บริหารและผู้ช่วยผู้อำนวยการข่าว (Executive Producer/ Assistant News director) สำหรับโปรดิวเซอร์บริหารนั้นจะทำงานร่วมกับโปรดิวเซอร์รายการและจะไม่เกี่ยวข้องกับทีมงานภาคสนาม โดยโปรดิวเซอร์บริหารอาจจะมีทีมงานโปรดิวเซอร์อยู่ได้ความรับผิดชอบของตน และทำหน้าที่รับผิดชอบภาพรวมทั้งหมดของรายการ เพื่อดูความเรียบร้อย ซึ่งบางครั้ง โปรดิวเซอร์บริหารก็อาจจะเป็นตำแหน่งเดียวกันกับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของสถานีนั่นๆ

(4) บรรณาธิการ (Assignment Editor) บรรณาธิการผู้มีหน้าที่สั่งงานจะร่วมประชุมพร้อมกับผู้อำนวยการข่าวและโปรดิวเซอร์บริหาร รวมถึงสมาชิกของคนอื่นๆ ในห้องข่าว อาจจะรวมถึงผู้สื่อข่าวและช่างภาพ โดยผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้ที่เสนอความคิด ไอเดียต่างๆ ขณะที่บรรณาธิการจะทำงานร่วมกับผู้อำนวยการข่าวและโปรดิวเซอร์บริหารว่าควรจะให้ผู้สื่อข่าวออกไปทำข่าวอะไรหรือรายงานข่าวอะไรในวันนี้ นอกจากนี้ บรรณาธิการซึ่งประจำการอยู่ที่โต๊ะข่าวจะคอยประสานงานกับผู้สื่อข่าวและช่างภาพ

(5) หัวหน้าช่างภาพ (Chief Photographer) ตำแหน่งหัวหน้าช่างภาพจะขึ้นตรงกับผู้อำนวยการข่าว และทำหน้าที่ร่วมกันวางแผนแนวทางกับผู้อำนวยการข่าวว่าภาพวิดีโอที่ออกมาควรจะเป็นเช่นไร หลังจากนั้นจะทำหน้าที่ในการส่งต่อแนวทางการทำงานไปให้ช่างภาพและกอง

บรรณาธิการ นอกจากนี้ หัวหน้าช่างภาพต้องเป็นผู้รับผิดชอบตรวจสอบเช็คอุปกรณ์ว่าทำงานได้ดีและช่างภาพทุกคนมีอุปกรณ์ที่ต้องใช้

(6) โปรดิวเซอร์รายการ (Show Producer) รับผิดชอบรายการแต่ละรายการที่ออกอากาศ โดยพวกเขาจะทำหน้าที่ตรวจสอบเช็คในวันนั้นควรจะนำเสนอเรื่องอะไร

(7) ผู้สื่อข่าว (Reporter) ผู้สื่อข่าวทำหน้าที่รายงานเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ห้องข่าวจะทำหน้าที่ส่งงานผู้สื่อข่าว ซึ่งการทำงานระหว่างช่างภาพและผู้สื่อข่าวนั้นจะต้องเข้าหากัน ไม่มีใครสำคัญกว่ากัน ทั้งสองคนต้องทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้งานออกมามี

(8) ผู้เรียบเรียงข่าว (Writer) ทำหน้าที่เรียบเรียงและเขียนข่าวสำหรับห้องข่าว โดยได้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บริการไวร์เซอร์วิส จดหมายข่าว และเรียบเรียงก่อนจะส่งต่อไปให้ผู้ประกาศข่าว

(9) กองบรรณาธิการ (Editors) ทำหน้าที่รวบรวมข่าวและข้อมูลที่ทุกฝ่ายส่งมอบให้ โดยกองบรรณาธิการจะทำงานโดยตรงร่วมกับ โปรดิวเซอร์รายการ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และหัวหน้าช่างภาพ ในบางห้องข่าว จะมีตำแหน่งหัวหน้ากองบรรณาธิการซึ่งคอยสั่งงานทีมงานและทำให้กระบวนการทำงานในแต่ละวันลื่นไหลได้เป็นอย่างดี

(10) ผู้ประกาศข่าว (Anchor) ผู้ประกาศข่าวทำหน้าที่นำเสนอข่าวที่ห้องข่าวผลิตในทุกๆวัน พวกเขาเป็นกลุ่มคนที่อยู่หน้ากล้องที่ต้องรายงานข่าว ดังนั้นพวกเขาก็มีหน้าที่สร้างความสำเร็จให้แก่สถานี ซึ่งความสำเร็จของสถานีหมายถึง ทุกคนในสถานียังคงมีงานทำ ได้ขึ้นเงินเดือน มีเงินซื้อบ้านได้ ทั้งนี้ เเรตติ้งของทางสถานีจะเกี่ยวข้องกับผู้ประกาศอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ผู้ประกาศไม่ใช่คนที่หน้าตาดีเพียงอย่างเดียว ผู้ประกาศข่าวจำนวนมากเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความสามารถ บางคนอาจจะมีตำแหน่งบริหารในห้องข่าวด้วย และพวกเขามักเป็นกลุ่มคนที่มีอิทธิพลในการวางแผนประเด็นข่าวพอสมควร

(11) พนักงานฝ่ายเสียง (Sound Operator) สถานีที่ใหญ่ๆจะมีทีมงานฝ่ายเสียง ผู้คนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับข่าวจะบอกว่า เสียงคือสิ่งสำคัญไม่แพ้ภาพเลยทีเดียว และบางครั้ง อาจจะสำคัญกว่าด้วยซ้ำไป ซึ่งเสียงก็ถือเป็นคอนเทนต์รูปแบบหนึ่งที่สามารถสร้างเรื่องราวได้

(12) โปรดิวเซอร์ภาคสนาม (Field Producer) ทำหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตข่าวความแตกต่างระหว่างโปรดิวเซอร์ภาคสนามและผู้สื่อข่าวคือความสามารถในการรายงานข่าวออกหน้าจอโทรทัศน์ บางครั้งโปรดิวเซอร์ภาคสนามจะทำหน้าที่ร่างบทสัมภาษณ์ให้แก่นักข่าว หรือสัมภาษณ์แหล่งข่าวในเบื้องต้นก่อนผู้สื่อข่าวจะสัมภาษณ์จริง นอกจากนี้ ยังรับผิดชอบดูแลการเดินทางของทีมข่าว ดูแลอาหารและที่พัก

(13) ช่างภาพ (Photographer) ทำหน้าที่ถ่ายภาพและดูแลงานด้านแสง พวกเขาทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าว หรือได้รับการสั่งงานให้ออกไปถ่ายภาพข่าวด้วยตนเองตามที่ห้องข่าวสั่งด้วย

ด้าน Janet Kolodzy (2006) กล่าวไว้ในหนังสือ *Convergence Journalism: Writing and Reporting across the News Media* เกี่ยวกับโครงสร้างของรูปแบบทีมรายงานข่าวว่า ข่าวโทรทัศน์นั้นจะต้องมีทีมงานที่มากกว่าข่าวหนังสือพิมพ์ โดยผู้สื่อข่าวจะถูกสั่งงานให้ออกไปทำข่าวร่วมกับช่างภาพ นอกจากนั้นอาจจะมีตำแหน่งอื่นๆ อย่างโปรดิวเซอร์ภาคสนามออกไปด้วย ซึ่งโปรดิวเซอร์ภาคสนามจะคอยช่วยประสานงานทุกฝ่าย และมักจะทำหน้าที่เป็นคนคอยรวบรวมข้อมูลให้แก่ผู้สื่อข่าวในกรณีที่มีการรายงานสด บางกรณี ผู้สื่อข่าว โปรดิวเซอร์ภาคสนามและช่างภาพจะทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งทีมในการพัฒนารูปแบบการรายงานข่าวและการเล่าเรื่อง

แต่ในห้องข่าวดิจิทัลนั้น มักจะเกิดตำแหน่งใหม่ขึ้นมาอีกหนึ่งตำแหน่ง นั่นคือบรรณาธิการดิจิทัล (Digital editor) ซึ่งทำหน้าที่หลายอย่างเหมือนสวมหมวกหลายใบ ทั้งเป็นผู้พัฒนาเนื้อหา (Content) วางกลยุทธ์เนื้อหา โปรดิวเซอร์ ผู้จัดการ บรรณาธิการจัดการ บรรณาธิการโปรเจกต์ พิสูจน์อักษร ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้งาน ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมค้นหา (Search engine) ผู้จัดการด้านโซเชียลมีเดีย ดังนั้นบรรณาธิการดิจิทัลจึงต้องเป็นเหมือนยอดมนุษย์ บรรณาธิการดิจิทัลอาจจะต้องทำงานเกี่ยวกับการผลิตสื่อมัลติมีเดีย การทวีตข้อความ (Tweet) หรือลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อรายงานข่าว โดยยุคหลอมรวมสื่อทำให้เกิดการหลอมรวมบทบาทเข้าด้วยกัน (Carroll, 2014)

2.4.2 การเปลี่ยนแปลงในห้องข่าวของสำนักข่าว CNN

งานวิจัยเรื่อง *Strategy and Structure for Online News Production – Case Studies of สำนักข่าว CNN and NRK* (Krumsvik, 2010) ระบุถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการทำงานของห้องข่าว (Newsroom) ของสำนักข่าว CNN ตั้งแต่ยุคที่เริ่มมีกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต โดยได้แบ่งช่วงเริ่มต้นของ สำนักข่าว CNN เอาไว้ทั้งหมด 3 ยุคด้วยกันตั้งแต่ปีค.ศ. 1993 -2007 ได้แก่

(1) ยุคแรกของ สำนักข่าว CNN ปีค.ศ. 1993-1999

สำนักข่าว CNN เริ่มมีความเคลื่อนไหวออนไลน์บนคอมพิวเตอร์ (บอร์ดนินเทอร์เน็ตชนิดหนึ่ง) ตั้งแต่ปี 1993 พร้อมกับฟอรัมออนไลน์ที่ถูกสร้างขึ้นมาพร้อมกับรายการทอล์คแบ็ค ในปี 1994 สำนักข่าว CNN เริ่มมีการรายงานพาดหัวข่าวในคอมพิวเตอร์ ความเคลื่อนไหวนี้เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสร้างแผนงานธุรกิจสำหรับกิจกรรมออนไลน์ของสำนักข่าว CNN จนกระทั่งในเดือนมีนาคมปี 1995 สำนักข่าว CNN ค้นพบว่า เวิลด์ไวด์เว็บ (www) เป็นโอกาสที่จะเข้าถึงโลกทั้งใบ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับสำนักข่าว CNN และเข้าถึงบางอย่างที่พวกเขาไม่สามารถทำได้จากการใช้คอมพิวเตอร์

เว็บไซต์นั้นตอบโจทย์ความกังวลเกี่ยวกับวงจรการผลิตและการเข้าถึงตลาด และในเดือนสิงหาคม 2005 พวกเขาได้เปิดตัว www.สำนักข่าว CNN.com พนักงานแผนก Interactive ของสำนักข่าว CNN เพิ่มจำนวนขึ้นจาก 5 คนในเดือนมีนาคมเป็นราว 60 คนในช่วงเวลาที่มีการเปิดตัวเว็บไซต์

แต่เนื่องจากการขาดระบบจัดการคอนเทนต์สำหรับการเผยแพร่ข่าวออนไลน์ จำนวนพนักงานจึงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทุกๆเว็บเพจต้องอาศัยเว็บมาสเตอร์ในการสร้างและอัปเดต ในที่สุดเว็บไซต์ สำนักข่าว CNN.com ต้องจ้างพนักงานเทคนิคไว้ถึง 45 คนที่สำนักงานใหญ่ในเมืองแอตแลนต้า เว็บไซต์ สำนักข่าว CNN.com ยังได้ขยายความเป็นสากลกับการแบ่งประเภทข่าวออกเป็นยุโรป เอเชีย ตะวันออกกลาง และในความร่วมมือกับพันธมิตร มีการเปิดตัวเว็บไซต์ในภาษาอื่นๆ ทั้งอาราบิก เดนมาร์ก อิตาลี นอร์เวย์ สเปน สวีเดนและตุรกี

(2) ยุคที่สองของ สำนักข่าว CNN ปีค.ศ. 1999-2004

หลังจากการควบรวมของไทม์วอร์เนอร์และอเมริกาออนไลน์ และเข้าสู่ยุควิกฤตของเว็บไซต์ดอทคอมต่างๆในปี 2001 ก็เกิดการลดขนาดของฝ่าย Interactive ลง และสำนักข่าว CNN เริ่มกลับมาพุ่งเป้าให้ความสำคัญในกิจกรรมบนเว็บไซต์สำนักข่าว CNN อีกครั้ง

ในปีค.ศ. 2005 พนักงานเทคนิคถูกลดลงกว่า 70 % จาก 60 เหลือเพียง 12 คน ทั้งในสำนักงานใหญ่ที่แอตแลนต้า และโต๊ะข่าวต่างประเทศในสำนักงานที่กรุงลอนดอน ฮองกง และซิดนีย์เหลือบรรณาธิการข่าวอาวุโสเพียงแค่ 8 คน นอกเหนือไปกว่านั้น ในเว็บไซต์ สำนักข่าว CNN.com ส่วนภายในประเทศ มีการรวมข่าวต่างประเทศเข้าไป ส่วนโครงการภาษาต่างประเทศถูกยกเลิกอันเนื่องมาจากวิกฤตอินเทอร์เน็ตช่วงปี 2001 แต่มีการเปิดตัวการแปลข่าวเป็นภาษาอาราบิกหลังเกิดวินาศกรรม 9/11

ส่วนพนักงานฝ่ายออนไลน์บางคนที่ถูกเลิกจ้างจากสำนักงานใหญ่แอตแลนต้าที่มีประวัติการทำงานเกี่ยวกับระบบส่งข่าวสารไปยังสื่อต่างๆ (Wire Service) ถูกจ้างกลับเข้าทำงานในระบบส่งข่าว (Wire Service) ของ สำนักข่าว CNN อีกครั้ง หลังจากนั้นเกิดการทำงานแบบ 24 ชั่วโมงต่อ 7 วัน เพื่อผลิตเนื้อหาตอบสนองให้แก่ช่องทางต่างๆและรายการของสำนักข่าว CNN ระบบนี้ได้กลายมาเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการผลิตข่าวของสำนักข่าว CNN

(3) ยุคที่ 3 ของ สำนักข่าว CNN ปีค.ศ. 2005-2007

ในปี 2005 ไม่มีช่องทางออกอากาศทางใดของสำนักข่าว CNN รวมถึงเว็บไซต์ ที่มีผู้สื่อข่าวและนักข่าวเป็นของตนเองอีกต่อไป ทุกข่าวถูกส่งเข้ามายังห้องข่าว (Newsroom)หลักในสำนักงานใหญ่แอตแลนต้า และได้รับการอนุมัติก่อนที่จะนำไปออกอากาศทางช่องทางต่างๆของสำนักข่าว CNN สิ่งเหล่านี้กลายเป็นวิธีในการเข้าถึงการผลิตข่าวอย่างมีประสิทธิภาพแบบดั้งเดิม

ของสำนักข่าว CNN ซึ่งทำให้ผู้คนสามารถออกอากาศโทรทัศน์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการทำข่าวของโทรทัศน์ทั่วไปสหรัฐ ทั้งที่สถานีเหล่านั้นมีชั่วโมงการออกอากาศน้อยกว่าสำนักข่าว CNN

การรายงานข่าวทั้งหมดของเว็บไซต์ สำนักข่าว CNN.com มีขึ้นหลังได้รับการอนุมัติจากบรรณาธิการอาวุโสในสำนักงานใหญ่ที่แอตแลนต้า โดย Mitch Gelman โปรดิวเซอร์บริหารของ สำนักข่าว CNN เคยให้สัมภาษณ์ไว้ว่า สำนักข่าว CNN คือการสื่อสารข่าวและข้อมูลต่างๆ ให้ไปถึงประชาชนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และในหลากหลายช่องทางที่สุดเท่าที่ และสิ่งที่สำนักข่าว CNN ยึดมั่นคือข่าวและข้อมูลที่มีความถูกต้องแม่นยำ เชื่อถือได้ รวดเร็วและครอบคลุม และมีวิธีมากมายที่จะทำแบบนั้น สำนักข่าว CNN ผลิตข่าวผ่านโทรศัพท์มือถือ ผ่านคอมพิวเตอร์ และผ่านโทรทัศน์ วิทยุ

แม้ว่าการรายงานข่าวหลักๆจะต้องมีมาตรฐาน แต่การขยายประเด็นข่าวนั้นจะแตกต่างกันออกไปแต่ละช่องทาง ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายและคนดู โดย Richard T. Griffiths บรรณาธิการอำนวยการของ สำนักข่าว CNN เปิดเผยว่า อินเทอร์เน็ตเปลี่ยนแปลงกลไกของการทำข่าวโทรทัศน์ตลอดกาล เพราะว่าคนส่วนใหญ่ไม่ได้รอดูข่าวเมื่อตอนที่พวกเขาถึงบ้านในตอนเย็นหรือฟังวิทยุบนรถระหว่างกลับบ้านแล้ว พวกเขาแอบดูข่าวขณะทำงานระหว่างวัน พวกเขารู้ว่าเกิดอะไรขึ้นตอนที่พวกเขากลับบ้าน ดังนั้น ถ้าหากสื่อต้องการมอบอะไรให้คนดูในช่วงไพรม์ไทม์ จะต้องมอบสิ่งที่ทำให้คนดูรู้สึกเหนือกว่าข่าวทั่วไป

2.4.3 การเปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงานในห้องข่าวดิจิทัล

การเข้ามาของยุคดิจิทัลทำให้ลักษณะการทำข่าวแบบดั้งเดิม หรือที่เรียกกันว่า Traditional Journalism เปลี่ยนแปลงไป โดยบทบาทสำคัญของผู้สื่อข่าวละกองบรรณาธิการในองค์กรข่าวคือ การคัดเลือกข่าว และการนำเสนอเรื่องที่ผ่านการกรอง โดยพิจารณาถึงความสำคัญที่จะต้องเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ ก่อนจะส่งตรงผ่านไปยังผู้รับสาร (Nip,2006) แต่ในยุคดิจิทัลนั้น การบริหารจัดการในห้องข่าวเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะมีการทำงานโดยใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยและบูรณาการเทคโนโลยีเข้าไว้ด้วยกัน เนื่องจากการจัดการห้องข่าวในยุคดิจิทัลนั้นจะต้องใช้ทั้งความรู้ ความชำนาญ ศิลปะในการสื่อสารและการบริหารจัดการแบบเฉพาะ เพราะบางครั้งวงการวิชาการด้านสื่ออาจก้าวไม่ทันความเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานของสื่อ การบริหารจัดการสื่อและห้องข่าวในยุคดิจิทัลจึงมีความละเอียดอ่อนและซับซ้อนกว่าในอดีต (ฐิตินันท์ คอมมอน,2559)

สำหรับตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงในห้องข่าวนั้น เนื่องจากการทำงานของห้องข่าวและวิธีการเข้าถึงข้อมูลต้องได้รับคำสั่งจากผู้บริหารเบื้องบน นั้นหมายความว่า ไม่ใช่เฉพาะผู้สื่อข่าวเท่านั้นที่ต้องได้รับการฝึกอบรมและมีความรู้เกี่ยวกับวิธีใหม่ๆในการทำงาน บรรณาธิการและคน

รุ่นเก่าในทุกๆห้องข่าวจำเป็นต้องมีศักยภาพเท่ากับคนรุ่นใหม่ มักจะมีบรรณาธิการและผู้จัดการในห้องข่าวของเกือบทุกบริษัทที่จะหวาดกลัวเทคโนโลยี บางคนก็ยังคงไม่เรียนรู้ความเป็นดิจิทัล ดังนั้นจึงไม่สามารถบรรลุความเป็นไปได้ที่ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จในการสร้างห้องข่าวดิจิทัลในปัจจุบันหรืออนาคต ดังนั้นวิธีที่ความเป็นดิจิทัลจะเข้าถึงการทำข่าวและการบริหารจัดการ รวมถึงการรวบรวมข้อมูล หมายถึงการอบรมและการฝึกฝน (Quinn, 2002)

Anja Kroll (2015) กล่าวไว้ในงานวิจัย The role of Journalism in the Digital Age ว่าบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าวที่ดีต้องรู้จักการถ่วงถ่วง ไช้ ตรวจสอบ รวบรวม วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น ซึ่งทั้งหมดเป็นพื้นฐานของการพิสูจน์หาความจริงที่มีมานานหลายสิบปีและวิธีการเหล่านี้จะไม่มีวันล้าสมัย แม้แต่ในยุคดิจิทัลก็ตาม แต่สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงไปคือความเร็ววิธีการ ข้อเท็จจริงที่ว่าความกดดันจากสภาพเศรษฐกิจคอยกดดันทำให้เกิดข่าวสารมากมายและจำนวนผู้สื่อข่าวลดลงแต่ต้องทำงานหนักขึ้น การทำข่าวไม่ได้หมายถึงการตีแผ่เรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งเป็นคนแรกอีกต่อไป เพราะผู้สื่อข่าวไม่สามารถแข่งขันความเร็วกับเฟซบุ๊กหรือทวิตเตอร์ได้ ดังนั้นถึงแม้วิธีการและความเร็วจะเปลี่ยนไป แต่หลักการในการทำงานนั้นยังคงเหมือนเดิม

Alejandro อ้างถึงใน สื่อสังคมกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสกุลศรี ศรีสารคาม (2554) กล่าวว่า ธรรมชาติของตำแหน่งและงานที่รับผิดชอบของแต่ละคนในห้องข่าวนั้นจะเปลี่ยนไป จากเดิมที่ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ ช่างภาพ และตำแหน่งอื่นๆจะมีหน้าที่เฉพาะ แต่ทุกคนต้องสามารถทำได้ทุกอย่าง หรือที่เรียกว่า Multi-skill journalist ขณะที่กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำข่าวก็มีวิธีการที่เปลี่ยนแปลง โดยใช้ศักยภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้นในยุคนี้เข้ามาช่วยเหลือ ได้แก่

1. สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการทำ หรือนำไปสู่ประเด็นของการทำข่าวของผู้สื่อข่าวในยุคนี้
2. สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้ผู้สื่อข่าวสามารถเข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่ายขึ้น
3. ผู้สื่อข่าวต้องมีบทบาทในการคัดกรองข่าวสารมากขึ้น จากเดิมที่กองบรรณาธิการจะเป็นผู้ตรวจสอบให้ เนื่องจากผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ได้ทันที

2.4.4 การทำงานของห้องข่าว (Newsroom) ในกรณีรายงานข่าวภัยพิบัติ

ทุกห้องข่าวควรมีแผนการรับมือภัยพิบัติและบุคลากรทุกคนควรมีคู่มือเอาไว้ ในขณะที่แต่ละองค์กรข่าวพัฒนาแผนรับมือของตน โดยศูนย์ระหว่างประเทศเพื่อผู้สื่อข่าวมีข้อเสนอแนะว่าแผนรับมือการรายงานข่าวภัยพิบัติควรมีองค์ประกอบดังนี้ (Potter and Ricchiardi, 2009)

1. มีข้อมูลติดต่อสำหรับพนักงานทุกคน รวมถึงที่อยู่ ซึ่งถ้าหากเกิดภัยพิบัติ ผู้ที่อยู่ใกล้ภัยพิบัติที่สุดจะถูกโทรศัพท์ตามและถูกส่งลงพื้นที่
2. มีแผนรองรับว่าควรจะทำอย่างไรและด้วยวิธีการอะไร ต้องมั่นใจว่าแผนการนั้นครอบคลุมแม้กระทั่งบุคลากรที่อยู่นอกห้องข่าว (Newsroom) ซึ่งรวมถึงฝ่ายโฆษณา ฝ่ายขาย ฝ่ายผลิตและผู้บริหารระดับสูง
3. มีคู่มือเพื่อให้ทุกคนในห้องข่าว (Newsroom) สามารถปฏิบัติตามได้เพื่อให้เกิดการทำข่าวในทันที
4. มีการมอบหมายงานตามความรับผิดชอบและอย่างเจาะจงให้แก่บุคลากรในห้องข่าว โดยผู้สื่อข่าวจะเป็นคนที่ถูกส่งไปลงพื้นที่มากที่สุดหรือไม่ และใครจะอยู่ในสถานีเพื่อคอยเรียบเรียงข่าวและรายงานสถานการณ์ผ่านทางโทรทัศน์ แผนการดังกล่าวควรจะมีการมอบหมายงานให้แก่คนที่อยู่นอกห้องข่าว (Newsroom) ให้ช่วยสนับสนุนงานข่าว เช่น การตอบคำถามผ่านทางโทรศัพท์หรือจัดหาอาหารให้
5. ควรทำให้ตารางงานว่างเข้าไว้ เพราะอาจมีกรณีที่ต้องส่งงานบุคลากรข่าวให้ทำงานเกินเวลา
6. มีข้อมูลติดต่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานสถานการณ์ฉุกเฉิน หน่วยงานขนาดใหญ่และผู้เชี่ยวชาญด้านภัยพิบัติ
7. มีข้อมูลติดต่อสำหรับบุคลากรหน่วยสนับสนุน เช่น ฟรีแลนซ์ ซึ่งอาจจะจำเป็นในการช่วยสนับสนุนบุคลากรในห้องข่าว (Newsroom)
8. ข้อมูลติดต่อบริการให้เช่าอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องกำเนิดพลังงาน การขนส่ง การสื่อสาร เป็นต้น

จากการทบทวนแนวคิดเรื่องห้องข่าวดิจิทัล (Digital newsroom) พบว่า ห้องข่าวในยุคดิจิทัลมีลักษณะการทำงานที่แตกต่างจากเมื่อก่อน เนื่องจากการนำสื่อดิจิทัลเข้ามาบูรณาการในการทำงาน ทำให้ตำแหน่งต่างๆในห้องข่าวมีการเปลี่ยนแปลงไปและมีตำแหน่งใหม่เกิดขึ้น อย่างตำแหน่งบรรณาธิการดิจิทัล โดยปัจจุบันบุคลากรในห้องข่าวต้องสามารถทำงานได้มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม แม้ลักษณะการทำงานอาจจะเปลี่ยนแปลงไป แต่นโยบายจากห้องข่าวยังคงเป็นสิ่งสำคัญเพราะยังคงเป็นกรอบการทำงานของผู้สื่อข่าวและบุคลากรในห้องข่าวทุกคน ซึ่งเป็นตัวกำหนดว่า องค์กรสื่ออื่นๆจะมีวิธีการเล่าเรื่อง (Storytelling) อย่างไร ส่วนในกรณีที่มียารายงานข่าวภัยพิบัติ ห้องข่าวจะมีการทำงานที่แตกต่างออกไปเพราะต้องแผนรองรับในการทำงานโดยเฉพาะ

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐา ฉางชูโต (2554) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้ำท่วมและระดับความเครียดของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยพบว่า ในช่วงเกิดน้ำท่วมประชาชนจะเปิดรับข่าวสารมากกว่าเดิม และสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เปิดรับมากที่สุด แต่การนำเสนอข่าวจะก่อให้เกิดความเครียด เพราะสื่อมีอิทธิพลต่อความกังวล ไม่สบายใจของผู้รับสาร ดังนั้นการนำเสนอข่าวของสื่อจึงต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับสารด้วย งานวิจัยดังกล่าวสรุปผลและข้อเสนอแนะว่า สื่อของนำเสนอเนื้อหาในภาวะวิกฤตอย่างตรงไปตรงมา ไม่นำเสนอข่าวที่เน้นการกระตุ้นอารมณ์ ใ้ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้รายงานข่าวและผู้ประกาศข่าวในการนำเสนอ ไม่ควรใช้ภาพหรือภาษาที่เกินจริงหรือทำให้ดูน่ากลัว ภาพที่กระตุ้นความรู้สึก ทำให้เกิดความหดหู่ ดังนั้นสื่อจึงไม่ควรนำเสนอเรื่องราวเดิมๆซ้ำๆ และควรนำเสนอเนื้อหาสร้างสรรค์ ควรมีมุมมองของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆนำเสนอข้อมูลรอบด้าน ที่สำคัญคือ สื่อต้องให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของข้อมูล

แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยไม่ได้เสนอแนะถึงวิธีการนำเสนอข่าวหรือวิธีการเล่าเรื่องว่าสื่อควรจะมีวิธีการนำเสนอหรือรายงานข่าวอย่างไรเพื่อให้การนำเสนอข่าวในช่วงเกิดภัยพิบัติไม่สร้างความเครียดหรือความตื่นตระหนกให้แก่ประชาชน

ด้านวิศยศ งามขำ (2559) สรุปไว้ในเอกสารการประชุมวิชาการเรื่องการประสานงานสื่อในการจัดการภัยพิบัติว่า องค์สื่อในประเทศไทยไม่มีการกำหนดกรอบหรือกติกาในการนำเสนอข่าวดราม่าหรือข่าวภัยพิบัติ ในขณะที่สำนักข่าว BBC มีการระบุในคู่มือการปฏิบัติงานไว้ชัดเจนว่าการลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการสร้างภาพลักษณ์องค์กรในสถานการณ์วิกฤตน้ำท่วม มักเห็นภาพผู้สื่อข่าวลงพื้นที่หรือเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัย เพราะเป็นหน้าที่ของสื่อสาธารณะที่พึงกระทำด้วยความระมัดระวัง มิให้เป็นการซ้ำเติมหรือสร้างความรู้สึกกดดัน ควรเน้นให้ความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมมากกว่าการสร้างเสริมภาพลักษณ์ให้องค์กร อีกทั้งควรปฏิบัติกับผู้ประสบภัยอย่างเท่าเทียม

ในเอกสารชิ้นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อและการย้าว่าสื่อในประเทศไทยนั้นไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานในการรายงานข่าวภัยพิบัติอย่างชัดเจน และมีเพียงสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และช่องไทยพีบีเอสเท่านั้นที่มีไ้ตะข่าวภัยพิบัติอย่างชัดเจน ในขณะที่สถานีข่าวอื่นๆมักใช้ไ้ตะเฉพาะกิจ ไ้ตะอาชญากรรมหรือไ้ตะอื่นๆในการทำข่าวภัยพิบัติ

ด้านอินทุพิมพ์ เลิศวิริยะไพบูลย์ (2554) ได้ศึกษาข่าวและรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสในช่วงวิกฤตน้ำท่วมใหญ่ประเทศไทย ปี 2554 พบรูปแบบในการนำเสนอผ่านการรายงานข่าว 2 รูปแบบคือ การรายงานในห้องส่งและการรายงานส่งภาคสนาม ซึ่ง

การรายงานสดในห้องส่งแบ่งวิธีการนำเสนอออกเป็น 4 วิธี คือ 1) ผู้สื่อข่าวรายงาน 2) รายงานพิเศษ 3) การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และ 4) การสัมภาษณ์สดในห้องส่งเป็นวิธีการนำเสนอที่น้อยที่สุด

ส่วนภาพที่นำเสนอผ่านการรายงานข่าวแบ่งได้ทั้งหมด 4 ประเภทคือ 1) ภาพข่าวทั่วไป เป็นภาพเหตุการณ์ของสถานการณ์โดยทั่วไปที่ไม่ได้ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก 2) ภาพกราฟิก ซึ่งใช้เทคนิคพิเศษทางเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้ผู้ชมสามารถเข้าใจข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้น เช่น รายละเอียดความช่วยเหลือ เอกสารที่จะต้องเตรียมเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ เป็นต้น 3) ภาพเร้าอารมณ์เชิงบวก ได้แก่ ภาพการช่วยเหลือระหว่างผู้ประสบภัย หรือคนที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือ รวมถึงภาพประกอบเพลงให้กำลังใจ และ 4) ภาพเร้าอารมณ์เชิงลบ เป็นภาพข่าวแสดงความโศกเศร้าของผู้ประสบภัยหรือความลำบากของประชาชน

ขณะที่ประเด็นข่าวที่สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสนำเสนอมีทั้งหมด 7 รูปแบบ ได้แก่ 1) การรายงานสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำ เส้นทางน้ำไหลของน้ำ 2) การจัดการปัญหาน้ำ ทั้งการระบายน้ำ การจัดการสวัสดิภาพชีวิตและทรัพย์สิน การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม จัดการร่วมกับองค์กรต่างประเทศ และจัดการด้านเศรษฐกิจ 3) การรายงานข่าวประเด็นการช่วยเหลือ 4) การรายงานข่าวเดือนกัญ มีการเดือนกัญสองรูปแบบ คือการนำเสนอข้อมูลเดือนกัญให้แก่ประชาชน และการติดตามตรวจสอบข้อมูลการเดือนกัญของภาครัฐ 5) การรายงานข่าวประเด็นการฟื้นฟู ประกอบไปด้วยการฟื้นฟู 7 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านทรัพย์สิน ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) การรายงานข่าวประเด็นผลกระทบ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 7) การรายงานข่าวประเด็นความขัดแย้ง เน้นการตรวจสอบในสองรูปแบบคือ ความขัดแย้งจากการจัดการน้ำท่วม และความขัดแย้งจากการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ส่วนบุคคลที่จะถูกนำเสนอมากที่สุดจากงานวิจัยดังกล่าวคือ ผู้ประสบภัยหรือผู้รับความช่วยเหลือ

งานวิจัยดังกล่าวได้แบ่งช่วงเวลาการเกิดวิกฤตออกเป็น 3 ช่วงคือ 1) ก่อนเกิดภาวะวิกฤต มุ่งเน้นการให้ข้อมูล แจ้งเตือนประชาชนและการเดือนกัญล่วงหน้าเพื่อให้ประชาชนได้ระมัดระวังและเตรียมความพร้อม หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของภาครัฐ 2) ในระหว่างภาวะวิกฤต รายงานความเป็นอยู่ของผู้ประสบภัย ทั้งที่ต้องอพยพหรืออยู่ในศูนย์พักพิงชั่วคราว 3) หลังภาวะวิกฤต เน้นเรื่องการฟื้นฟู ความช่วยเหลือ เยียวยาผู้ประสบภัยจากภาครัฐ โดยบทบาทของไทยพีบีเอสในช่วงเกิดวิกฤตน้ำท่วมปี พ.ศ.2554 ในทั้งสามช่วงนั้นจะแตกต่างกันออกไป โดยในช่วงก่อนเกิดวิกฤต ไทยพีบีเอสทำหน้าที่เป็นการให้ข้อมูลสถานการณ์ เดือนกัญล่วงหน้าและให้ข้อมูลเตรียมความพร้อม ส่วนในช่วงระหว่างเกิดวิกฤต บทบาทของไทยพีบีเอสคือการถ่ายทอดชีวิตความเป็นอยู่ นำเสนอความเป็นอยู่ สัมภาษณ์ผู้ประสบภัยถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ให้คำแนะนำเรื่องการใช้

ชีวิตในน้ำท่วมและการให้ข้อมูลถึงผลกระทบ ในขณะที่ช่วงหลังภาวะวิกฤต ไทยพีบีเอสมีบทบาทสำคัญในเรื่องการสื่อสารเรื่องแผนการฟื้นฟู โดยตรวจสอบไปยังภาครัฐ ประชาชนและส่วนต่างๆ เกี่ยวกับการฟื้นฟู การร้องขอความช่วยเหลือและระดมทรัพยากรช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยของอินทุพิมพ์ เลิศวิริยะไพบูลย์ (2554) จะช่วยสร้างความเข้าใจถึงการรายงานข่าวภัยพิบัติของไทย ทั้งรูปแบบในการนำเสนอ ภาพที่นำเสนอ ประเด็นที่นำเสนอ และบทบาทหน้าที่ของไทยพีบีเอสในช่วงรายงานข่าวภัยพิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ก่อนเกิดภาวะวิกฤต ระหว่างเกิดภาวะวิกฤตและหลังเกิดภาวะวิกฤต

วิณา แก้วประดับ (2548) สรุปไว้ในรายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของสื่อวิทยุโทรทัศน์ต่อการเสนอข่าวสารในสถานการณ์วิกฤต ในช่วงเกิดวิกฤต สื่อวิทยุโทรทัศน์ทุกสถานีเน้นการทำหน้าที่หลักคือการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องฉับพลันและร้ายแรงถึงชีวิต ดังนั้นหากสื่อไม่นำเสนอข่าวดังกล่าวอย่างรวดเร็วจะทำให้เกิดข่าวลือบานปลายและอาจเกิดความซุญมุนวุ่นวายตามมาได้ ส่วนหน้าที่รองลงมาคือการประสานสัมพันธ์ เพื่อช่วยบรรเทาความทุกข์ของผู้ประสบภัยทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างในกรณีเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ มีการให้คำอธิบายความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติสึนามิ เนื่องจากในช่วงเวลานั้นเกิดขึ้นในไทยเป็นครั้งแรก คนไทยจึงยังไม่รู้จัก ส่วนอีกหน้าที่หนึ่งที่นอกเหนือจากการทำหน้าที่ตามปกติของสื่อแล้ว สื่อยังทำหน้าที่รับบริจาคสิ่งของและความช่วยเหลือให้แก่ผู้ประสบภัยด้วย

งานวิจัยของวิณายังช่วยให้เข้าใจว่านอกจากการทำหน้าที่ของสื่อวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทยในช่วงเกิดวิกฤต นอกจากจะรายงานข่าวตามปกติแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นผู้รับบริจาคสิ่งของและความช่วยเหลือให้ผู้ประสบภัยอีกด้วย

ส่วนงานวิจัยเรื่องบทบาทสื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัลในการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ของพีระ จิรโสภณ และสุวิมล จินะมูล (2559) ที่พบว่าการรายงานข่าวแผ่นดินไหวของของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ได้แสดงถึงบทบาทสื่อมวลชน 4 ด้าน คือ 1. การทำหน้าที่ให้ข้อมูล 2.การให้ความรู้ 3.การประสานสังคม และ4.การรณรงค์ช่วยเหลือ ขณะที่กระบวนการหลักๆในการรายงานข่าว เป็นไปตามรูปแบบปกติคือ เริ่มต้นจากกระบวนการหาข้อมูล ตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงพื้นที่ หาข้อมูลเพิ่มเติม รายงานข่าว และเผยแพร่ข่าวสาร

งานวิจัยของพีระ จิรโสภณ และสุวิมล จินะมูล (2559) จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของสถานีโทรทัศน์ไทยในช่วงรายงานข่าวภัยพิบัติ ซึ่งนอกจากจะให้ข้อมูลและความรู้ ประสานสังคมแล้ว ยังมีกิจกรรมรณรงค์ช่วยเหลืออีกด้วย รวมถึงกระบวนการผลิตข่าวซึ่งเป็นไปตามรูปแบบปกติไม่ได้มีความแตกต่าง

แต่งงานวิจัยเรื่องบทบาทของเทคโนโลยีโซเชียลมีเดียต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ของมยุรี ไพบูลย์กุลกร (2556) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มีความแตกต่างจากการทำข่าวในช่วงสถานการณ์ปกติ เพราะ 1) ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการกำหนดจุดรายงานสดครอบคลุมพื้นที่เกิดเหตุน้ำท่วม และให้ระยะเวลานำเสนอ 3 นาที ซึ่งมากกว่าการรายงานข่าวทั่วไปซึ่งจะให้เวลาในการรายงานประมาณ 1-2 นาที 2) ตอบสนองความต้องการของผู้รับชมรายการโทรทัศน์ที่มีช่องทางในการรับข้อมูลมากขึ้น และนำเสนอเรื่องราวผ่านทาง Social media รวมถึงเปิดพื้นที่ Social media ผ่านเว็บไซต์ของทางสถานีเพื่อให้ผู้ชมนำเสนอเรื่องราวหรือสอบถามรายละเอียดข่าวได้ 3) ก่อตั้งทีมข่าวเฉพาะกิจ ชื่อทางเสือ 7 สี โดยคัดเลือกผู้สื่อข่าวที่รายงานสดได้ดี มีความคล่องตัว ว่องไวได้สุขภาพแข็งแรง และสามารถจับเรือได้ พร้อมเผชิญเหตุ 4) มีการกำหนดจุดรายงานสดกระจายทั่วทุกพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อแข่งชิงความรวดเร็ว และ 5) ให้ความสำคัญด้านการนำเสนอด้วยการให้น้ำหนักข่าวและเรื่องราวที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าการนำเสนอข่าวสารจากหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชน โดยเอาประชาชนเป็นที่ตั้ง

งานวิจัยดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งมีความแตกต่างจากสถานการณ์ทั่วไปทั้งหมด 5 ประเด็น

ด้าน Arne Krumsvik (2010) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง Strategy and Structure for Online News Production – Case Studies of สำนักข่าว CNN and NRK เกี่ยวกับกลยุทธ์และโครงสร้างห้องข่าว (Newsroom) โดยมองว่า ห้องข่าวนั้นเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการผลิตและกระจายข่าวเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญที่สุดของการทำข่าว นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการผลิตข่าวออนไลน์ของสำนักข่าว CNN งานวิจัยชิ้นนี้เน้นไปที่บทบาทการทำงานข่าวห้องข่าวและกลยุทธ์ในการผลิตข่าวของ สำนักข่าว CNN จนเข้าสู่ยุคดิจิทัล แต่ไม่ได้ศึกษาบทบาทการทำงานของห้องข่าวดิจิทัล และไม่ได้พูดถึงการนำการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) เข้ามาใช้ในการรายงานข่าวแต่อย่างใด

งานวิจัยชิ้นนี้ยังได้พูดถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการทำงานของห้องข่าว (Newsroom) ของสำนักข่าว CNN ตั้งแต่ยุคที่เริ่มมีกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต โดยได้แบ่งช่วงเริ่มต้นของ สำนักข่าว CNN เอาไว้ทั้งหมด 3 ยุคด้วยกันตั้งแต่ปีค.ศ. 1993 -2007 แต่ไม่ได้ระบุถึงการทำงานของห้องข่าวตั้งแต่ปี 2007 จนถึงปัจจุบัน และไม่ได้ระบุถึงการทำงานและกระบวนการผลิตของสำนักข่าว CNN ในช่วงที่ต้องทำข่าวภัยพิบัติ

และจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มียานวิจัยตัวใดที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) โดยตรง และนำมาใช้ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ เพื่อลดปัญหาการเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่าห้การทำงานของสื่อมวลชน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในงานวิจัย “การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์วิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเฮอริเคนมาเรียบนเว็บไซต์ www.สำนักข่าว CNN.com เพื่อวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในงานข่าวภัยพิบัติที่ได้รับการเผยแพร่ออกมาของสำนักข่าว CNN กรณีพายุเฮอริเคนมาเรีย เพื่อตอบคำถามวิจัยในข้อที่ 1 คือการต้องการศึกษาถึงวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของ สำนักข่าว CNN กรณีพายุเฮอริเคนมาเรีย โดยจะศึกษาวิธีการเล่าเรื่อง (storytelling) ตามองค์ประกอบ 7 อย่าง ได้แก่ มุมมองการเล่าเรื่อง คำถามที่เร้าความสนใจ เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึก เสียง เพลงประกอบ เนื้อหาที่มีจำนวนพอเหมาะและจังหวะ ผ่านสิ่งที่แสดงออกมาผ่านทางหน้าจอของสื่อดิจิทัล (digital media) อันประกอบไปด้วยเสียง ข้อความ ภาพกราฟิก และภาพวิดีโอ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิเคราะห์เนื้อหา คือวิดีโอข่าวที่เกี่ยวข้องกับกรณีเฮอริเคนมาเรียเผยแพร่บนเว็บไซต์ www. CNN.com ระหว่างวันที่ 16 กันยายน -31 ตุลาคม พ.ศ.2560 โดยเลือกจากการค้นหาคำหลัก (Keyword) ว่า ‘Hurricane Maria’ ในเว็บไซต์ WWW.CNN.COM ซึ่งเป็นเว็บไซต์หลักอย่างเป็นทางการของสำนักข่าว CNN และ สำนักข่าว CNN เป็นเจ้าของเอง จากการค้นหาในหมวดวิดีโอพบวิดีโอที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 137 วิดีโอ แต่พบว่ามิมีวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์พายุ เฮอริเคนพัดถล่มระหว่างวันที่ 16 กันยายน – 31 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ทั้งหมด 117 วิดีโอ แต่เนื่องจากสำนักข่าว CNN ได้นำคลิปวิดีโอการถกดประเด็นแบบ Panel ในภายหลัง ดังนั้นกลุ่มประชากรจึงมีจำนวน 97 วิดีโอ

ดังนั้น กลุ่มประชากรวิดีโอข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนมาเรียมี 7 รูปแบบ ประกอบด้วย

1. รายงานจากสตูดิโอ คือการนำเสนอข่าวที่มีการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากในสตูดิโอ โดยอาจจะมีภาพประกอบ (Insert) เป็นภาพจากสถานที่เกิดเหตุ หรือเป็นการถ่ายทอดสถานการณ์ในพื้นที่แต่ไม่มีผู้สื่อข่าวในพื้นที่
2. Caption video คือวิดีโอที่ประกอบไปด้วยภาพและเสียงเพลง โดยมีข้อความบรรยายเรื่องประกอบ แต่ไม่มีเสียงผู้สื่อข่าวรายงาน
3. รายงานสด คือ ผู้สื่อข่าวรายงานเหตุการณ์จากสถานที่เกิดเหตุ โดยเป็นการถ่ายทอดสดในเวลานั้นๆ
4. รายงาน คือวิดีโอข่าวที่ผู้สื่อข่าวในพื้นที่เป็นคนผลิต โดยจะเป็นการเล่าเรื่องที่ผ่านการเรียบเรียงมาแล้ว พร้อมมีเสียงผู้สื่อข่าวเป็นคนบรรยาย บางครั้งอาจจะมีการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ผู้อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้เกี่ยวข้อง
5. แอลข่าว คือวิดีโอภาพการแถลงข่าวของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้นๆ
6. วิดีโอ คือ วิดีโอที่บันทึกภาพเหตุการณ์สำคัญๆ โดยมีเฉพาะเสียงเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น ไม่มีเสียงผู้ประกาศข่าวหรือผู้สื่อข่าวรวมอยู่ด้วย
7. สัมภาษณ์ คือวิดีโอที่บันทึกภาพและบทสนทนา ระหว่างผู้ดำเนินรายการและผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นๆซึ่งจะถือว่าเป็นแขกรับเชิญของรายการ โดยจะมีการตั้งคำถามจากผู้ดำเนินรายการ และแขกรับเชิญ แต่จะเป็นการสัมภาษณ์แขกรับเชิญคราวละ 1 คนเท่านั้น

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างวิดีโอข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนมาเรียเพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาดำเนินการดังต่อไปนี้

1. คำนึงถึงการกระจายตัวตามช่วงเวลาพัฒนาการของเฮอริเคนมาเรีย 3 ช่วง โดยกำหนดสัดส่วนแต่ละช่วงเวลาดังด้วยอัตราส่วน 1:1:1
 2. คำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบที่มีการนำเสนอ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทั้ง รายงานจากสตูดิโอ Caption video รายงานสด รายงาน แอลข่าว วิดีโอ และ สัมภาษณ์
- จำนวนวิดีโอข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนมาเรียที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วง มีดังนี้

(1) ช่วงที่หนึ่ง ระหว่างวันที่ 16-19 กันยายน 2560 ช่วงพายุกำลังก่อตัวและเตรียมเข้าพัดถล่มเปอร์โตริโก มีทั้งหมด 11 วิดีโอ ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 วิดีโอ แบ่งออกเป็นวิดีโอรายงานจากสตูดิโอ 3 วิดีโอ และ Caption Video 1 วิดีโอ

(2) ช่วงที่สอง ระหว่างวันที่ 20-24 กันยายน 2560 ช่วงพายุเข้าพัดถล่มและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก มีทั้งหมด 21 วิดีโอ ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 7 วิดีโอ แบ่งออกเป็น วิดีโอรายงานจากสตูดิโอ 2 วิดีโอ Caption Video 2 วิดีโอ รายงานสด 1 วิดีโอและรายงาน 2 วิดีโอ

(3) ช่วงที่สาม ระหว่างวันที่ 25 กันยายนจนถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2560 ช่วงประเมินความเสียหาย ความช่วยเหลือและฟื้นฟู มีทั้งหมด 65 วิดีโอ ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 23 วิดีโอ แบ่งออกเป็นวิดีโอรายงานจากสตูดิโอ 4 วิดีโอ Caption Video 3 วิดีโอ รายงาน 9 วิดีโอ วิดีโอ 1 วิดีโอ สัมภาษณ์ 4 วิดีโอ และแถลงข่าว 1 วิดีโอ

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 34 วิดีโอ (รายละเอียดดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 3.1 แสดงการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบการนำเสนอ	ช่วงที่หนึ่ง (จำนวนวิดีโอ)	ช่วงที่สอง (จำนวนวิดีโอ)	ช่วงที่สาม (จำนวนวิดีโอ)
รายงานจากสตูดิโอ	9	8	10
Caption Video	2	6	8
รายงานสด		2	
รายงาน		5	30
วิดีโอ			1
สัมภาษณ์			13
แถลงข่าว			3
	11	21	65
สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างใน 3 ช่วง อัตราส่วน 1:1:1	3.63 ปัดเป็น 4	6.93 ปัดเป็น 7	22.66 ปัดเป็น 23

รวม = 34 วิดีโอ

รายละเอียดของวิดีโอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงเหตุการณ์ปรากฏตามตารางที่ 3 ตารางที่ 4 และ ตารางที่ 5

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างในช่วงที่ 1

วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ข้อข่าว	ประเภทข่าว
18 ก.ย.	สองวันหลังพายุก่อตัว	Hurricane Maria travels close to Irma's path	รายงานจากสตูดิโอ
19 ก.ย.	พายุถล่ม โคมินีกัน ก่อให้เกิดความเสียหาย หนัก	Hurricane Maria follows Irma's path	รายงานจากสตูดิโอ
		NASA watches Maria intensify from space	Caption video

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างในช่วงที่ 2

วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ข้อข่าว	ประเภทข่าว
20 ก.ย.	พายุเข้าเปอร์โตริโก	Puerto Rico braces for direct hit from Maria	รายงานจากสตูดิโอ
		สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico	รายงานสด
21 ก.ย.	1 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Where is Hurricane Maria headed next?	รายงานจากสตูดิโอ
		Hurricane Maria leaves trail of devastation	Caption Video
		Aerial view of Dominica devastation	รายงานสด
22 ก.ย.	2 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Puerto Rican residents face uncertain future	รายงาน
24 ก.ย.	3 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Survivor: Hurricane came with a vengeance	รายงาน

ตารางที่ 3.4 แสดงกลุ่มประชากรในช่วงที่ 3

วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ชื่อข่าว	ประเภทข่าว
26 ก.ย.	5 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	San Juan mayor: You don't put debt over people	รายงานจากสตูดิโอ
27 ก.ย.	6 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	FEMA: Doing everything we can in Puerto Rico	รายงานจากสตูดิโอ
28 ก.ย.	หนึ่งสัปดาห์หลังพายุ เข้าเปอร์โตริโก	FEMA Chief falsely claims media not focused on Puerto Rico	รายงานจากสตูดิโอ
29 ก.ย.	8 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Fear of health crisis in Puerto Rico grow	รายงาน
30 ก.ย.	9 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	San Juan mayor: We're dying here	สัมภาษณ์
1 ต.ค.	10 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Navarro on Trump's P.R. tweets: How dare he	สัมภาษณ์
3 ต.ค.	พายุสลายตัว	Trump: Puerto Rico threw budget out of whack	แถลงข่าว
		Scenes of devastation across Puerto Rico	Caption video
4 ต.ค.	ทรัมป์ลงพื้นที่	Trump meets storm victims in Puerto Rico	สัมภาษณ์
5 ต.ค.		Weir: Puerto Rico crisis 'a monster problem'	รายงาน
6 ต.ค.		Dominica resident returns to apartment after storm	วิดีโอ
8 ต.ค.		Visiting a hurricane survivor's home	รายงาน
10 ต.ค.		How do hurricane recovery efforts compare?	รายงานจากสตูดิโอ

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ชื่อข่าว	ประเภทข่าว
12 ต.ค.		Autism research in danger after Maria	รายงาน
13 ต.ค.		Weeks after Maria, survivors scramble for help	รายงาน
16 ต.ค.		Puerto Rico struggles to find drinking water	สัมภาษณ์
18 ต.ค.		Survivor of Hurricane Maria desperately need aid	Caption video
19 ต.ค.	ครบรอบ 1 เดือนพายุถล่ม	Puerto Rico a month later is 'post-apocalyptic'	รายงาน
20 ต.ค.		Cooper scores trump's respond to Puerto Rico	รายงานจากสตูดิโอ
21 ต.ค.		Puerto Rico one month after Hurricane Maria	รายงาน
22 ต.ค.		Puerto Rico schools converted to shelters	รายงาน
23 ต.ค.		Puerto Rico: Concerns grow over debris buildup	รายงาน
31 ต.ค.		See: Before and after rainforest was destroyed	Caption video

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนมาเรีย ของสำนักข่าว CNN จะใช้แบบตารางลงรหัส (Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล (ดูจากภาคผนวก) จากการดูวิดีโอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยในแต่ละวิดีโอ ผู้วิจัยจะศึกษาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ตามองค์ประกอบของศูนย์ Digital Storytelling ประกอบไปด้วย

1. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of view) หมายถึง แก่นหรือจุดประสงค์ของข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนที่สำนักข่าว CNN ถ่ายทอดให้ผู้ชมรับรู้และเข้าใจในแต่ละช่วง โดยข่าวแต่ละชิ้นอาจมีมุมมองในการเล่าเรื่องที่แตกต่างกัน

2. คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ (Dramatic Question) หมายถึง คำถามที่แฝงอยู่ในข่าวแต่ละชิ้น ที่ผู้รายงานข่าวและผู้สื่อข่าวของสำนักข่าว CNN ต้องการให้ผู้ชมเกิดคำถามบางอย่างขึ้นในใจในตอนต้นและจะช่วยหาคำตอบให้ในตอนท้าย วัดจากการมีคำถามหรือไม่มีคำถาม และมีคำตอบในตอนท้ายหรือไม่มีคำตอบในตอนท้าย

3. เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (Emotional Content) หมายถึง เนื้อหาข่าวที่สำนักข่าว CNN แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่ภัยพิบัติเฮอริเคนมีต่อคนรอบตัวหรือชีวิตของผู้คนในพื้นที่ วัดจากเนื้อหานั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อผู้คนหรือไม่

4. ลักษณะของน้ำเสียง (Voice) หมายถึง เสียงของคนที่บรรยายอยู่ในเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนของสำนักข่าว CNN แต่ละชิ้นเพื่อให้เรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดออกมานั้นสมบูรณ์ขึ้น วัดจากเสียงนั้นมีการใช้โทนเสียง (Tone of Voice) ซึ่งประกอบไปด้วยโทน (tone), ระดับเสียง (pitch), ความเร็ว (speed), จังหวะ (rhythm), ทำนอง (melody), สำเนียง (accent)

5. เพลงประกอบ (Soundtrack) หมายถึง เสียงเพลงที่ประกอบเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนของสำนักข่าว CNN แต่ละชิ้น วัดจากความเร็ว-ช้า ระดับความดังของเพลงและความสอดคล้องกับเนื้อหาข่าว

6. ข้อมูลมีปริมาณพอเหมาะและเข้าใจง่าย (economy) หมายถึง ศิลปะในการนำเสนอเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนของสำนักข่าว CNN ที่ทำให้ผู้ชมเข้าใจข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายขึ้น โดยการแสดงข้อมูลให้เห็นเป็นภาพ (Data Visualization) คือการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการย่อข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบของภาพ แผนภูมิ แผนผัง สัญลักษณ์ หรือกราฟ

7. จังหวะ (pacing) หมายถึง จังหวะความเร็ว-ช้าของน้ำเสียงของผู้รายงานข่าวและผู้สื่อข่าวของสำนักข่าว CNN ที่เหมาะสมกับเนื้อหาข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนแต่ละชิ้น

โดยจะศึกษาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ผ่านสื่อดิจิทัลที่ปรากฏผ่านหน้าจอต่อไปนี้

1. เสียง คือเสียงที่ปรากฏจากคลิป ทั้งเสียงของผู้ประกาศ ผู้สื่อข่าว เสียงผู้อยู่ในเหตุการณ์ เสียงดนตรีประกอบ และเสียงจากสภาพแวดล้อมจริงในที่เกิดเหตุ

2. ข้อความ ข้อความที่ปรากฏอยู่บนหน้าจอ โดยเป็นตัวหนังสือ

3. ภาพกราฟิก ภาพที่สร้างขึ้นจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้สื่อความหมายของข้อมูลต่าง ๆ ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

4. ภาพวิดีโอ ภาพที่ถ่ายทำด้วยกล้องและผ่านกระบวนการตัดต่อสร้างเป็นคลิปวิดีโอ การตรวจสอบเครื่องมือ

ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยต้องทำการตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งก็คือ ตารางลงรหัส (Coding Sheet) ว่ามีความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงดังนี้

1. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของหน่วยวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ โดยใช้วิธี Inter-coder Reliability คือการทำการลงรหัสร่วมกับผู้ช่วยวิจัยอีกสองท่าน โดยจะทำการลงรหัสในแบบตารางลงรหัสในข้อมูลเดียวกัน แล้วพิจารณาความสอดคล้องหรือแตกต่าง ด้วยการคำนวณจากสูตรของ Holsti ดังนี้

$$R = \frac{N (C1, C2, C3)}{C1 + C2 + C3}$$

C1, C2, C3 = จำนวนของข้อมูลที่ผู้ลงรหัสทั้ง 3 คน มีความเห็นตรงกัน

C1 + C2 + C3 = จำนวนของข้อมูลทั้งหมดที่ผู้ลงรหัสทั้ง 3 คน ศึกษา

N = จำนวนผู้ลงรหัส

ค่าที่คำนวณได้จากสูตรนี้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งผลการตรวจสอบ ผู้ศึกษาและผู้ร่วมลงรหัสได้สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายมา 30 ตัวอย่าง และนำมาลงรหัสในตาราง ซึ่งผลการลงรหัสปรากฏดังนี้

$$\begin{aligned} R &= \frac{3(27)}{30 + 30 + 30} \\ &= \frac{81}{90} \\ &= 0.9 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่ออยู่ที่ 0.9 ซึ่งถือว่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยตามสูตรของ Holsti จึงจัดว่าการลงรหัสมีความน่าเชื่อถือ

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (content validity) โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงในการวิจัยยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษา วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิดีโอการรายงานข่าวของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีพายุเฮอริเคนมาเรีย โดยเป็นข่าวที่เกิดขึ้น 16

กันยายน – 31 ตุลาคม 2560 ทั้งหมด 34 วิดีโอ เพื่อศึกษาว่ามีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลหรือไม่ ซึ่งการเก็บข้อมูลจะพิจารณาจากเนื้อหาด้วยการอ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ดูคลิปและฟังเสียงประกอบ และลงข้อมูลในตารางลงรหัส (Coding Sheet)

การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการรายงานผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเกี่ยวกับพายุเฮอริเคนมาเรียของ สำนักข่าว CNN ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

3.2 การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์บุคลากรในห้องข่าวของสำนักข่าว CNN ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยตรง หรือ Personal Interview เพื่อศึกษาถึงวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของสำนักข่าวสำนักข่าว CNN และลักษณะการทำงานของห้องข่าวดิจิทัล (Digital newsroom) ของสำนักข่าว CNN เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 และ 2 คือวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN และนโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN ในภาวะปกติและภาวะการแจ้งเตือนภัยพิบัติ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์วิจัย โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำข่าวภัยพิบัติ
- 2) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากวงการสื่อว่ามีความโดดเด่นในการทำข่าว เช่น ได้รับรางวัลจากการรายงานข่าว

- 3) เป็นผู้ที่ใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาใช้ในการทำงานข่าว ได้แก่

3.1) Ben Wedeman ผู้สื่อข่าว ประจำตะวันออกกลางของ สำนักข่าว CNN เริ่มต้นทำงานกับสำนักข่าว CNN เมื่อปีค.ศ. 1994 และเคยได้รับรางวัลเอมมีอวอร์ดและรางวัลเอ็ดเวิร์ดเมอร์โรว์จากการรายงานข่าว

3.2) Pamela Boykoff โพรคิวเซอร์ภาคสนาม ประจำสำนักงานใหญ่ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกที่ฮ่องกงของ สำนักข่าว CNN เคยผ่านประสบการณ์การรายงานข่าวภัยพิบัติที่สำคัญๆ ในภูมิภาคเอเชียมาก่อน ทั้งเหตุแผ่นดินไหวที่เนปาลเมื่อปี พ.ศ.2558 และเหตุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยนพัดถล่มฟิลิปปินส์เมื่อปีพ.ศ. 2556 จนทำให้เธอได้รับรางวัลจาก สำนักข่าว CNN

3.3) Hilary Whiteman บรรณาธิการอาวุโสฝ่ายดิจิทัล ประจำสำนักงานใหญ่ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกที่ฮ่องกงของ สำนักข่าว CNN คือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายของ ห้องข่าวดิจิทัล (Digital Newsroom) ดังนั้นจึงไม่ใช่บุคคลที่มีหน้าที่ในการทำข่าวในพื้นที่โดยตรง คำถามจึงจะไม่มุ่งเน้นไปยังวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลโดยทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในข้อ 1 และ 2 คือคำถามการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้คำถามสัมภาษณ์ชุดเดียวกัน ทั้ง 3 คน ดังนี้

คำถาม

1. ในการรายงานข่าวภัยพิบัติมีการใช้การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลหรือไม่ อย่างไร และเหตุผลที่ใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติ (หรือไม่ใช้) คืออะไร

1.1 มีมุมมองในการเล่าเรื่องเวลารายงานข่าวภัยพิบัติอย่างไร

1.2 มีการตั้งคำถามที่เร้าความสนใจหรือไม่

1.3 มีการใช้การเล่าเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยอารมณ์หรือไม่

1.4 มีการลงเสียงโดยถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่

1.5 มีการใช้ดนตรีประกอบที่เหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่

1.6 มีการใช้ข้อมูลที่พอเหมาะ เวลาไม่มากไม่น้อยจนเกินไป และใช้ Data

Visualization มาช่วยเพื่อให้ข้อมูลนั้นเข้าใจง่ายขึ้นหรือไม่

1.7 มีการเดินเรื่องและใช้เสียงด้วยจังหวะที่เหมาะสมหรือไม่

2. การทำงานทั้งการรับนโยบายจากห้องข่าวและกระบวนการผลิตของห้องข่าว ในช่วงการทำข่าวภัยพิบัติกับช่วงปกติเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียง หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้วนำมาถอดเทปและแปล ก่อนจะวิเคราะห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการเชิงคุณภาพ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนา (Descriptive Research) เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นแล้วสรุปออกมา เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์วิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเฮอริเคนมาเรียบนเว็บไซต์ www.sanook.com เพื่อวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในงานข่าวภัยพิบัติที่ได้รับการเผยแพร่ออกมาของสำนักข่าว CNN กรณีพายุเฮอริเคนมาเรีย เพื่อตอบคำถามวิจัยในข้อที่ 1 คือการต้องการศึกษาถึงวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติของ สำนักข่าว CNN กรณีพายุเฮอริเคนมาเรีย โดยจากการ วิดีโอที่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์จะประกอบไปด้วยวิดีโอทั้งหมด 34 วิดีโอ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

(1) ช่วงที่หนึ่ง ระหว่างวันที่ 16-19 กันยายน 2560 ช่วงพายุกำลังก่อตัวและเตรียมเข้าพัดถล่มเปอร์โตริโก เลือกมาทั้งหมด 4 วิดีโอ

(2) ช่วงที่สอง ระหว่างวันที่ 20-24 กันยายน 2560 ช่วงพายุเข้าพัดถล่มและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก เลือกมาทั้งหมด 7 วิดีโอ

(3) ช่วงที่สาม ระหว่างวันที่ 25 กันยายนจนถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2560 ช่วงประเมินความเสียหาย ความช่วยเหลือและฟื้นฟู เลือกมาทั้งหมด 23 วิดีโอ

ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์บุคลากรในห้องข่าวของสำนักข่าว CNN เพื่อศึกษาถึงวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของสำนักข่าวสำนักข่าว CNN และลักษณะการทำงานของห้องข่าวดิจิทัล (Digital newsroom) ของสำนักข่าว CNN เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 และ 2 คือวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN และนโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN ในภาวะปกติและภาวะการนำข่าวภัยพิบัติ ผลการศึกษาทั้ง 2 ส่วนปรากฏดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

4.1.1. ช่วงที่หนึ่ง ระหว่างวันที่ 16-19 กันยายน 2560 ช่วงพายุกำลังก่อตัวและเตรียมเข้าพัดถล่มเปอร์โตริโก เลือกมาทั้งหมด 4 วิดีโอ แบ่งออกเป็นวิดีโอรายงานจากสตูดิโอ 3 วิดีโอ ได้แก่วิดีโอชื่อ Tropical Storm Maria threatening Caribbean, Hurricane Maria travels close to Irma's path และ

Hurricane Maria follows Irma's path ส่วน Caption Video มี 1 วิดีโอ ได้แก่วิดีโอชื่อ NASA watches Maria intensify from space

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างและความยาวของคลิปในช่วงที่ 1

วิดีโอที่	วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ชื่อข่าว	ประเภทข่าว	ความยาว (นาที)
1	17 ก.ย.	หนึ่งวันหลังพายุก่อตัว	Tropical Storm Maria threatening Caribbean	รายงานจาก สตูดิโอ	1.21
2	18 ก.ย.	สองวันหลังพายุก่อตัว	Hurricane Maria travels close to Irma's path	รายงานจาก สตูดิโอ	2.29
3	19 ก.ย.	พายุถล่มโดมินิกัน ก่อให้เกิดความเสียหาย	Hurricane Maria follows Irma's path	รายงานจาก สตูดิโอ	2.33
4		หนัก	NASA watches Maria intensify from space	Caption video	0.49

โดยเมื่อพิจารณาจากสื่อดิจิทัล (digital media) อันประกอบไปด้วยเสียง ข้อความ ภาพกราฟิก และภาพวิดีโอตาม 7 องค์ประกอบที่สำคัญของวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) แล้วพบว่า

4.1.1.1 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

สำหรับมุมมองการเล่าเรื่องในช่วงที่ 1 พบมุมมองการเล่าเรื่องเป็นการเตือนภัยในทั้ง 4 วิดีโอ และไม่พบมุมมองแบบรายงานความเสียหายและตรวจสอบความช่วยเหลือจากภาครัฐ โดยส่วนใหญ่ใช้สื่อดิจิทัลในการเล่าเรื่องทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ เสียง ข้อความ กราฟิก และภาพวิดีโอ (ดูตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ตารางวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของช่วงที่ 1

วิดีโอที่	มุมมองการเล่าเรื่อง					
	เตือนภัย				ความเสียหาย	ตรวจสอบความช่วยเหลือจากรัฐ
	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่พบ	ไม่พบ
1	/	/	/	/		
2	/	/	/	/		
3	/	/	/	/		
4	/	/		/		
					ไม่พบ	ไม่พบ
รวม					เตือนภัย 4 วิดีโอ	

โดยในวิดีโอชิ้นที่ 1 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Tropical Storm Maria threatening Caribbean (พายุโซนร้อนมาเรียกำลังคุกคามแคริบเบียน) พบข้อความที่เป็นการเตือนและเฝ้าระวังพายุ “Storm watch” (เฝ้าระวังพายุ) และ “Three storms to watch” (เฝ้าระวังพายุ 3 ลูก) รวมถึงมีข้อความปรากฏบนหน้าจอว่า “New tropical storm churns in Atlantic as Jose approaches” (พายุโซนร้อนลูกใหม่ก่อตัวขึ้นในแอตแลนติกขณะที่พายุโฮเซกำลังมุ่งหน้ามา) พร้อมกับภาพกราฟิกของพายุ 3 ลูกในมหาสมุทรแอตแลนติก (ดูภาพที่ 4.1) ส่วนเสียงที่พบเป็นเสียงของผู้ประกาศเพียงคนเดียว

ภาพที่ 4.1 แสดงข้อความที่สะท้อนมุมมองการเล่าเรื่องในข่าว Tropical Storm Maria threatening Caribbean

ในวิดีโอที่ 1 ยังพบการใช้ภาพกราฟิกเป็นการรายงานจุดของพายุว่าอยู่ตรงไหนบ้าง โดยเป็นภาพแผนที่และเส้นทางการเคลื่อนที่ของพายุเป็นหลัก ส่วนภาพวิดีโออื่นในภาพรวมเป็นภาพจากในสตูดิโอที่ผู้ประกาศยืนอยู่หน้าจอ

เช่นเดียวกับ วิดีโอชิ้นที่ 2 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Hurricane Maria travels close to Irma's path (เฮอริเคนมาเรียกำลังเดินทางเข้าใกล้เส้นทางของพายุเอร์มา) ที่มีเสียงของผู้ประกาศข่าวรายงานเนื้อหาเป็นการเตือนภัยให้ระวังพายุมาเรียที่ตอนนี้ทวีความรุนแรงขึ้นและเส้นทางของพายุใกล้เคียงกับเส้นทางเดิมของพายุเอร์มาที่เข้าถล่มบริเวณดังกล่าวไปก่อนหน้านี้

สำหรับวิดีโอชิ้นที่ 3 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Hurricane Maria follows Irma's path (เฮอริเคนมาเรียตามรอยเส้นทางพายุเอร์มา) ก็มีเนื้อหาในรายงานเป็นการเตือนภัย โดยขึ้นข้อความใน Breaking news (ข่าวด่วน) ว่า Maria quickly intensifies to cat 3 hurricane (พายุมาเรียทวีความรุนแรงอย่างรวดเร็วกลายเป็นเฮอริเคนระดับที่ 3)

นอกจากนี้ วิดีโอชิ้นที่ 4 ซึ่งเป็น Caption Video ชื่อ NASA watches Maria intensify from space ประกอบไปด้วยข้อความว่า

“Nasa has been keeping an eye on hurricane Maria from space. The storm took only 15 hours to intensify from Category 1 to Category 5. This GOES satellite timelapse shows Maria approaching Dominica. The hurricane struck Dominica as a category 5 storm causing widespread devastation. After briefly falling to Category 4 , the storm headed toward Puerto Rico as a Category 5. Maria is passing through the Caribbean just two weeks after Category 5 Hurricane Irma. It's been 10 years since two hurricanes reached Category 5 in the same season”

“นาซาได้เฝ้าจับตามองเฮอริเคนมาเรียจากอวกาศ พายุได้ใช้เวลาเพียงแค่ 15 ชั่วโมงทวีความรุนแรงจากระดับ 1 เป็นระดับ 5 ภาพจากไทม์แลปส์ของดาวเทียมสำรวจแสดงให้เห็นว่า พายุมาเรียกำลังเคลื่อนตัวเข้าใกล้โดมินีกัน พายุเฮอริเคนลูกนี้จะเข้าถล่มโดมินีกันขณะเป็นพายุระดับ 5 ซึ่งจะสร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวง หลังจากลดระดับในช่วงสั้นๆเป็นพายุระดับ 4 เฮอริเคนมาเรียได้มุ่งหน้าไปยังเปอร์โตริโกในฐานะพายุเฮอริเคนระดับ 5 พายุมาเรียได้เคลื่อนตัวผ่านทะเลแคริบเบียนเพียงแค่สองสัปดาห์หลังจากพายุเฮอริเคนเอร์มาซึ่งมีความรุนแรงระดับ 5 พัดถล่ม เป็นเวลาถึง 10 ปีเลยทีเดียวที่เคยมีเฮอริเคนสองลูกมีความรุนแรงระดับ 5 เกิดขึ้นในช่วงเดียวกัน”

กล่าวโดยสรุป มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ในช่วงที่ 1 ระหว่างวันที่ 16-19 กันยายน 2560 ซึ่งผู้เล่าเรื่องวางไว้เป็นกรอบหลักของเรื่อง คือมุมมองการเตือนภัย โดยจากทั้ง 4 วิดีโออื่น พบว่าวิดีโอที่ 1 วิดีโอที่ 2 และวิดีโอที่ 3 ใช้สื่อดิจิทัลในการเล่าเรื่องครบทั้ง 4 รูปแบบคือ

เสียง ข้อความ ภาพกราฟิกและภาพวิดีโอ มีเพียงวิดีโอที่ 4 ที่เป็น caption video เท่านั้นที่ใช้เพียงเสียง ข้อความและภาพกราฟิก

ส่วนความโดดเด่นของการใช้สื่อดิจิทัลในการเล่าเรื่องเพื่อสะท้อนมุมมองการเตือนภัยของสำนักข่าว CNN จะใช้ข้อความด้วยตัวหนังสือสีขาวและพื้นสีแดง คำที่ใช้ส่วนใหญ่นั้น ได้แก่ “Storm watch” (เฝ้าระวังพายุ) และ “Three storms to watch” (เฝ้าระวังพายุ 3 ลูก) รวมทั้งขึ้นข้อความยาวว่า นี่เป็นข่าวที่มีความสำคัญด้วยการใช้คำว่า Breaking news (ข่าวด่วน) ส่วนวิดีโอที่ 1 วิดีโอที่ 2 และวิดีโอที่ 3 ใช้เสียงผู้ประกาศบอกเล่าเนื้อหาเพื่อเตือนภัยให้แก่ประชาชน ใช้ภาพกราฟิกแผนที่และการเคลื่อนที่ของพายุ รวมถึงการคาดการณ์ว่าพายุจะไปทางไหน และภาพวิดีโอมีลักษณะเหมือนกันคือเป็นภาพจากสตูดิโอที่มีผู้ประกาศยืนอยู่หน้าจอ ในขณะที่วิดีโอที่ 4 เป็นเพียงวิดีโอเดียวที่ใช้เพลงประกอบ ไม่มีภาพกราฟิกและภาพวิดีโอที่พบเป็นภาพถ่ายดาวเทียมแสดงการก่อตัวของพายุ

4.1.1.2 คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ (Dramatic Question)

ในช่วงที่ 1 พบคำถามที่ช่วยสร้างความสนใจใน 2 วิดีโอ โดยพบการถ่ายทอดผ่านทางเสียง ส่วนอีก 2 วิดีโอไม่พบคำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ

ตารางที่ 4.3 ตารางวิเคราะห์คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจของช่วงที่ 1

วิดีโอที่	คำถาม					คำตอบ				
	มี				ไม่มี					
	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ		เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่มี
1					/					/
2	/	-	-	-		/				
3	/	-	-	-		/				
4					/					/
	2	0	0	0	2	2	0	0	0	2

ในวิดีโอชิ้นที่ 2 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Hurricane Maria travels close to Irma's path ผู้ประกาศได้ตั้งคำถามในตอนต้นสุดของวิดีโอว่า “Where is Maria now?” แปลว่า “ตอนนี้พายุมาเรียอยู่ไหนแล้ว?” ซึ่งเป็นการตั้งคำถามกับคนดู ก่อนจะอธิบายถึงจุดที่เฮอริเคนมาเรียอยู่ และ

ทิศทางที่เฮอริเคนอาจจะไปด้วยกราฟิก โดยการตอบคำถามในวิดีโอชิ้นนี้นั้นถูกถ่ายทอดผ่านเสียงของผู้ประกาศข่าวและกราฟิกที่แสดงแผนที่ของพายุ

เช่นเดียวกับ วิดีโอชิ้นที่ 3 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Hurricane Maria follows Irma's path-ผู้ประกาศข่าวด้านซ้ายมือตั้งคำถามกับผู้ชม และตอบคำถามโดยผู้ประกาศข่าวพยากรณ์อากาศ โดยผู้ประกาศตั้งคำถามในตอนเริ่มต้นว่า “พายุมาเรียกำลังจะพัดขึ้นฝั่งบายนี้อแล้ว และหลังจากนี้จะเป็นอย่างไหน?” ก่อนจะโยนให้ผู้ประกาศพยากรณ์อากาศโดยเฉพาะเข้ามารายงานอธิบายถึงทิศทางที่พายุมาเรียจะไปและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ก่อนที่ผู้ประกาศหลักจะตั้งคำถามอีกว่า “แล้วจะส่งผลกระทบต่อสหรัฐหรือเปล่า?” (ดูภาพที่ 4.2)

ส่วนคำตอบนั้นถ่ายทอดผ่านเสียงของผู้ประกาศพยากรณ์อากาศและกราฟิกที่แสดงให้เห็นว่าพายุจะส่งผลกระทบต่อสหรัฐหรือเปล่า ซึ่งคำตอบที่ได้คือไม่กระทบ

ภาพที่ 4.2 วิดีโอ Hurricane Maria follows Irma's path

แต่ไม่พบการตั้งคำถามในวิดีโอที่ 1 และ 4

กล่าวโดยสรุป ในวิดีโอที่ 2 และ 3 มีการตั้งคำถามในตอนต้นและมีการให้คำตอบในตอนท้าย โดยสื่อดิจิทัลที่ใช้ตั้งคำถามคือ เสียงของผู้ประกาศ ในขณะที่วิดีโอที่ 1 และ 4 นั้นไม่พบการตั้งคำถาม ส่วนความโดดเด่นที่พบในการตั้งคำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ (Dramatic Question) คือ การตั้งคำถามจะอยู่ในช่วงเริ่มต้นของวิดีโอ เพื่อสร้างความสนใจของผู้ชม แต่คำตอบนั้นสามารถถ่ายทอดผ่านทั้งเสียงและกราฟิก

4.1.1.3 เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (Emotional Content)

เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกในช่วงนี้ จะพิจารณาจากการรายงานเนื้อหาข่าวพายุเฮอริเคนมาเรีย เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนในประเทศแถบแคริบเบียน เช่น เปอร์โตริโก โดมินิกัน และประชาชนในสหรัฐอเมริกา โดยเป็นเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก

ตารางที่ 4.4 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกของช่วงที่ 1

วิดีโอที่	กระทบต่อผู้คน					
	มี	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่มี
1	/	/	/	/	/	
2	/	/	/	/	/	
3	/	/	/	/	/	
4	/	/	/	-	/	
รวม	4					

ในวิดีโอชิ้นที่ 1 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Tropical Storm Maria threatening Caribbean ผู้ประกาศเริ่มต้นด้วยการยกตัวอย่างว่า “ตอนนี้ในทะเลแคริบเบียนมีพายุอยู่ทั้งหมด 3 ลูก แต่ลูกที่น่ากังวลที่สุดคือพายุมาเรีย เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อชายฝั่งของหลายประเทศ รวมถึง เปอร์โตริโก” แต่ย้ำว่า พายุจะไม่ส่งผลกระทบต่อชายฝั่งของสหรัฐ อย่างไรก็ตาม มีการเน้นว่า “นี่คือพายุลูกที่รุนแรงที่สุดนับตั้งแต่ปี 2012” เพื่อให้ผู้ชมรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ส่วนบนหน้าจอว่าขึ้นข้อความว่า “New tropical storm churns in Atlantic as Jose approaches” (พายุโซนร้อนลูกใหม่ก่อตัวขึ้นในแอตแลนติกขณะที่พายุโฮเซกำลังมุ่งหน้ามา) ขณะที่ภาพกราฟิกเน้นเป็นภาพของแผนที่ ซึ่งจะแสดงที่ตั้งของประเทศต่างๆ รวมถึงสหรัฐด้วย เนื่องจากสำนักข่าว CNN เป็นสำนักข่าวที่มีสำนักงานใหญ่ในสหรัฐ

ส่วนวิดีโอชิ้นที่ 2 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Hurricane Maria travels close to Irma's path นั้นเน้นไปที่อิทธิพลของพายุจะก่อให้เกิดอะไร โดยย้ำถึงความรุนแรงของพายุที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว และอาจก่อให้เกิดฝนตก 10 -20 นิ้วในบางพื้นที่ได้ในเปอร์โตริโกและโดมินิกัน ซึ่งในวิดีโอนี้ พบเห็นการเชื่อมโยงว่า สหรัฐจะไม่ได้รับผลกระทบเช่นกัน แต่ก็ย้ำในตอนท้ายว่า พื้นที่ของประเทศในแถบแคริบเบียนนั้นน่าเป็นห่วงมาก ส่วนภาพกราฟิกเน้นเป็นภาพของแผนที่ ซึ่งจะแสดงที่ตั้งของประเทศต่างๆ รวมถึงสหรัฐด้วยเช่นกัน

สำหรับวิดีโอชิ้นที่ 3 รายงานจากสตูดิโอเรื่อง Hurricane Maria follows Irma's path เน้นไปที่การทวีความรุนแรงอย่างรวดเร็วของพายุมาเรียภายในเวลา 24 ชั่วโมง และย้ำว่าโดมินิกัน และเปอร์โตริโก รวมถึงประเทศในแคริบเบียนจะได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของพายุ และเปรียบเทียบกับเส้นทางพายุเฮอร์มาที่ถล่มพื้นที่ดังกล่าวก่อนหน้านี้ แต่ก็ยังคงพูดถึงชายฝั่งสหรัฐว่า อาจจะได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง ซึ่งจะไม่ร้ายแรงเท่าพายุเฮอร์มาก่อนหน้านี้ ส่วนวิดีโอ NASA watches Maria intensify from space จะเน้นไปที่การเปิดเผยภาพวิดีโออันน่าตกใจของกลุ่มพายุที่มองมาจากนอกอวกาศ (ดูภาพที่ 4.3)

ภาพที่ 4.3 วิดีโอ NASA watches Maria intensify from space

จากวิดีโอในช่วงที่ 1 จะพบว่า สำนักข่าว CNN ใช้วิธีการเล่าเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (Emotional Content) ด้วยการเล่าว่าพายุจะส่งผลกระทบต่อผู้คนใน 2 พื้นที่ได้แก่

1) ประชาชนในประเทศแถบแคริบเบียน เช่น เปอร์โตริโก โดมินิกัน ซึ่งตั้งอยู่ในเส้นทางของพายุและมีการพยากรณ์เอาไว้ตั้งแต่พายุเริ่มก่อตัวว่าจะเข้าพัดถล่มประเทศแถบนั้น ดังนั้นจึงมีการเตือนถึงความรุนแรงของพายุตลอดในช่วงที่ 1

2) ประชาชนในสหรัฐ เนื่องจากสำนักข่าว CNN เป็นสำนักข่าวของประเทศสหรัฐ และ เปอร์โตริโกก็เป็นดินแดนที่รัฐบาลกลางสหรัฐปกครองอยู่ ดังนั้นจึงมีการรายงานข่าวต่อประชาชนในประเทศสหรัฐว่าพวกเขาจะได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของพายุหรือไม่อย่างไร

กล่าวโดยสรุปในช่วงที่ 1 นั้น ในวิดีโอที่ 1 วิดีโอที่ 2 และ 3 สำนักข่าว CNN มีการรายงานข่าวด้วยเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกผ่านสื่อดิจิทัลด้วยการใช้เสียงของผู้ประกาศเป็น

หลัก และพยายามจะโยงให้เกี่ยวข้องกับประเทศแถบแคริบเบียนและสหรัฐ โดยการใช้ภาพกราฟิกของแผนที่เข้ามาช่วย ส่วนภาพวิดีโอ นั้นไม่เด่นนัก แต่ในวิดีโอที่ 4 CNN รายงานข่าวด้วยเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกด้วยการใช้ภาพวิดีโอ ซึ่งเป็นภาพจากดาวเทียมแสดงให้เห็นถึงการก่อตัวของพายุ

4.1.1.4 ลักษณะของน้ำเสียง (Voice)

ลักษณะของน้ำเสียงในช่วงที่ 1 นั้นจะพบการใช้ลักษณะน้ำเสียงที่เหมือนกัน สอดคล้องกันกับมุมมองการเล่าเรื่อง โดยดูได้จากตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ตารางวิเคราะห์เสียงและเพลงประกอบของช่วงที่ 1

วิดีโอที่	ลักษณะของน้ำเสียง									เพลงประกอบ				
	โทนเสียง			ระดับเสียง			ความเร็ว			มี	เร็ว	ช้า	ผสม	ไม่มี
	สูง	กลาง	ต่ำ	ตั้ง	ปานกลาง	เบา	เร็ว	ปานกลาง	ช้า					
1		/			/			/						/
2		/			/			/						/
3		/			/			/						/
4		/			/			/		/			/	
รวม		4			4			4		1			1	3

เสียงในวิดีโอ 3 ชิ้นคือวิดีโอชิ้นที่ 1 วิดีโอที่ 2 และวิดีโอที่ 3 จะเป็นเสียงผู้ประกาศโดยเมื่อวิเคราะห์เสียงของผู้ประกาศตามความหมายของโทนเสียง (Tone of voice) แล้วนั้นจะพบว่า ผู้ประกาศใช้โทนเสียงระดับกลาง ไม่ต่ำและไม่สูง ส่วนความเร็วของการพูดนั้นปานกลางแต่เต็มไปด้วยความกระตือรือร้น มีจังหวะในการพูด เนื่องจากผู้ประกาศต้องการใช้เสียงเพื่อเตือนภัยประชาชน โดยไม่ถึงกับสร้างความวิตกกังวลให้ผู้คนแตกตื่น แต่ก็จะเป็นน้ำเสียงที่ขึงขังและจริงจัง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือทั้งหมด ส่วนวิดีโอที่ 4 ไม่มีเสียงผู้ประกาศ

4.1.1.5 เพลงประกอบ (Soundtrack) ในทั้งหมด 4 วิดีโอ นั้น จะมีเพียงแค่ Caption Video คือวิดีโอที่ 4 ชื่อ NASA watches Maria intensify from space ที่มีเพลงประกอบเท่านั้น (ดูตารางที่ 4.5)

โดยเพลงประกอบจะไม่มีเสียงร้องและมีลักษณะเป็นการใช้จังหวะผสม ทั้งช้าและเร็วสลับกันไป ซึ่งจะส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ชมให้รู้สึกว่าเรื่องที่ชมเป็นเรื่องแปลกใหม่และกระตุ้นความสนใจ

4.1.1.6 จังหวะการเดินเรื่อง (Pacing)

จังหวะการเดินเรื่องในช่วงที่ 1 จะสอดคล้องกันกับมุมมองการเล่าเรื่องเช่นกัน โดยดูได้จากตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ตารางวิเคราะห์จังหวะการเดินเรื่องของช่วงที่ 1

วิดีโอที่	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ
1	/		/	
2	/		/	/
3	/		/	/
4	/			/

จังหวะการเดินเรื่องของวิดีโอในช่วงที่ 1 นี้โดยภาพรวมนั้นคือ สั้น กระชับ แต่นำเสนอสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อผู้ชมนั้นคือการเตือนภัยว่าพายุอาจจะสร้างความเสียหายที่ใดได้บ้าง พื้นที่ใดควรระวัง เป็นต้น และด้วยลักษณะการเตือนภัยนั้นต้องพยายามส่งสารไปถึงผู้ชมให้ได้ จึงมีการเดินเรื่องที่ค่อนข้างเร็วแต่กระชับทั้งการใช้เสียงของผู้ประกาศในทั้ง 4 วิดีโอ และเสียงดนตรีที่เป็นจังหวะผสมในวิดีโอที่ 4 แต่ในวิดีโอที่ 1-3 จะให้ความสำคัญกับภาพกราฟิกเพราะต้องการสร้างความเข้าใจง่ายให้แก่ผู้ชม

4.1.1.7 เนื้อหาที่มีจำนวนพอเหมาะ (Economy)

เนื้อหาที่มีจำนวนพอเหมาะจะทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น โดยจะสอดคล้องกันกับทั้งความยาวและจังหวะการเล่าเรื่อง ซึ่งความยาวของคลิปต่าง ๆ นั้นดูได้จากตารางที่ 6

ในวิดีโอ Tropical Storm Maria threatening Caribbean มีความยาว 1.21 นาที , Hurricane Maria travels close to Irma's path มีความยาว 2.29 นาที และ Hurricane Maria follows Irma's path มีความยาว 2.33 นาที ส่วน Caption Video ชื่อ NASA watches Maria intensify from space มีความยาว 0.50 นาที ซึ่งจะสังเกตได้ว่า caption video จะมีความยาวสั้นที่สุด ดังจะเห็นได้ว่าความยาวของวิดีโออยู่ระหว่าง 0.50 – 2.33 นาที ซึ่งเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่ยาวจนเกินไปและไม่ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าถูกยัดเยียดข้อมูล

นอกจากนี้ ยังพบเห็นการใช้ Visualization มาช่วยในวิดีโอทุกชิ้นอีกด้วย ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย โดยเป็นการนำมาใช้เพื่อแสดงแผนที่และการเคลื่อนไหวของพายุ รวมทั้งคาดการณ์

เส้นทางที่พายุอาจจะเดินทางผ่าน (ดูภาพที่ 4.4) โดยพบเห็นการใช้ภาพวิดีโอกราฟิกในวิดีโอที่ 1-3 และไม่พบการใช้วิดีโอกราฟิกในวิดีโอที่ 4

ภาพที่ 4.4 ตัวอย่างภาพกราฟิกในวิดีโอ Hurricane Maria travels close to Irma's path

4.1.2 ช่วงที่สอง ระหว่างวันที่ 20-24 กันยายน 2560 ช่วงพายุเข้าพัดถล่มและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก เลือกมาทั้งหมด 7 วิดีโอ ดูได้จากตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างและความยาวคลิปในช่วงที่ 2

วิดีโอที่	วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ชื่อข่าว	ประเภทข่าว	ความยาว(นาที)
1	20 ก.ย.	พายุเข้า เปอร์โตริโก	Puerto Rico braces for direct hit from Maria	รายงานจาก สตูดิโอ	2.34
2			สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico	รายงานสด	1.45
3	21 ก.ย.	1 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Where is Hurricane Maria headed next?	รายงานจาก สตูดิโอ	1.42
4			Hurricane Maria leaves trail of devastation	Caption Video	1.28
5			Aerial view of Dominica devastation	รายงานสด	1.59
6			Puerto Rican residents face uncertain future	รายงาน	1.35

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

วิดีโอที่	วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ชื่อข่าว	ประเภทข่าว	ความยาว(นาที)
7	22 ก.ย.	2 วันหลังพายุเข้า ปอร์โตริโก	Survivor: Hurricane came with a vengeance	รายงาน	3.31

โดยเมื่อพิจารณาตาม 7 องค์ประกอบที่สำคัญของวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) แล้วพบว่า

4.1.2.1 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

มุมมองการเล่าเรื่องในช่วงที่ 2 นั้นพิจารณาจากทั้ง 7 วิดีโอ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ดังได้จากตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ตารางวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่องในช่วงที่ 2

วิดีโอที่	มุมมองการเล่าเรื่อง				ความเสียหาย				ตรวจสอบความ	
	เตือนภัย								ช่วยเหลือจากรัฐ	
	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่พบ	
1	/	/	/	/						
2	/	/	/	/						
3					/	/		/		
4					/	/		/		
5					/	/		/		
6					/	/		/		
7					/	/		/		
									ไม่พบ	
รวม เตือนภัย				2	ความเสียหาย				5	ไม่พบ

ในช่วงที่สองนั้น มุมมองการเล่าเรื่องจะผสมผสานกันไประหว่าง การเตือนภัยและการรายงานความเสียหาย โดยในช่วงต้นคือ วิดีโอที่ 1 และ 2 วันที่ 20 กันยายน 2560 คือวิดีโอ Puerto

Rico braces for direct hit from Maria และวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico มุมมองการเล่าเรื่องยังเป็นการเตือนภัยอยู่ เพราะพายุยังไม่เข้าหรืออยู่ระหว่างพายุเข้าพอดี ดังนั้นรูปภาพการรายงานของคลิปวิดีโอทั้งสองจะค่อนข้างคล้ายกับช่วงที่ 1 โดยในคลิปวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria ซึ่งใช้ข้อความพาดหัวว่า พายุมาเรียซึ่งจัดอยู่ในเฮอริเคนระดับ 5 เตรียมเข้าถล่มเปอร์โตริโก และหมู่เกาะเวอร์จินของ (ดูรูปภาพที่ 4.5)

แต่หลังจากวันที่ 21 กันยายน 2560 เป็นต้นไป เนื้อหาจะเริ่มปรับเป็นการรายงานถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยในวิดีโอ Where is Hurricane Maria headed next? มีข้อความพาดหัวข่าวว่า สำนักงานผู้ว่าการเผย ทัวทั้งเปอร์โตริโกไม่มีไฟฟ้าใช้ มุมมองการเล่าเรื่องเปลี่ยนไปเป็นการรายงานความเสียหาย (ดูรูปภาพที่ 4.6) ส่วนในวิดีโอ Aerial view of Dominica devastation , Puerto Rican residents face uncertain future , Survivor: Hurricane came with a vengeance และ Hurricane Maria leaves trail of devastation ก็เป็นการรายงานภาพความเสียหายทั้งหมดโดยสะท้อนผ่านจากข้อความที่ปรากฏบนหน้าจอ และภาพวิดีโอที่ใช้ (ดูภาพที่ 4.7, 4.8, 4.9, 4.10)

ภาพที่ 4.5 วิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria

ภาพที่ 4.6 วิดีโอ Where is Hurricane Maria headed next?

ภาพที่ 4.7 ภาพความเสียหายมุมมองสูงจากวิดีโอ Aerial view of Dominica devastation

ภาพที่ 4.8 ตัวอย่างภาพความเสียหายในวิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future

ภาพที่ 4.9 ภาพความเสียหายในวิดีโอ Survivor Hurricane came with a vengeance

ภาพที่ 4.10 ภาพความเสียหายในวิดีโอ Hurricane Maria leaves trail of devastation

4.1.2.2 คำถามที่ช่วยเร้าความสนใจ (Dramatic Question)

ในช่วงที่ 2 คำถามนั้นพบการตั้งคำถามเพียงแค่ในคลิปวิดีโอที่ 1 Puerto Rico braces for direct hit from Maria ยังคงใช้เสียงเป็นสื่อฉันทลักษณ์ ดูได้จากตารางที่ 14

ตารางที่ 4.9 ตารางวิเคราะห์คำถามที่ช่วยเร้าความสนใจของช่วงที่ 2

วิดีโอที่	คำถาม					คำตอบ				
	มี				ไม่มี	มี				ไม่มี
	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ		เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	
1	/									
2					/					
3					/					
4					/					
5					/					
6					/					
7					/					
	1	0	0	0	6	1	0	0	0	0

สำหรับในวิดีโอที่ 1 นั้นผู้ประกาศตั้งคำถามกับผู้สื่อข่าวในพื้นที่เปอร์โตริโก โดยถามว่า จากที่ผู้ประกาศในพื้นที่สังเกต เปอร์โตริโกมีความพร้อมแล้วหรือยังในการรับมือกับพายุ ส่วนคำตอบนั้นถ่ายทอดผ่านทางเสียงของผู้สื่อข่าวที่รายงานมาจากเปอร์โตริโก ผ่านทางข้อความที่ขึ้นหน้าจอว่า Puerto Rico Governor: Hurrican Maria will be Catastrophic แปลว่า ผู้ว่าการ เปอร์โตริโก: เฮอร์ริเคนมาเรียจะเป็นหายนะอย่างใหญ่หลวง นอกจากนี้ยังมอบคำตอบผ่านทางกราฟิกที่แสดงแผนที่ของพายุ และภาพวิดีโอ

4.1.2.3 เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (Emotional Content)

ในช่วงที่สองนี้จะสังเกตพบวิธีการใช้เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกที่เล้าถึงผลกระทบต่อครอบครัวหรือชีวิตของผู้คนผ่านสื่อดิจิทัลจากตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกในช่วงที่ 2

วิดีโอที่	กระทบต่อผู้คน					
	มี	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่มี
1	/	/	/	/	/	
2	/	/	/	-	/	
3	/	/	/	-	/	
4	/	/	/	-	/	
5	/	/	/	-	/	
6	/	/	/	-	/	
7	/	/	/		/	
รวม	7	7	7	1	7	

1) ข้อความ ยังคงใช้ข้อความที่ปรากฏบนหน้าจอที่แสดงให้เห็นว่าเป็นข่าวด่วนด้วยคำว่า breaking news และเวลาผู้สื่อข่าวรายงานจากในพื้นที่จะพบว่ามีกระบวนทัศน์ที่ผู้สื่อข่าวอยู่ที่ไหน เหมือนดังในวิดีโอที่ 1 ก็จะระบุว่า ผู้สื่อข่าวยืนอยู่ที่เปอร์โตริโก (ดูภาพที่ 4.11 และ 4.12)

ภาพที่ 4.11 ภาพผู้สื่อข่าวในพื้นที่จากวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria

ภาพที่ 4.12 ผู้สื่อข่าวรายงานในวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico

2) เสียง ในวิดีโอที่ 3-7 นั้น เป็นวิดีโอที่บันทึกภาพเหตุการณ์หลังพายุเข้า มีการนำเสนอบทสัมภาษณ์ผู้ประสบเหตุ ให้บุคคลเหล่านั้นออกมาบอกเล่าความรู้สึกของการสูญเสียที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของพายุมาเรีย ซึ่งจะพบภาพที่สะท้อนใจปรากฏในหลายคลิปวิดีโอ เช่น วิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future (ดูภาพที่ 4.13) นักข่าวสัมภาษณ์ผู้ประสบเหตุซึ่งเล่า

ถึงความสูญเสีย และพบว่าในบรรดาผู้ประสบเหตุที่นักข่าวนำบทสัมภาษณ์มาเผยแพร่มีการนำเสนอภาพของผู้ประสบเหตุสองคนที่ร้องไห้และเช็ดน้ำตา

ภาพที่ 4.13 ภาพผู้ประสบภัยร้องไห้ในวิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future

3) ภาพวิดีโอ ในช่วงต้นคือ วิดีโอของวันที่ 20 กันยายน 2560 คือวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria และวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico จะใช้วิธีส่งผู้สื่อข่าวส่งพื้นที่เพื่อแสดงให้เห็นถึงความตึงเครียดของสถานการณ์ว่ารุนแรงแค่ไหน โดยภาพจากวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria ผู้สื่อข่าวอยู่ในพื้นที่ชายหาดพัฒนาสเตลมาร์ในเปอร์โตริโก เพื่อสังเกตการณ์การเตรียมพร้อมรับมือพายุของเปอร์โตริโก (ดูจากภาพที่ 4.11) ส่วนในวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico เราจะ

เห็นภาพผู้ประกาศยืนอยู่ท่ามกลางพายุฝนและลมกระโชกแรงอย่างหนัก ซึ่งทำให้ผู้ชมเข้าใจสถานการณ์เป็นอย่างดี (ดูภาพที่ 4.12)

ภาพจากวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico จะเห็นผู้ประกาศอยู่ที่จุดเดิม แต่สถานการณ์เปลี่ยนไปเนื่องจากพายุเข้าแล้ว ซึ่งในวิดีโอจะเห็นผู้ประกาศรายงานข่าวท่ามกลางพายุและลมกระโชกแรง ฝนตกหนัก แม้ว่าเสียงรายงานจะไม่ชัดเจนแต่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกว่าตอนนี้สถานการณ์ร้ายแรงเพียงใด

นอกจากนี้ยังมีภาพความเสียหายทั่วไปของอาคาร บ้านเรือนและสาธารณูปโภค หลังพายุเข้า ภาพจะเน้นไปที่ความเสียหายเป็นหลัก ทั้งภาพบ้านเมือง ภาพถนน สะพานและโครงสร้างสาธารณูปโภคอื่นๆ นอกจากนี้ เช่น ในวิดีโอ Survivor Hurricane came with a vengeance พบการนำเสนอภาพความเสียหายของบ้านเรือนและถนนที่ใช้การไม่ได้ ทำให้ประชาชนต้องอพยพออกจากเมืองดังกล่าวด้วยการเดินเท้า (ภาพที่ 4.14) ซึ่งรูปแบบนี้จะพบในวิดีโอที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบรายงานความเสียหาย

ภาพที่ 4.14 ความเสียหายในวิดีโอ Survivor Hurricane came with a vengeance

อีกทั้งยังพบการเริ่มต้นนำเสนอด้วยภาพมุมสูง พบการนำเสนอด้วยการใช้ภาพเริ่มต้นเป็นภาพมุมสูง เช่น ในวิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future (ดูภาพที่ 4.15) มีการใช้คำเริ่มต้นรายงานด้วยคำว่า “หลังจากที่พายุมาเรียกล่มเปอร์โตริโก นี่คือนสิ่งที่พายุได้ทิ้งเอาไว้” พร้อมทั้งเผยแพร่ภาพมุมสูง ส่วนในวิดีโอ Aerial view of Dominica devastation (ดูภาพที่ 4.16) ก็เริ่มต้นมาด้วยภาพมุมสูงเช่นกัน ซึ่งรูปแบบนี้จะพบในวิดีโอที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบรายงานความเสียหาย

ภาพที่ 4.15 ภาพเริ่มต้นของวิดีโอ Puerto Rican residents face uncertain future

ภาพที่ 4.16 ภาพมุมสูงจากวิดีโอ Aerial view of Dominica devastation

4.1.2.4 ลักษณะของน้ำเสียง (Voice)

เสียงในช่วงนี้จะเริ่มแบ่งเป็นทั้ง เสียงผู้ประกาศและเสียง voice over ที่ได้จากตารางที่

ตารางที่ 4.11 ตารางวิเคราะห์ลักษณะน้ำเสียงและเพลงประกอบในช่วงที่ 2

วิดีโอที่	ลักษณะของน้ำเสียง									เพลงประกอบ				
	โทนเสียง			ระดับเสียง			ความเร็ว			มี	เร็ว	ช้า	ผสม	ไม่มี
	สูง	กลาง	ต่ำ	ดัง	ปานกลาง	เบา	เร็ว	ปานกลาง	ช้า					
1		/			/			/						/
2		/			/			/						/
3			/		/				/					/
4			/		/				/					/
5			/		/				/					/
6			/		/				/					/
7			/		/				/					/
รวม		2	5		7			2	5					7

โดยวิดีโอที่เป็นเสียงผู้ประกาศคือ Puerto Rico braces for direct hit from Maria , Where is Hurricane Maria headed next?, และวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico โดยลักษณะจะเป็นเหมือนช่วงแรก โดยเมื่อวิเคราะห์เสียงของผู้ประกาศตามความหมายของโทนเสียง (Tone of voice) แล้วนั้นจะพบว่า ผู้ประกาศใช้โทนเสียงระดับกลาง ไม่ต่ำและไม่สูง ส่วนความเร็วของการพูดนั้นจะค่อนข้างช้า มีจังหวะในการพูด นอกจากนี้ยังพบว่า เสียงผู้ประกาศจะใช้ในวิดีโอรายงานจากสตูดิโอหรือในพื้นที่เป็นหลัก

ส่วนในวิดีโอที่เหลือ Aerial view of Dominica devastation ,Puerto Rican residents face uncertain future ,Survivor: Hurricane came with a vengeance และ Hurricane Maria leaves trail of devastation ใช้เสียง voice over คือเสียงนักข่าวหรือผู้ประกาศพากย์ น้ำเสียงในวิดีโอเหล่านี้จะแตกต่างจากวิดีโอสามชิ้นแรกที่กล่าวถึงด้านบน เพราะมุมมองการเล่าเรื่องของทั้งสี่วิดีโอนี้ล้วนแล้วแต่เป็นการรายงานความเสียหาย ความลำบากของประชาชนผู้ประสบเหตุพายุ ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์เสียง Voice over ตามความหมายของโทนเสียง (Tone of voice) แล้วจะพบว่า มีการใช้โทนเสียงต่ำ พูดช้าลง ทั้งจังหวะค่อนข้างนาน น้ำเสียงเปลี่ยนเป็นโศกเศร้าเล็กน้อย ไม่ถึงกับมาก เป็นการแสดงความเสียใจและเห็นใจผู้ที่ประสบภัย

4.1.2.5 เพลงประกอบ (Soundtrack) มีเพียงเสียงจริงจากสถานที่ตอนถ่ายทำเท่านั้น เช่นในวิดีโอ Hurricane Maria leaves trail of devastation ซึ่งเป็น Caption Video ก็ไม่มีเสียงเพลง แต่เป็นเสียงฝนตกและเสียงคนพูดคุยกัน ส่วนวิดีโออีก 6 วิดีโอนั้นไม่มีเสียงประกอบ (ดูตารางที่ 16)

4.1.2.6 เนื้อหาที่มีจำนวนพอเหมาะ (Economy) ความยาวโดยเฉลี่ยของคลิปวิดีโอในช่วงนี้จะอยู่ที่ประมาณ 1 -2 นาทีเท่านั้น มี Survivor: Hurricane came with a vengeance ที่มีความยาวที่สุดคือ 3.31 นาที ส่วนการใช้กราฟิกมาช่วยนั้นพบในวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria และ Where is Hurricane Maria headed next? (ดูจากภาพที่ 4.17) ซึ่งแตกต่างจากวิดีโอที่เหลือในช่วงที่ 2 คือ เป็นสองวิดีโอที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบเตือนภัย ในขณะที่เหลือมุมมองการเล่าเรื่องแบบการรายงานความเสียหาย

ภาพที่ 4.17 ภาพกราฟิกวิดีโอ Where is Hurricane Maria headed next?

4.1.2.7 จังหวะการเดินเรื่อง (Pacing)

จังหวะการเดินเรื่องในช่วงนี้จะสอดคล้องกับมุมมองการเล่าเรื่อง ซึ่งพบ 2 แบบคือ การเตือนภัยและการรายงานความเสียหาย (ดูจากตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 ตารางวิเคราะห์จังหวะการเดินเรื่องของช่วงที่ 2

วิดีโอที่	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ
1	/		/	/
2	/		/	/
3	/			/
4	/			/
5	/			/
6	/			/
7	/			/

การเดินเรื่องโดยภาพรวมยังคงกระชับ โดยวิดีโอในช่วงที่ 3 ที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบเตือนภัย ได้แก่ คือ Puerto Rico braces for direct hit from Maria , Where is Hurricane Maria headed next?, และวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico จะเน้นการเล่าเรื่องอย่างรวดเร็วและกระชับ ส่วนในวิดีโอที่เหลือ Aerial view of Dominica devastation ,Puerto Rican residents face uncertain future ,Survivor: Hurricane came with a vengeance และ Hurricane Maria leaves trail of devastation ซึ่งมีมุมมองการเล่าเรื่องแบบการรายงานความเสียหายจังหวะในการเล่าเรื่องจะช้าลงมาอย่างเห็นได้ชัด

กล่าวโดยสรุป มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ในช่วงที่สองนั้น มุมมองการเล่าเรื่องจะผสมผสานกันไประหว่างการเตือนภัยและการรายงานความเสียหาย โดยในช่วงต้นก่อนที่พายุลูกนี้จะพัดถล่มมุมมองการเล่าเรื่องจะยังคงเป็นการเตือนภัย โดยพบคำเช่น braces for หรือเตรียมตัวรับมือในคลิปวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria แต่หลังจากวันที่ 21 กันยายน 2560 เป็นต้นไป เนื้อหาจะเริ่มปรับเป็นการรายงานถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น

ส่วนเนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึกนั้น จะพบรูปแบบการรายงานเนื้อหาที่น่าสนใจทั้งหมด 4 รูปแบบในช่วงนี้ ได้แก่ 1.) การส่งผู้สื่อข่าวลงพื้นที่จริง 2.) เสียงสัมภาษณ์และภาพของผู้ประสบภัย 3.) ภาพความเสียหายทั่วไปของอาคาร บ้านเรือนและสาธารณูปโภค และ 4.) การเริ่มต้นนำเสนอด้วยภาพมุมสูง

ในช่วงที่สองนี้ยังไม่พบเพลงประกอบในวิดีโอ โดยจะมีการใช้เสียงบรรยากาศจริงในคลิปทั้งหมด ส่วนการใช้กราฟิกเข้ามาช่วยนั้นจะพบในเฉพาะวิดีโอที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบเตือนภัย คือในวิดีโอ Puerto Rico braces for direct hit from Maria , Where is Hurricane Maria

headed next?, และวิดีโอ สำนักข่าว CNN reporter lashed by winds in Puerto Rico เท่านั้น ซึ่งทั้งสามตัวจะเน้นการเล่าเรื่องอย่างรวดเร็วและกระชับ ส่วนในวิดีโอที่เหลือ Aerial view of Dominica devastation ,Puerto Rican residents face uncertain future ,Survivor: Hurricane came with a vengeance และ Hurricane Maria leaves trail of devastation ซึ่งมีมุมมองการเล่าเรื่องแบบการรายงานความเสียหาย จังหวะในการเล่าเรื่องจะช้าลงมาอย่างเห็นได้ชัด

4.1.3. ช่วงที่สาม ระหว่างวันที่ 25 กันยายนจนถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2560 ช่วงประเมินความเสียหาย ความช่วยเหลือและฟื้นฟู เลือกรวบรวมทั้งหมด 22 วิดีโอ แบ่งออกเป็น รายงานจากสตูดิโอ 4 ชิ้น แถลงข่าว 1 ชิ้น สัมภาษณ์ 4 ชิ้น รายงาน 9 ชิ้น วิดีโอประเภท caption video 3 ชิ้น วิดีโอ 1 ชิ้น (ดูตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 แสดงกลุ่มตัวอย่างและความยาวคลิปในช่วงที่ 3

วิดีโอที่	วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ชื่อข่าว	ประเภทข่าว	ความยาว (นาที)
1	26 ก.ย.	5 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	San Juan mayor: You don't put debt over people	รายงานจากสตูดิโอ	1.58
2	27 ก.ย.	6 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	FEMA: Doing everything we can in Puerto Rico	รายงานจากสตูดิโอ	2.11
3	28 ก.ย.	หนึ่งสัปดาห์หลังพายุเข้าเปอร์โตริโก	FEMA Chief falsely claims media not focused on Puerto Rico	รายงานจากสตูดิโอ	2.19
4	29 ก.ย.	8 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Fear of health crisis in Puerto Rico grow	รายงาน	3.59
5	30 ก.ย.	9 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	San Juan mayor: We're dying here	สัมภาษณ์	1.31
6	1 ต.ค.	10 วันหลังพายุเข้า เปอร์โตริโก	Navarro on Trump's P.R. tweets: How dare he	สัมภาษณ์	1.36
7	3 ต.ค.	พายุสลายตัว	Trump: Puerto Rico threw budget out of whack	แถลงข่าว	1.05
8			Scenes of devastation across Puerto Rico	Caption video	2.23

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

วิดีโอที่	วันที่	เหตุการณ์สำคัญ	ชื่อข่าว	ประเภทข่าว	ความยาว (นาที)
9	4 ต.ค.	ทรัมป์ลงพื้นที่	Trump meets storm victims in Puerto Rico	สัมภาษณ์	1.20
10	5 ต.ค.		Weir: Puerto Rico crisis 'a monster problem'	รายงาน	1.34
11	6 ต.ค.		Dominica resident returns to apartment after storm	วิดีโอ	2.03
12	8 ต.ค.		Visiting a hurricane survivor's home	รายงาน	2.04
13	10 ต.ค.		How do hurricane recovery efforts compare?	รายงานจาก สตูดิโอ	2.09
14	12 ต.ค.		Autism research in danger after Maria	รายงาน	2.05
15	13 ต.ค.		Weeks after Maria, survivors scramble for help	รายงาน	4.06
16	16 ต.ค.		Puerto Rico struggles to find drinking water	สัมภาษณ์	1.42
17	18 ต.ค.		Survivor of Hurricane Maria desperately need aid	Caption video	1.00
18	19 ต.ค.	ครบรอบ 1 เดือน พายุถล่ม	Puerto Rico a month later is 'post-apocalyptic'	รายงาน	4.28
19	20 ต.ค.		Cooper scores trump's respond to Puerto Rico	รายงานจาก สตูดิโอ	3.16
20	21 ต.ค.		Puerto Rico one month after Hurricane Maria	รายงาน	2.27
21	22 ต.ค.		Puerto Rico schools converted to shelters	รายงาน	2.04
22	23 ต.ค.		Puerto Rico: Concerns grow over debris buildup	รายงาน	1.50
23	31 ต.ค.		See: Before and after rainforest was destroyed	Caption video	0.45

โดยเมื่อพิจารณาตาม 7 องค์ประกอบที่สำคัญของวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) แล้วพบว่า

4.1.3.1 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ในช่วงที่ 3 นั้น มุมมองการเล่าเรื่องจะเน้นการประเมินความเสียหาย ความช่วยเหลือและฟื้นฟูภายหลังที่พายุถล่มมาหลายวันแล้ว รวมทั้งเน้นการตรวจสอบว่ารัฐบาลให้ความช่วยเหลือเพียงพอหรือไม่ และชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือเพียงพอหรือไม่ โดยมุมมองการเล่าเรื่องจะถูกเล่าผ่านวิธีการสามรูปแบบ (ดูตารางที่ 4.14) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.14 ตารางวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่องในช่วงที่ 3

วิดีโอที่	มุมมองการเล่าเรื่อง					
	เตือนภัย	ความเสียหาย	ตรวจสอบความช่วยเหลือจากรัฐ			
	ไม่พบ	ไม่พบ	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ
1			/	/	-	/
2			/	/	-	/
3			/	/	-	/
4			/	/	-	/
5			/	/	-	/
6			/	/	-	/
7			/	/	-	/
8			/	/	-	/
9			/	/	-	/
10			/	/	-	/
11			/	/	-	/
12			/	/	-	/
13			/	/	-	/
14			/	/	-	/
15			/	/	-	/
16			/	/	-	/
17			/	/	-	/
18			/	/	-	/

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

วิดีโอที่	มุมมองการเล่าเรื่อง					
	เตือนภัย	ความเสียหาย	ตรวจสอบความช่วยเหลือจากรัฐ			
	ไม่พบ	ไม่พบ	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ
19			/	/	-	/
20			/	/	-	/
21			/	/	-	/
22			/	/	-	/
23			/	/	-	/
	ไม่พบ	ไม่พบ	23	23	0	23
รวม	ไม่พบ	ไม่พบ	ตรวจสอบความช่วยเหลือจากรัฐ 23 วิดีโอ			

1) การใช้เสียงสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ หน่วยงานภาครัฐ รัฐบาลท้องถิ่น หรือรัฐบาลกลาง ผ่านสื่อดิจิทัลประเภทเสียง ซึ่งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น วิดีโอส่วนใหญ่จะเป็นประเภทสัมภาษณ์ เช่น วิดีโอ San Juan mayor: You don't put debt over people มีการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีกรุงซานฮวน เมืองหลวงของเปอร์โตริโก ถึงการที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ของสหรัฐอเมริกาทวีตข้อความถึงความเสียหายในเปอร์โตริโกว่าเกิดจากปัญหาเดิมที่ฝังลึกอยู่แล้ว ทั้งระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ไม่ดีและหนี้สินจำนวนมาก และบอกว่าตอนนี้ต้องมีการรับมือกับทั้งด้านการเงิน รวมถึงความช่วยเหลือทางน้ำ อาหารและยารักษาโรค ส่วนนายกเทศมนตรีกรุงซานฮวน เมืองหลวงของเปอร์โตริโกที่ตอบได้ทรัมป์ว่า สิ่งที่ทรัมป์พูดถึงไม่ควรจะถูกใช้เป็นสาเหตุในการกล่าวโทษว่าเพราะเหตุใดเปอร์โตริโกถึงได้รับความเสียหายหนักจากพายุมาเรีย (ดูภาพที่ 4.18)

ภาพที่ 4.18 วิดีโอ San Juan mayor: You don't put debt over people

ภาพที่ 4.19 วิดีโอ FEMA: Doing everything we can in Puerto Rico

ส่วนวิดีโอ FEMA: Doing everything we can in Puerto Rico (ดูภาพที่ 4.19) มีการสัมภาษณ์นายบร็อก ลอง ประธานหน่วยงานจัดการเหตุฉุกเฉินแห่งรัฐ ซึ่งเปิดเผยกับผู้สื่อข่าวว่า เจ้าหน้าที่กำลังทำทุกอย่างเท่าที่สามารถทำได้ในการฟื้นฟูความเสียหายจากพายุมาเรียในเปอร์โตริโก

ด้านวิดีโอ San Juan mayor: We're dying here เป็นการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีอีกครั้งว่าได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาไหน เพราะก่อนหน้านี้เธอออกมาขอความช่วยเหลือแต่ถูกประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ โจมตี (ดูภาพที่ 4.20) อีกทั้งยังมีการรายงานข่าวเรื่อง

โดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาลงพื้นที่เยี่ยมผู้ประสบภัยในเปอร์โตริโกในวิดีโอ Trump meets storm victims in Puerto Rico (ดูภาพที่ 4.21)

ภาพที่ 4.20 วิดีโอ San Juan mayor: We're dying here

ภาพที่ 4.21 วิดีโอ Trump meets storm victims in Puerto Rico

2) การใช้ภาพวิดีโอ นักข่าวลงพื้นที่ไปตรวจสอบว่าได้รับความช่วยเหลือและมีการฟื้นฟูความเสียหายแล้วหรือยัง เป็นการถ่ายทอดผ่านสื่อดิจิทัลประเภทภาพวิดีโอ เช่นในวิดีโอ

Weeks after Maria, survivors scramble for help เป็นวิดีโอประเภทรายงานที่สร้างขึ้นด้วยการส่งผู้สื่อข่าวลงพื้นที่เมืองคิบบราดิลลา หลังผ่านไป 3 สัปดาห์จากเหตุการณ์พายุมาเรียถล่ม (ดูภาพที่ 4.22) โดยภาพจากวิดีโอ ใช้คำว่า Three weeks after Maria, Puerto Rico still unrecognizable แปลว่า สามสัปดาห์หลังมาเรียถล่ม เปอร์โตริโกยังคงมีสภาพแทบจำไม่ได้ ผู้สื่อข่าวยังมีการไปพูดคุยกับผู้ประสบภัยซึ่งเล่าทั้งน้ำตาว่า ตั้งแต่เกิดพายุถล่มก็ยังไม่เห็นหน่วยงานใดลงพื้นที่มายังเมืองนี้เลย และยังมีไฟฟ้าหรือน้ำประปาใช้ (ดูภาพที่ 4.23)

นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวยังพาไปดูความเสียหายอีกเมือง และมีการใช้ข้อความว่า More than 80 percent of Puerto Rico without power แปลว่า กว่า 80 เปอร์เซ็นต์ของเปอร์โตริโกไม่มีไฟฟ้าใช้ (4.24)

ภาพที่ 4.22 วิดีโอ Weeks after Maria, survivors scramble for help

ภาพที่ 4.23 ภาพในวิดีโอ Weeks after Maria, survivors scramble for help

ภาพที่ 4.24 ภาพความเสียหายใน Weeks after Maria, survivors scramble for help

3) การใช้ข้อความเน้นย้ำระยะเวลาที่ผ่านมาเพียงใด มุมมองการเล่าเรื่องในบางวิดีโออาจจะใกล้เคียงจากการรายงานความเสียหายในช่วงแรก แต่ที่แตกต่างคือการสะท้อนว่าระยะเวลาผ่านมาเท่าไรแล้วและชาวบ้านได้รับการฟื้นฟูดูแลอย่างไรบ้าง ดังนั้นเราจะพบเห็นประโยคที่บ่งบอกถึงระยะเวลาที่ผ่านไป เช่น วิดีโอ Puerto Rico struggles to find drinking water นักข่าวลงเสียงด้วยการขึ้นต้นประโยคมาด้วยคำว่า ผ่านมานานเกือบหนึ่งเดือนแล้วหลังพายุเฮอริเคนมาเรียถล่ม แต่ประชาชนในเมืองยังคงไม่มีน้ำประปาใช้ และใช้ข้อความขึ้นว่า Puerto Rico

drink water from hazardous waste site แปลว่า ชาวเปอร์โตริโกดื่มน้ำจากแหล่งน้ำทิ้งอันตราย (ดูภาพที่ 4.25)

ภาพที่ 4.25 วิดีโอ Puerto Rico struggles to find drinking water

ส่วนในวิดีโอ Puerto Rico one month after Hurricane Maria ผู้สื่อข่าวยังคงเน้นย้ำว่า เหตุการณ์ผ่านมาแล้ว 1 เดือนแล้วหลังพายุเฮอริเคนมาเรียถล่ม แต่ความเสียหายยังคงอยู่และชาวบ้านยังคงใช้ชีวิตกันอย่างเดือดร้อนอย่างไร

ภาพที่ 4.26 วิดีโอ Puerto Rico one month after Hurricane Maria

4.1.3.2 คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจ (Dramatic Question) ในช่วงที่ 3 ซึ่งมุมมองการเล่าเรื่องเปลี่ยนเป็นการประเมินความเสียหาย ความช่วยเหลือและฟื้นฟู การตั้งคำถามจะคล้ายคลึงกัน คือในตอนต้นของเรื่องจะตั้งคำถามว่า ระยะเวลาผ่านไปนานแล้ว ชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือขนาดไหน โดยเป็นการตั้งคำถามด้วยเสียง ซึ่งลักษณะการตั้งคำถามมักจะพบในวิดีโอประเภทรายงาน เช่น ใน วิดีโอ Puerto Rico a month later is 'post-apocalyptic' ตั้งคำถามด้วยผู้สื่อข่าวในตอนต้นว่า ผ่านมาแล้วหนึ่งเดือน ไปดูกันว่าเปอร์โตริโกเป็นอย่างไรบ้าง ส่วนคำตอบนั้นจะถูกถ่ายทอดผ่านเสียง ข้อความและภาพวิดีโอ เนื่องจากในช่วงที่ 3 นี้ไม่พบการใช้กราฟิก (ดูภาพที่ 4.28)

ตารางที่ 4.15 ตารางวิเคราะห์คำถามที่ช่วยสร้างความสนใจในช่วงที่ 3

วิดีโอที่	คำถาม					คำตอบ				
	มี				ไม่มี					
	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ		เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่มี
1	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
2	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
3	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
4	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
5	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
6	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
7	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/
8	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/
9	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
10	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
11	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/
12	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
13	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
14	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
15	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
16	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
17	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

วิดีโอที่	คำถาม					คำตอบ				
	มี				ไม่มี					
	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ		เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่มี
18	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
19	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
20	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
21	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
22	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-
23	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/
	18	0	0	0	5	18	18	0	18	5

ภาพที่ 4.27 วิดีโอ Puerto Rico a month later is 'post-apocalyptic'

4.1.3.3 เนื้อหาที่เต็มไปด้วยความรู้สึก (Emotional Content) โดยในช่วงที่สามยังคงพบลักษณะที่โดดเด่นสี่รูปแบบ ซึ่งใช้เสียงและภาพวิดีโอเป็นหลัก (ดูจากตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึกของช่วงที่ 3

วิดีโอที่	กระทบต่อผู้คน					
	มี	เสียง	ข้อความ	กราฟิก	ภาพวิดีโอ	ไม่มี
1	/	/	-	-	/	
2	/	/	-	-	/	
3	/	/	-	-	/	
4	/	/	-	-	/	
5	/	/	-	-	/	
6	/	/	-	-	/	
7	/	/	-	-	/	
8	/	-	/	-	/	
9	/	/	-	-	/	
10	/	/	-	-	/	
11	/	/	-	-	/	
12	/	/	-	-	/	
13	/	/	-	-	/	
14	/	/	-	-	/	
15	/	/	-	-	/	
16	/	/	-	-	/	
17	/	-	/	-	/	
18	/	/	-	-	/	
19	/	/	-	-	/	
20	/	/	-	-	/	
21	/	/	-	-	/	
22	/	/	-	-	/	
23	/	-	/	-	/	
	23	20	3	0	23	

1) การใช้ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้ประสบภัยด้วยตนเอง โดยมีการปล่อยภาพผู้ประสบภัยร้องไห้หรืออยู่ในความเครียดอย่างหนัก มักพบภาพลักษณะนี้ในวิดีโอประเภทรายงาน เช่น ในวิดีโอ Puerto Rico one month after Hurricane Maria ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ไปกับผู้ประสบภัยที่พาไปดูสภาพบ้านของเขาหลังเกิดเหตุ ซึ่งหลังจากผ่านมาหนึ่งเดือน บ้านของเขาก็คงมีสภาพเสียหายอย่างหนัก (ดูภาพที่ 4.29)

ภาพที่ 4.28 วิดีโอ Puerto Rico one month after Hurricane Maria

ภาพที่ 4.29 วิดีโอ Weeks after Maria, survivors scramble for help

การใช้ภาพที่แสดงความเสียหายในช่วงที่ 3 จะมีผู้ประสบภัยเข้ามาเกี่ยวข้องตลอด โดยบางคนใช้ผู้ประสบภัยเป็นตัวละคร อาจจะมีเพียงคนเดียวหรือมากกว่านั้น เช่นในวิดีโอ Weeks after Maria, survivors scramble for help ก็ใช้ผู้หญิงในภาพที่กำลังกอดผู้สื่อข่าวเป็นตัวเล่าเรื่อง (ดูภาพที่ 4.30) ส่วนวิดีโอ Visiting a hurricane survivor's home ผู้สื่อข่าวพาไปเยี่ยมบ้านของผู้ชายคนหนึ่งในเมืองคิวยบ่าโจ ซึ่งบ้านได้รับความเสียหายจากพายุ (ดูภาพที่ 4.31)

ภาพที่ 4.30 วิดีโอ Visiting a hurricane survivor's home

2) การเปรียบเทียบภาพและหลังก่อนเกิดเหตุ ในวิดีโอประเภท caption video นั้น จะเน้นไปที่ภาพที่สะท้อนใจ เช่น วิดีโอ See: Before and after rainforest was destroyed พาไปดูภาพเปรียบเทียบผืนป่าแห่งหนึ่งในเปอร์โตริโกก่อนและหลังเฮอริเคนมาเรียถล่ม

ภาพที่ 4.31 ภาพจากวิดีโอ See: Before and after rainforest was destroyed

3) การใช้เสียงผู้ประสพภัยเปิดเรื่อง โดยในวิดีโอ Visiting a hurricane survivor's home เปิดมาด้วยเสียงเล่าเรื่องของผู้ประสพภัย ก่อนจะเป็นเสียงผู้สื่อข่าว (ดูภาพที่ 4.33) และในวิดีโอ Puerto Rico one month after Hurricane Maria เปิดมาด้วยเสียงผู้ประสพภัยพูดว่า This is what I left แปลว่า นี่คือนี่สิ่งที่ผมเหลืออยู่ (ดูภาพที่ 4.34)

ภาพที่ 4.32 ภาพเริ่มเรื่องในวิดีโอ Visiting a hurricane survivor's home

4) ผู้ประกาศข่าววิเคราะห์การทำงานของรัฐบาล ในวิดีโอ Cooper scores Trump's response to Puerto Rico (ดูภาพที่ 4.33) พบเห็นการที่แอนเดอร์สัน คูเปอร์ ผู้ประกาศข่าวของสำนักข่าว CNN นำเสียงสัมภาษณ์ของประธานาธิบดีทรัมป์ที่บอกว่า เขาให้คะแนนตัวเองเกรด A ในการรับมือกับสถานการณ์ในเปอร์โตริโก แต่ขณะเดียวกัน สำนักข่าว CNN ก็นำภาพความเดือดร้อนของประชาชนที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือมาเล่าสลับ เป็นการเปรียบเทียบว่าประชาชนได้รับความช่วยเหลือจริงหรือไม่

ภาพที่ 4.33 วิดีโอ Cooper scores Trump's response to Puerto Rico

4.1.3.4 ลักษณะของน้ำเสียง (Voice) การใช้น้ำเสียงของผู้ประกาศและผู้สื่อข่าวในช่วงนี้ค่อนข้างใกล้เคียงกับช่วงที่สองเป็นอย่างมาก คือจะใช้เสียงโทนต่ำ ทั้งจังหวะในการพูด แสดงความเป็นกังวลต่อสถานการณ์ โศกเศร้าบ้างในบางจุด แต่นอกจากจะเน้นเสียงของผู้ประกาศ และเสียง voice over แล้ว ยังพบว่าการปล่อยเสียงผู้ประสพภัยในช่วงที่สามเกือบทั้งหมดด้วย โดยเฉพาะในช่วงต้นของวิดีโอ (ดูจากตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงลักษณะของน้ำเสียงในช่วงที่ 3

วิดีโอ ที่	ลักษณะของน้ำเสียง									เพลงประกอบ				
	โทนเสียง			ระดับเสียง			ความเร็ว			มี	เร็ว	ช้า	ผสม	ไม่มี
	สูง	กลาง	ต่ำ	ดัง	ปาน กลาง	เบา	เร็ว	ปาน กลาง	ช้า					
1	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
2	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
3	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
4	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
5	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
6	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
7	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
8	-	-	/	-	/	-	-	/	-	/	-	-	/	-
9	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
10	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
11	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
12	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
13	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
14	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
15	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
16	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
17	-	-	/	-	/	-	-	/	-	/	-	-	/	-
18	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
19	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
20	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
21	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
22	-	-	/	-	/	-	-	/	-	-	-	-	-	/
23	-	-	/	-	/	-	-	/	-	/	-	-	/	-
รวม	0	0	23	0	23	0	0	23	0	3	0	0	3	20

4.1.3.5 เพลงประกอบ (Soundtrack) ในทั้งหมดของช่วงที่สามพบเพลงประกอบเฉพาะใน Caption Video ทั้ง 3 ตัว แต่สิ่งที่เด่นในช่วงนี้คือการใช้เสียงเหตุการณ์จริงเข้ามาประกอบ เช่นเดียวกันกับช่วงที่ 2

4.1.3.6 เนื้อหาที่มีจำนวนพอเหมาะ (Economy) ในช่วงที่สามพบว่าวิดีโอที่มีความยาวมากที่สุดยังคงเป็นวิดีโอประเภทรายงาน โดยวิดีโอเรื่อง Puerto Rico a month later is 'post-apocalyptic' มีความยาวที่สุดคือ 4.28 นาที ส่วนวิดีโอที่สั้นที่สุดคือวิดีโอประเภท caption video นอกจากนี้ยังไม่พบเห็นการใช้ Data Visualization ในช่วงที่สามเลย

4.1.3.7 จังหวะ (Pacing) การเดินเรื่องโดยภาพรวมยังคงกระชับ แต่วิดีโอในช่วงที่สามมีความยาวมากที่สุดกว่าช่วงที่หนึ่งและสอง โดยพบว่า วิดีโอที่เป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งทั้งหมดเป็นวิดีโอประเภทรายงานสดจากสตูดิโอ สัมภาษณ์และแถลงข่าว จะเดินเรื่องเร็วกว่าและใช้เวลาไม่นาน ได้แก่ วิดีโอ San Juan mayor: You don't put debt over people , FEMA: Doing everything we can in Puerto Rico , FEMA Chief falsely claims media not focused on Puerto Rico , Trump: Puerto Rico threw budget out of whack , San Juan mayor: We're dying here , Navarro on Trump's P.R. tweets: How dare he , Trump meets storm victims in Puerto Rico, Puerto Rico struggles to find drinking water

ส่วนวิดีโอประเภท caption video 3 ชิ้น ได้แก่ Scenes of devastation across Puerto Rico , Survivor of Hurricane Maria desperately need aid และ See: Before and after rainforest was destroyed ก็เดินเรื่องเร็วเช่นกัน และสั้นที่สุดในบรรดาวิดีโอทุกประเภท โดยเนื้อหาจะเริ่มต้น สร้างปมและขมวดจบภายในเวลาไม่นานประมาณ 1 นาที

ส่วนวิดีโอประเภทรายงาน ได้แก่ Fear of health crisis in Puerto Rico grow , Weir: Puerto Rico crisis 'a monster problem', Visiting a hurricane survivor's home, Autism research in danger after Maria , Weeks after Maria survivors scramble for help, Puerto Rico a month later is 'post-apocalyptic' , Puerto Rico one month after Hurricane Maria , Puerto Rico schools converted to shelters, Puerto Rico: Concerns grow over debris buildup จะมีความยาวที่สุด และจังหวะในการเล่าเรื่องจะไม่กระชับเท่าวิดีโอประเภทอื่น

กล่าวโดยสรุป ในช่วงที่ 3 นี้สิ่งที่น่าสนใจคือมุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ที่เน้นการประเมินความเสียหาย ความช่วยเหลือและฟื้นฟู เพราะตามระยะเวลาผ่านการโดนพายุถล่มมาหลายวันแล้ว รวมทั้งตรวจสอบว่ารัฐบาลให้ความช่วยเหลือเพียงพอหรือไม่ และชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือเพียงพอหรือไม่ โดยการเล่าเรื่องแบบนี้ถูกสะท้อนผ่านวิธีการ 3 แบบ ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ รัฐบาลท้องถิ่น หรือรัฐบาลกลาง 2) การส่งนักข่าวลงพื้นที่

ไปตรวจสอบว่าได้รับความช่วยเหลือและมีการฟื้นฟูความเสียหายแล้วหรือยัง และ 3) ผู้ประกาศข่าววิเคราะห์การทำงานของรัฐบาล โดยใช้วิธีนำเสนอเสียงของฝ่ายรัฐบาลมาเปิดสลับกับภาพความเสียหายบ้านเรือนประชาชนและเสียงจากประชาชน ซึ่งมุมมองการเล่าเรื่องถูกถ่ายทอดผ่านทั้งเสียงข้อความและภาพวิดีโอ

ส่วนเนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึกล้วนนั้นมีการใช้สองรูปแบบที่น่าสนใจ คือ 1) การใช้ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้ประสบภัยด้วยตนเอง และ 2) การเปรียบเทียบภาพและหลังก่อนเกิดเหตุ โดยเป็นการเล่าเรื่องด้วยภาพเสียงส่วนใหญ่ ส่วนในเรื่องของเสียงนั้นยังคงเน้นใช้เสียงจริงจากเหตุการณ์จริง และไม่ใช้เพลงประกอบ นอกจากนี้ยังไม่พบเห็นการใช้ Data Visualization ในช่วงที่สามเลย

ขณะที่การเดินเรื่องโดยภาพรวมยังคงกระชับ แต่พบว่า วิดีโอที่เป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งทั้งหมดเป็นวิดีโอประเภทรายงานสดจากสตูดิโอ สัมภาษณ์และแถลงข่าว จะเดินเรื่องเร็วกว่าและใช้เวลาไม่นาน ส่วนวิดีโอประเภท caption video 3 เดินเรื่องเร็วเช่นกัน และสั้นที่สุดในบรรดาวิดีโอทุกประเภท โดยเนื้อหาจะเริ่มต้น สร้างปมและขมวดจบภายในเวลาไม่นาน ประมาณ 1 นาที ส่วนวิดีโอประเภทรายงาน จะมีจังหวะในการเล่าเรื่องจะไม่กระชับเท่าวิดีโอประเภทอื่น

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์บุคลากรในห้องข่าวของสำนักข่าว CNN เพื่อศึกษาถึงวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของสำนักข่าวสำนักข่าว CNN และลักษณะการทำงานของห้องข่าวดิจิทัล (Digital newsroom) ของ สำนักข่าว CNN เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 และ 2 คือวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN และนโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN ในภาวะปกติและภาวะการเกิดทำข่าวภัยพิบัติ

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในข้อ 1 และ 2 นั้น ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลที่มีหน้าที่ในห้องข่าวของ สำนักข่าว CNN ทั้งหมด 3 ราย ได้แก่

1. Ben Wedeman ผู้สื่อข่าว ประจำตะวันออกกลางของ สำนักข่าว CNN เริ่มต้นทำงานกับสำนักข่าว CNN เมื่อปีค.ศ. 1994 และเคยได้รับรางวัลเอมมีอวอร์ดและรางวัลเอดเวิร์ดเมอร์โรว์จากการรายงานข่าว
2. Pamela Boykoff โปรดิวเซอร์ภาคสนาม ประจำสำนักงานใหญ่ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ที่ฮ่องกงของ สำนักข่าว CNN เคยผ่านประสบการณ์การรายงานข่าวภัยพิบัติที่สำคัญในภูมิภาค

เอเชียมาก่อน ทั้งเหตุแผ่นดินไหวที่เนปาลเมื่อปี พ.ศ.2558 และเหตุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยนพัดถล่มฟิลิปปินส์ เมื่อปีพ.ศ. 2556 จนทำให้เธอได้รับรางวัลจาก สำนักข่าว CNN

3. Hilary Whiteman บรรณาธิการอาวุโสฝ่ายดิจิทัล ประจำสำนักงานใหญ่ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกที่ฮ่องกงของ สำนักข่าว CNN คือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายของห้องข่าวดิจิทัล (Digital Newsroom) ดังนั้นจึงไม่ใช่บุคคลที่มีหน้าที่ในการทำข่าวในพื้นที่โดยตรง ผลการสัมภาษณ์มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

4.2.1 วิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

1) ผู้สื่อข่าว สำนักข่าว CNN ไม่รู้จักการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) และมีความเข้าใจในวิธีการเล่าเรื่องแบบนี้ที่แตกต่างออกไป

โดย Ben Wedeman และ Pamela Boykoff ผู้สื่อข่าวของ สำนักข่าว CNN 2 คนไม่รู้จักการเล่าเรื่อง โดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) แต่เมื่ออธิบายถึงองค์ประกอบสำคัญของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลนั้นตามนิยามศัพท์ของการศึกษานี้ ก็ได้รับคำตอบว่ามีการใช้องค์ประกอบบางอย่างจากทั้งหมด 7 องค์ประกอบในการรายงานข่าวของ สำนักข่าว CNN อยู่แล้ว ได้แก่ การตั้งคำถามที่เร้าความสนใจ การเล่าเนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึก การใช้ข้อมูลที่พอเหมาะ และการเดินเรื่องด้วยจังหวะที่เหมาะสม รวมถึงเสียง แต่การรายงานข่าวของ สำนักข่าว CNN นั้นจะไม่เน้นการใช้ดนตรีประกอบเพราะจะเน้นการใช้เสียงบรรยากาศจริงเป็นหลัก ดังนั้นเสียงของผู้อยู่ในเหตุการณ์จะสำคัญมาก

“จริงๆแล้วเราไม่รู้จักการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล แต่เรามักจะใช้บางองค์ประกอบในการรายงานข่าวของเราอยู่แล้ว อย่างเนื้อหาที่พอเหมาะ เพราะไม่มีใครชอบเรื่องราวที่ยาวจนเกินไป *Actually we don't know the Digital Storytelling but we always use some elements in our reporting like Economy because people doesn't like any longer story.*” (Pamela Boykoff โปรวีเซอร์ภาคสนาม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 25 กันยายน 2560)

“*Sorry I've never heard about it before* ผมขอโทษด้วย ผมไม่เคยได้ยินมันมาก่อน” (Ben Wedeman ผู้สื่อข่าว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 ตุลาคม 2560)

แต่ในส่วน of Hilary Whiteman บรรณาธิการดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN นั้นชี้แจงว่าเธอเข้าใจคำว่าเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลแตกต่างออกไป เพราะสำหรับ สำนักข่าว CNN การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลจะหมายถึงวิดีโอ รูปภาพ กราฟิกและข้อความ

“ไม่ใช่ และฉันคิดว่าองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของคุณแตกต่างจากความเข้าใจเรื่องการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของเรา เพราะว่าสำหรับเรา มันคือวิดีโอ

ภาพ กราฟิกและข้อความ และรวมทุกอย่างเข้าด้วยกันNo, I think this is different from our digital storytelling's understanding because for us it's all about video, picture, graphic and text and combination all of it together" (Hilary Whiteman บรรณาธิการอาวุโสฝ่ายดิจิทัล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 24 พฤศจิกายน 2560)

กล่าวคือ สำนักข่าว CNN มีความเข้าใจในองค์ประกอบทั้ง 7 ของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล และรายงานข่าวภัยพิบัติโดยใช้การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในบางองค์ประกอบ ได้แก่ การตั้งคำถามที่สร้างความสนใจ การเล่าเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก การใช้ข้อมูลที่พอเหมาะ และการเดินเรื่องด้วยจังหวะที่เหมาะสม รวมถึงเสียง และเน้นการเล่าเรื่องโดยใช้วิดีโอ ภาพ กราฟิกและข้อความทั้งการรายงานข่าวภัยพิบัติ

2) ภาพและเสียงของผู้อยู่ในเหตุการณ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการรายงานข่าวภัยพิบัติ โดยเสียงในที่นี้ไม่จำเป็นต้องหมายถึงเสียงของผู้สื่อข่าวหรือผู้ประกาศเสมอไป เพราะมันหมายถึงเสียงของผู้อยู่ในเหตุการณ์ เสียงผู้ประสบภัยหรือเสียงของแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ก็ได้ โดย Ben Wedeman และ Pamela Boykoff ให้ความสำคัญกับเสียงและมักจะใช้เสียงเปิดเรื่อง

“ในรายงานตัวหนึ่งของฉัน เราใช้เสียงของผู้สื่อข่าวในตอนต้นของเรื่องขณะที่เขากำลังปีนขึ้นเขา มันสามารถสะท้อนถึงความรู้สึกที่ยากลำบากของชาวบ้านท้องถิ่นทั้งที่เราไม่ต้องใช้ภาพด้วยซ้ำไป In one of my report, in the beginning we use his voice while climbing the mountain, can present how hard the local people's feeling despite we don't use any picture...” (Pamela Boykoff โพรดิวเซอร์ภาคสนาม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 25 กันยายน 2560)

“ถ้าหากคุณทำข่าวและคุณไม่คุยกับคนอื่นเลย คุณจะอย่างไร คุณจะเข้าใจเรื่องราวได้อย่างไร ถ้าหากคุณไม่คุยกับคน และเสียงของผู้คนที่อยู่ในเหตุการณ์สำคัญมาก และถ้าหากเป็นไปได้ ลองใช้เสียงของคนในเหตุการณ์ขึ้นต้นสิ ดังนั้นถ้าหากคุณเห็นใครที่เขาเกี่ยวข้องกับเรื่องราว อย่าเปิดมาใช้ภาพของคุณก่อน แล้วคนๆนั้นมาโผล่ตอนท้าย If you do story and you don't speak to anybody then what do you doing? How do you get to understand the story if you don't speak to the people and soundbite also important and if possible, try to use soundbite in the beginning of the package. So if you see somebody whose involve in the story , not first you and somebody hit in the bottom” (Ben Wedeman ผู้สื่อข่าว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 ตุลาคม 2560)

สรุปคือ สำนักข่าว CNN ให้ความสำคัญกับการใช้เสียงและการปรากฏตัวของผู้อยู่ในเหตุการณ์ เพราะจะช่วยทำให้คนดูเข้าใจเรื่องราวได้เป็นอย่างดี

3) ไม่บีบคั้นอารมณ์คนดูจนเกินไป ในองค์ประกอบทั้ง 7 นั้นจะมีการพูดถึงคำถามที่เร้าความสนใจ (Dramatic Question) และเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (Emotional Content) ซึ่งถึงแม้ Ben Wedeman จะมองว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ แต่เขาย้ำว่า ควรจะใช้ทั้งสององค์ประกอบอย่างสมดุล ไม่บีบคั้นอารมณ์จนทำให้คนดูร้องไห้

“จากองค์ประกอบทั้งหมด ผมคิดว่าคำถามที่เร้าความสนใจกับเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกสำคัญที่สุด อย่างไรก็ตาม คุณควรจะต้องทำทั้งสองสิ่งให้สมดุลกัน ถ้าหากว่าคุณมีแต่เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก คุณก็จะทำให้คนร้องไห้เป็นชั่วโมงเลย คุณสามารถมีทั้งสององค์ประกอบในเรื่องเดียวได้ ดังนั้นควรต้องผสมมันเข้าด้วยกัน และในส่วนของเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก ภาพที่คุณใช้ก็ควรมีข้อมูลเสริมมาด้วย ผู้คนจะได้เข้าใจว่าคุณกำลังทำข่าวอะไรอยู่ ไม่ใช่แค่บอกว่าผู้คนสูญเสีย แต่เป็นเขาสูญเสียได้อย่างไร ดังนั้นคุณจำเป็นต้องอธิบายเบื้องหลังเหตุการณ์ด้วย *From all the elements, I think the Dramatic Question and Emotional Content are the most important , Anyway you should balance the two because if all you have is Emotional Content, you will make somebody cry for a half and hour. You can have the two (Dramatic Question and Emotional Content) in one thing. So you need to mix it up and also in the Emotional Content, the picture you should have some information. So people will understand the story you covering ,not just for person loss but how the loss it? So you need to explain the background*” (Ben Wedeman ผู้สื่อข่าว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 ตุลาคม 2560)

4.2.2 นโยบายจากห้องข่าวและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัลเปรียบเทียบกับระหว่างช่วงการทำข่าวภัยพิบัติกับช่วงปกติ

จากการสัมภาษณ์พบว่า นโยบายและกระบวนการผลิตไม่แตกต่าง แต่การทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าว นั้น การเตรียมตัวจะมากกว่าปกติ โดยมีแนวทางดังนี้

1) ต้องมีหลักการและคู่มือในการทำข่าว

Ben Wedeman และ Pamela Boykoff ระบุว่า การรับนโยบายจากห้องข่าวในกรณีเกิดภัยพิบัตินั้นจะไม่แตกต่างจากช่วงเวลาปกติ แต่การทำงานจะแตกต่างออกไปเพราะต้องมีหลักการซึ่งมีลักษณะเป็นคู่มือในการทำข่าว

“We also need the protocol, what you should do in that case . And you need to get ready and if they say you go, you have to go, and the best way to get to the field is going with the official or rescue team. And you have to prepare food and all equipment like electric generator or Satellite Phone for your team because I believe no one want to be a burden in that case. คุณจำเป็นต้องเตรียมตัวให้พร้อมตลอดเวลาและถ้าหากห้องข่าวบอกว่า คุณต้องไป คุณก็ต้องไป และทางที่ดีที่สุดที่จะลงพื้นที่คือการเข้าไปกับเจ้าหน้าที่หรือทีมกู้ภัย และคุณต้องเตรียมอาหารกับอุปกรณ์ทั้งหมด เช่น เครื่องปั่นไฟหรือโทรศัพท์ผ่านดาวเทียม สำหรับทีมคุณให้พร้อม เพราะฉันเชื่อว่าไม่มีใครต้องการเป็นตัวถ่วงในกรณีแบบนี้”(Pamela Boykoff โปรวีวเซอร์ภาคสนาม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 25 กันยายน 2560)

“ผมคิดว่ามันไม่แตกต่าง I don’t think it’s different”(Ben Wedeman ผู้สื่อข่าว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 ตุลาคม 2560)

คู่มือในการทำข่าวภัยพิบัตินั้น ใจความสำคัญคือ 1) การเข้าพื้นที่ควรไปกับเจ้าหน้าที่หรือทีมกู้ภัย และ 2) เตรียมอาหารและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมเพื่อไม่ให้เป็นการใคร่

2) ต้องตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ

Ben Wedeman ให้ข้อมูลว่าลักษณะการทำงานของห้องข่าวในช่วงทำข่าวภัยพิบัติอาจจะไม่ได้แตกต่างจากเวลาปกติ เพียงแต่นักข่าวต้องเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ให้ดี รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลให้ดี สอดคล้องกับ Hilary Whiteman ที่เน้นย้ำในเรื่องการตรวจสอบข้อมูล

“แต่ผมคิดว่าคุณควรต้องทำข่าวอย่างรอบคอบ ถ้าคุณไม่ตรวจสอบข้อมูลดีๆ สิ่งเดียวที่ผู้ชมจะได้รับก็คือข้อมูลที่ผิดพลาด but I think you should carefully do story. If you don’t double check information so only the viewer get is wrong information” (Ben Wedeman ผู้สื่อข่าว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 ตุลาคม 2560)

“เราเริ่มต้นด้วยการหาเรื่องกันและหลายครั้งที่เราจะเริ่มต้นด้วยเฮดไลน์ เพราะถ้าหากคุณไม่รู้เฮดไลน์ มันจะยากมากในการทำงาน หลังจากนั้นเราจะคุยกับ โปรวีวเซอร์ว่า ใครที่คุณควรไปคุยหรือคำถามอะไรที่คุณควรถาม บางครั้งเราต้องกลับไปตรวจสอบ คุณได้รับข้อมูลมากมายผ่านโซเชียลมีเดีย ใครๆก็อยากจะเป็นที่หนึ่งและเร็วที่สุด แต่มันมีข้อมูลผิดๆ อยู่ ดังนั้นคุณต้องเช็คว่ามันจริงหรือเปล่า We begin with discuss the story and many time we begin with the headline because if you don’t know headline, it will be difficult to do story. Then we have to talk to the producer like who you should talk to or what question you should ask. Sometime we need to go back to verify. And you got a lot of information

trough social media, everyone want to be first and fast, there also bad information so you have to check what is true?" (Hilary Whiteman บรรณาธิการอาวุโสฝ่ายดิจิทัล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 24 พฤศจิกายน 2560)

สรุปคือ สิ่งที่บรรณาธิการดิจิทัลของสำนักข่าว CNN ย้ำก็คือการทำข่าวไม่ว่าจะเป็นข่าวอะไรก็ตาม ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัดหลายครั้ง

3) ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันทั้งฝ่ายโทรทัศน์และดิจิทัล

Hilary Whiteman บรรณาธิการฝ่ายดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN ยังเล่าถึงนโยบายและกระบวนการผลิตในช่วงทำข่าวภัยพิบัติ รวมถึงข่าวปกติทั่วไปว่าทุกฝ่ายต้องทำงานร่วมกัน

“ตำแหน่งสูงสุดในห้องข่าวดิจิทัล แต่จริงๆแล้วทุกคนทำงานร่วมกัน ฉันก็ทำงานร่วมกับ โปรดิวเซอร์และบรรณาธิการจากฝั่งทีวี There is the high rockie in newsroom, I'm a high rockie in digital newsroom but everyone work together, I work with TV producer and TV editor มันจะมีตำแหน่งสูงสุดในห้องข่าว ฉันเป็นตำแหน่งสูงสุดในห้องข่าวดิจิทัล แต่จริงๆแล้วทุกคนทำงานร่วมกัน ฉันทำงานกับทั้ง โปรดิวเซอร์และบรรณาธิการฝั่งทีวี”

(Hilary Whiteman บรรณาธิการอาวุโสฝ่ายดิจิทัล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 24 พฤศจิกายน 2560)

การทำงานในช่วงทำข่าวปกติหรือภัยพิบัติของ สำนักข่าว CNN จะไม่แตกต่างกันมาก แต่ผู้สื่อข่าวต้องมีการเตรียมตัวที่มากกว่าปกติและต้องตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์หลัก 2 ข้อได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีเฮอริเคนมาเรีย 2) เพื่อเปรียบเทียบนโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัล (Digital Newsroom) ระหว่างกรณีการทำข่าวภัยพิบัติและการรายงานข่าวปกติทั่วไป สามารถสรุปผลที่สำคัญได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ กรณีเฮอริเคนมาเรีย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเฮอริเคนมาเรียนบนเว็บไซต์ www.cnn.com โดยการวิเคราะห์ เสียง ข้อความ ภาพกราฟิกและ ภาพวิดีโอ ตามองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล 7 ประการ พบว่า CNN มีความโดดเด่นในการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติเฮอริเคนมาเรียดังต่อไปนี้

1) มุมมองการเล่าเรื่อง (point of view) ช่วงที่ 1 มุมมองการเล่าเรื่องเป็นแบบเตือนภัยทั้งหมด โดยเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลประเภทข้อความมากที่สุด ข้อความที่ใช้คือ ‘storm watch’ แปลว่า ฟ้าระวังพายุ ‘three storm watch’ แปลว่า ฟ้าระวังพายุ 3 ลูก และ ‘breaking news’ แปลว่า ข่าวด่วน โดยจัดวางมีการใช้ข้อความอยู่บนหน้าจอเพื่อให้ผู้ชมสังเกตเห็นง่ายที่สุด

ช่วงที่ 2 มุมมองการเล่าเรื่องผสมกันระหว่างการเตือนภัยและการรายงานความเสียหาย โดยมุมมองการเตือนภัยยังคงเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลประเภทข้อความมากที่สุด โดยข้อความที่แสดงให้เห็นว่าพายุกำลังจะเข้าถล่มคือ ‘Puerto Rico braces for direct hit from Maria’ แปลว่า เปอร์โตริโกพร้อมรับการเข้าถล่มโดยตรงจากมาเรีย ซึ่งนอกจากจะใช้คำว่า ‘hit’ ที่แปลว่าถล่มแล้วยังเติมคำที่ ‘direct’ ที่แปลว่าโดยตรงเข้าไปอีก ส่วนของมุมมองการเล่าเรื่องที่เป็นรายงานความเสียหาย สื่อดิจิทัลที่โดดเด่นที่สุดคือการใช้ภาพวิดีโอและเสียง โดยภาพวิดีโอมีการนำเสนอโดยใช้

วิธีต่อไปนี้เป็น (1) การส่งผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ โดยจะย้ำด้วยข้อความว่าผู้สื่อข่าวอยู่ที่จุดใด เป็นจุดที่พายุจะเข้าถล่มและจะได้รับความเสียหาย (2) การรายงานภาพความเสียหายของบ้านเรือน (3) ภาพมุมสูงใช้ในตอนเริ่มต้นวิดีโอเพื่อให้เห็นภาพรวม ส่วนในด้านเสียง เริ่มพบเห็นการปล่อยเสียงผู้ประสพภัย

ช่วงที่ 3 มุมมองการเล่าเรื่องเป็นแบบตรวจสอบความช่วยเหลือจากภาครัฐและการฟื้นฟูทั้งหมด โดยพบว่า การนำเสนอมุมมองการเล่าเรื่องลักษณะนี้สามารถทำได้ผ่านทั้งทางเสียง ข้อความและภาพวิดีโอ แต่ไม่พบภาพกราฟิกในช่วงนี้ โดยการใช้ข้อความนั้นจะมีการขึ้นคำว่า ‘Puerto Rico in Crisis’ แปลว่า เปอร์โตริโกอยู่ในวิกฤต อีกทั้งยังมีข้อความที่แสดงเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเวลาผ่านไปนานเพียงใดแล้ว เช่น ข้อความ ‘Three weeks after Maria, Puerto Rico still unrecognizable’ แปลว่า สามสัปดาห์หลังจากมาเรียถล่ม เปอร์โตริโกยังคงมีสภาพแทบจำไม่ได้ ส่วนการใช้เสียงนั้นจะเน้นไปที่เสียงสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และการใช้เสียงของผู้ประกาศ/ผู้สื่อข่าวรายงานสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ข้อความตรงที่จะเน้นย้ำถึงช่วงเวลาว่าผ่านไปแล้วนานเพียงใด ส่วนการใช้ภาพวิดีโอยังคงเน้นภาพความเสียหายและความเป็นอยู่ของผู้คนเหมือนในช่วงที่ 2

2) การตั้งคำถามที่เร้าความสนใจ (Dramatic Question) พบว่า มีการใช้สื่อดิจิทัลประเภทเสียง ซึ่งเป็นเสียงของผู้ประกาศและผู้สื่อข่าว โดยในมุมมองการเล่าเรื่องแบบเตือนภัยผู้ประกาศข่าวจะตั้งคำถามว่าขณะนี้พายุอยู่ตรงจุดไหน ใครจะได้รับผลกระทบบ้าง ส่วนในมุมมองการเล่าเรื่องแบบตรวจสอบความช่วยเหลือจากภาครัฐ ผู้ประกาศและผู้สื่อข่าวจะตั้งคำถามว่าระยะเวลาผ่านมานานเท่าใดแล้ว และชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด ส่วนคำตอบนั้นพบว่า ถูกถ่ายทอดออกมาผ่านทั้งทางเสียง ข้อความ ภาพกราฟิกและภาพวิดีโอ เช่น ผู้ประกาศข่าวและผู้สื่อข่าวอาจจะตอบคำถามนั้นเลยที่มีการถามผ่านเสียง หรือเมื่อพบการตั้งคำถามถึงลักษณะการเคลื่อนที่ของพายุ มีการใช้ภาพกราฟิกซึ่งแสดงเส้นทางของพายุเป็นคำตอบแทน หรือถ้าหากถามว่าชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด ก็ใช้ภาพวิดีโอที่แสดงให้เห็นถึงความ เป็นอยู่ของชาวบ้าน สภาพบ้านเรือนและสาธารณูปโภคพื้นฐานทั่วไปเป็นคำตอบแทน แต่ทั้งนี้ ไม่พบการตั้งคำถามที่เร้าความสนใจในมุมมองการเล่าเรื่องแบบรายงานความเสียหาย

3) การเล่าเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก (Emotional Content) พบความโดดเด่นผ่านการใช้ภาพวิดีโอและเสียงเป็นหลัก โดยจากทั้ง 3 มุมมองการเล่าเรื่อง ภาพวิดีโอที่ใช้ คือ (1) ภาพการส่งผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ (2) การรายงานภาพความเสียหายของบ้านเรือน (3) ภาพมุมสูง ใช้ในตอนเริ่มต้นเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมด (4) ภาพผู้ประสพภัย มีทั้งภาพดราม่าที่ผู้ประสพภัยร้องไห้ โศกเศร้าเสียใจและภาพการได้รับความเดือดร้อน (5) การเปรียบเทียบภาพสถานที่ก่อนและหลังถูก

พายุถล่ม ส่วนเสียงที่สร้างความรู้สึกให้กับผู้ชมที่สุดคือเสียงของผู้ประสพภัยที่เล่าประสบการณ์ที่ประสบมา

4) ลักษณะของน้ำเสียง (Voice) ของผู้ประกาศและผู้สื่อข่าว ในมุมมองการเล่าเรื่องแบบเตือนภัย น้ำเสียงจะใช้โทนกลาง ความดังปานกลางและความเร็วปานกลาง โดยภาพรวมแล้ว น้ำเสียงที่ใช้จะกระชับฉับไว ส่วนมุมมองการเล่าเรื่องแบบรายงานความเสียหาย น้ำเสียงจะใช้โทนกลาง ความดังปานกลาง แต่ความเร็วลดลง โดยมีการปรับน้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์ที่สูญเสียของประชาชน ส่วนมุมมองการเล่าเรื่องแบบตรวจสอบความช่วยเหลือจากภาครัฐ น้ำเสียงโทนกลาง ความดังปานกลาง และความเร็วปานกลางเช่นกัน

5) เพลงประกอบ (Soundtrack) พบการใช้เพลงประกอบกับวิดีโอที่เป็นประเภท caption video ซึ่งเป็นประเภทที่ใช้ภาพประกอบกับข้อความ ไม่มีเสียงผู้ประกาศและผู้สื่อข่าว

6) การใช้ข้อมูลที่พอเหมาะ (Economy) พบความโดดเด่นจากการใช้ภาพกราฟิกเข้ามาประกอบเพื่อให้การเล่าเรื่องได้โดยไม่ให้ข้อมูลที่มากเกินไปกับผู้ชม โดยภาพกราฟิกจะปรากฏในช่วงที่เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบเตือนภัยเท่านั้น พบในรูปแบบของภาพกราฟิกแสดงแผนที่พายุ เพราะจะทำให้ประชาชนเข้าใจง่ายและรับรู้ ว่าตนเองอยู่ในพื้นที่เสี่ยงหรือไม่

7) จังหวะ (pacing) การเล่าเรื่องในภาพรวมทั้งหมดจะกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ และความยาวของวิดีโอทั้งหมดประมาณ 2-3 นาทีเท่านั้น

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นบุคลากรในห้องข่าวของสำนักข่าว CNN พบว่า สำหรับสำนักข่าว CNN ไม่รู้จักองค์ประกอบของการเล่าเรื่องใช้สื่อดิจิทัล แต่ทาง CNN มีการใช้สื่อดิจิทัลที่ประกอบไปด้วยวิดีโอ รูปภาพ กราฟิกและข้อความในการทำงานอยู่แล้ว (Hilary Whiteman, บรรณาธิการดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN, สื่อสารส่วนบุคคล, 24 พฤศจิกายน 2560) นอกจากนี้ Ben Wedeman ผู้สื่อข่าวของ CNN (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 ตุลาคม 2560) มองว่า การใช้คำถามที่เร้าความสนใจและเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกเป็นองค์ประกอบสำคัญในการรายงานข่าว แต่ย้ำว่าควรจะใช้ทั้งสองอย่างสมดุล เพื่อไม่ให้เป็นการบีบคั้นอารมณ์จนคนดูร้องไห้

ส่วนองค์ประกอบด้านเสียงและเพลงประกอบนั้น CNN มีการให้ความสำคัญ โดยเสียงในที่นี้ไม่จำเป็นต้องหมายถึงเสียงของผู้สื่อข่าวหรือผู้ประกาศเสมอไป เพราะอาจหมายถึงเสียงของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ เสียงผู้ประสพภัยหรือเสียงของแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ก็ได้ ซึ่ง Ben Wedeman ผู้สื่อข่าวของ CNN (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 ตุลาคม 2560) ระบุว่า ถ้าหากเราไม่คุยกับผู้อยู่ในเหตุการณ์ เราจะเข้าใจเรื่องราวได้อย่างไร และ Pamela Boykoff โปรดิวเซอร์ของ CNN (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 25 กันยายน 2560) แนะนำการใช้เสียงเปิดเรื่อง โดยบอกว่า เธอเคยใช้

เสียงของผู้สื่อข่าวในตอนต้นของเรื่อง เป็นเสียงผู้สื่อข่าวเหนื่อยหอบขณะเดินขึ้นเขาเพื่อไปทำข่าวเหมือนในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกที่ยากลำบากของชาวบ้านได้ดี โดยไม่ต้องใช้ภาพด้วยซ้ำไป

5.1.2 นโยบายและกระบวนการผลิตของห้องข่าวดิจิทัลเปรียบเทียบระหว่างกรณีการทำข่าวภัยพิบัติและการรายงานข่าวปกติทั่วไปของ CNN

ผู้สื่อข่าวของ สำนักข่าว CNN ทั้ง 2 คนระบุว่า การรับนโยบายจากห้องข่าวในกรณีเกิดภัยพิบัตินั้นจะไม่แตกต่างจากช่วงเวลาปกติมากนัก แต่การทำงานจะแตกต่างออกไปเพราะต้องเตรียมตัวค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปกติ ผู้สื่อข่าวต้องเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ให้ดี รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลให้ดี

ส่วนการทำงานของบรรณาธิการดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN ในช่วงทำข่าวภัยพิบัติจะไม่ได้แตกต่างจากปกติ โดยบรรณาธิการดิจิทัลยังคงทำงานร่วมกับบรรณาธิการฝั่งโทรทัศน์ และจะต้องหารือกันก่อนเริ่มต้นการทำข่าว ก่อนจะส่งงานลงไปที่โปรดิวเซอร์ แต่สิ่งที่บรรณาธิการดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN ย้ำก็คือการทำข่าวไม่ว่าจะเป็นข่าวอะไรก็ตาม ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัดหลายครั้ง

แต่ส่วนที่แตกต่างคือการมีคู่มือของห้องข่าวของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ โดยผู้สื่อข่าวของ สำนักข่าว CNN เน้น 1.) การเข้าพื้นที่ควรไปกับเจ้าหน้าที่หรือทีมกู้ภัย และ 2.) เตรียมอาหารและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมเพื่อไม่ให้เป็นการใคร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง การรายงานข่าวภัยพิบัติที่บอกว่า ผู้สื่อข่าวควรต้องศึกษาว่าอุปกรณ์อะไรที่ควรนำไปด้วยในกรณีที่เกิดไฟดับหรือกรณีต่างๆ เช่น เครื่องปั่นไฟ ไฟฉุกเฉิน แบตเตอรี่ หรืออุปกรณ์จีพีเอส เครื่องมือช่วยเหลือทางการแพทย์ในเบื้องต้น รวมทั้งอาหารหรือน้ำดื่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรายงานข่าวภัยพิบัติ ซึ่งเครือข่ายผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศให้คำแนะนำสำหรับผู้สื่อข่าวที่ต้องไปทำข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติไว้ว่า ต้องพกพาและเตรียมอุปกรณ์ทางเทคนิคไปเอง เช่น แหล่งให้พลังงานไฟฟ้า วิทยุ อาหาร เป็นต้น

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.2.1 ความโดดเด่นของสำนักข่าว CNN ในการใช้การเล่าเรื่องโดยสื่อดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลได้แก่ มุมมองการเล่าเรื่อง คำถามที่เร้าความสนใจ เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึก สามารถถ่ายทอดมาสู่ผู้ชมผ่านสื่อดิจิทัลได้ทั้งข้อความ เสียง กราฟิกและภาพวิดีโอ นับเป็นคุณสมบัติของสื่อดิจิทัลที่สามารถ

ผสมผสานกันได้ สอดคล้องกับทวิตต์ คานูจนสุวรรณ (2552) ว่า สื่อดิจิทัลสามารถผสมผสานกันได้ เรียกว่าสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งข้อดีของสื่อมัลติมีเดียคือการช่วยสร้างความรู้ให้กับผู้ชมได้

ส่วนมุมมองการเล่าเรื่องคือหัวใจหลักของการเล่าเรื่อง ซึ่งสามารถถ่ายทอดผ่านสื่อดิจิทัลได้ทุกรูปแบบทั้งข้อความ เสียง กราฟิกและภาพวิดีโอ โดยสำนักข่าว CNN มีมุมมองการเล่าเรื่องหลักๆ 3 ประการคือ การเตือนภัย การรายงานข่าวเสียหายและการตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูจากภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองการเล่าเรื่องของงานวิจัยของอินทุพิมพ์ เลิศวิริยะไพบูลย์ (2554) ที่ว่า สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสมีมุมมองในการนำเสนอทั้งการรายงานสถานการณ์เพื่อเตือนภัย การรายงานข่าวความเสียหาย การรายงานข่าวประเด็นความช่วยเหลือและฟื้นฟู ประเด็นความขัดแย้งทั้งความขัดแย้งจากการจัดการน้ำท่วม และความขัดแย้งจากการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

ส่วนการตั้งคำถามที่เร้าความสนใจนั้นจะมีการใช้เสียงเป็นองค์ประกอบหลักในการตั้งคำถาม แต่คำตอบนั้น สามารถส่งผ่านทั้งทางเสียง ข้อความ กราฟิกและภาพวิดีโอได้ทั้งหมด ส่วนการใช้องค์ประกอบเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกละเอียดอ่อนที่สุดคือภาพวิดีโอและเสียง โดยเฉพาะภาพและเสียงของผู้ประสบภัยจะสร้างความรู้สึกลึกซึ้งให้ผู้ชมมากที่สุด อย่างไรก็ตาม Ben Wedeman ผู้สื่อข่าวของ CNN เน้นย้ำว่า เมื่อใช้คำถามที่เร้าความสนใจกับเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกลึกซึ้งด้วยกัน ควรจะผสมผสานให้พอดี ไม่เล่นกับความรู้สึกคนมากเกินไปแต่ควรใส่ข้อมูลและความเป็นมาของเหตุการณ์ให้คนดูด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวสอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของณัฐา ฉางชูโต (2554) ซึ่งได้สรุปเอาไว้ในเอกสารการประชุมวิชาการเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้ำท่วมและระดับความเครียดของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครว่า การนำเสนอข่าวจะก่อให้เกิดความเครียด ดังนั้นการนำเสนอข่าวของสื่อจึงต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับสารด้วย งานวิจัยดังกล่าวสรุปผลและข้อเสนอแนะว่า สื่อของนำเสนอเนื้อหาในภาวะวิกฤตอย่างตรงไปตรงมา ไม่ควรใช้ภาพหรือภาษาที่เกินจริงหรือทำให้น่ากลัว ภาพที่กระตุ้นความรู้สึก ทำให้เกิดความหดหู่ ดังนั้นสื่อจึงไม่ควรนำเสนอเรื่องราวเดิมๆ ซ้ำๆ และควรนำเสนอเนื้อหาสร้างสรรค์

ส่วนเพลงประกอบนั้น พบเฉพาะในวิดีโอประเภท caption video เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของ University of Houston (n,d,) ที่บอกว่า เรื่องราวที่บางครั้งก็ไม่ต้องการเสียงเพลงประกอบ

5.2.2 การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ เปรียบเทียบสำนักข่าว CNN กับสื่อมวลชนในต่างประเทศ

ผู้สื่อข่าวของ สำนักข่าว CNN ไม่รู้จักองค์ประกอบทั้ง 7 ของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) และมีความเข้าใจเรื่อง การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ที่แตกต่างออกไป แต่มีการนำองค์ประกอบต่างๆมาใช้ในการรายงานข่าวอยู่แล้ว เช่นเดียวกับองค์สื่อในต่างประเทศ เช่น องค์การสื่อในประเทศอินเดีย ซึ่ง R K Dave กล่าวไว้ในหนังสือ Role of Media in Disaster Management (2014) ระบุว่า สื่อพยายามอย่างหนักที่จะเชื่อมโยงภาคส่วนประชาชนและหน่วยงานด้านความฉุกเฉินเข้าไว้ด้วยกัน และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญมากให้แก่สาธารณชน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังเกิดภัยพิบัติ สื่อให้ความช่วยเหลือในการจัดการภัยพิบัติด้วยการให้ความรู้สาธารณชนเกี่ยวกับภัยพิบัติ คำเตือน ความรุนแรง รวบรวมและกระจายข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ประสบภัย กระตุ้นและเตือนเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานบรรเทาทุกข์ และประชาชน ถึงความต้องการต่างๆ และถกเถียงถึงการเตรียมการและการรับมือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้สื่อทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบ ควรจะสร้างหรือคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์โดยตรงและมีประสิทธิภาพระหว่างสื่อและหน่วยงานจัดการภัยพิบัติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสื่อที่ไม่แตกต่างจากสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

ส่วนสื่อมวลชนต่างประเทศนั้นมีวิธีปฏิบัติงานใกล้เคียงกับสำนักข่าว CNN โดยยึดตามคู่มือของคณะกรรมการสากลเพื่อปกป้องนักข่าว (Committee for Protection Journalists: CPJ) ซึ่งคู่มือดังกล่าวได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามจาก สำนักข่าว CNN รวมถึงจากหน่วยงานภาครัฐในหลายประเทศและสำนักข่าวอื่นๆ เช่น Reuters, Fox News, สำนักข่าว CNN, BBC เป็นต้น

ส่วนการรายงานข่าวภัยพิบัติของสื่อญี่ปุ่นนั้น งานวิจัยเรื่อง How Did the Media Report on the Great East Japan Earthquake? Objectivity and Emotionality Seeking in Japanese Media Coverage (2015) ของ Yukiko Uchida พบว่า การรายงานข่าวของสื่อญี่ปุ่นเมื่อตอนเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่เมื่อปี 2554 นั้นมีการรายงานแต่เฉพาะข้อเท็จจริงมากที่สุด รองลงมาคือการรายงานข้อมูลความเป็นจริงในแง่ลบ แต่ระหว่างโทรทัศน์กับสื่ออื่นๆแล้ว โทรทัศน์เป็นองค์กรสื่อที่ใส่ข้อวิจารณ์หรือความคิดเห็นของนักข่าวลงไปใน การรายงานข่าวมากที่สุด และคำพูดของนักข่าว บทสัมภาษณ์เหยื่อผู้ประสบภัย รวมถึงเจ้าหน้าที่กู้ภัยมักจะเป็นข้อมูลในแง่ลบมากกว่าเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด ในขณะที่บทสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะให้ข้อมูลที่เป็นกลางมากกว่าเสียงของนักข่าว เหยื่อผู้ประสบภัยอยู่ในการรายงานข่าวแล้ว มักจะก่อให้เกิดเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกมากกว่า โดยกรณีดังกล่าวใกล้เคียงกับสำนักข่าว CNN ซึ่งสร้างเนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกจากเสียงสัมภาษณ์และภาพของเหยื่อผู้ประสบภัย

5.2.3 นโยบายและกระบวนการผลิตในการรายงานข่าวภัยพิบัติของห้องข่าวดิจิทัล (Digital Newsroom) ของสำนักข่าว CNN

นโยบายและกระบวนการผลิตในการรายงานข่าวภัยพิบัติของ สำนักข่าว CNN ไม่ได้แตกต่างจากช่วงเวลาปกติทั่วไป แต่สิ่งที่แตกต่างคือการปฏิบัติตามคู่มือที่ทางห้องข่าว (Newsroom) ยึดถือ โดยผู้สื่อข่าวของ สำนักข่าว CNN ย้ำว่าการลงพื้นที่ไปทำข่าวภัยพิบัติจะต้องปฏิบัติตามหลักการ โดยใจความสำคัญของคู่มือของห้องข่าวของสำนักข่าว CNN ในการรายงานข่าวภัยพิบัติ นั้น ผู้สื่อข่าวเปิดเผยว่า 1.) การเข้าพื้นที่ควรไปกับเจ้าหน้าที่หรือทีมกู้ภัย และ 2.) เตรียมอาหารและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมเพื่อไม่ให้เป็นการใคร่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรายงานข่าวภัยพิบัติที่บอกว่า ผู้สื่อข่าวควรต้องศึกษาว่าอุปกรณ์อะไรที่ควรนำไปด้วยในกรณีที่เกิดไฟดับหรือกรณีต่างๆ เช่น เครื่องปั่นไฟ ไฟฉุกเฉิน แบตเตอรี่ หรืออุปกรณ์จีพีเอส เครื่องมือช่วยเหลือทางการแพทย์ ในเบื้องต้น รวมทั้งอาหารหรือน้ำดื่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรายงานข่าวภัยพิบัติ ซึ่งเครือข่ายผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศให้คำแนะนำสำหรับผู้สื่อข่าวที่ต้องไปทำข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติไว้ว่า ต้องพกพาและเตรียมอุปกรณ์ทางเทคนิคไปเอง เช่น แหล่งให้พลังงานไฟฟ้า วิทยุ อาหาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสื่อมวลชนไทยยังคงมีนโยบายและกระบวนการผลิตในการรายงานข่าวภัยพิบัติเหมือนกับการรายงานข่าวทั่วไป โดยวิศยศ งามขำ (2559) สรุปไว้ในเอกสารการประชุมวิชาการเรื่องการประสานงานสื่อในการจัดการภัยพิบัติว่า องค์สื่อในประเทศไทยไม่มีการกำหนดกรอบหรือกติกาในการนำเสนอข่าวดราม่าหรือข่าวภัยพิบัติ

แต่ถึงแม้แต่องค์กรสื่อในประเทศไทยจะไม่มีกรอบหรือกติกาในการนำเสนอข่าวภัยพิบัติอย่างเป็นทางการที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามร่วมกัน หากสื่อแต่ละสำนักจะมีการปรับเปลี่ยนนโยบายและกระบวนการผลิตให้คล่องตัวมากขึ้นเมื่อต้องรายงานข่าวภัยพิบัติ โดยงานวิจัยเรื่องบทบาทของเทคโนโลยีโซเชียลมีเดียต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาวุทธภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ของมยุรี ไพบุญกุลกุล (2556) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในช่วงมหาวุทธภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มีความแตกต่างจากการทำข่าวในช่วงสถานการณ์ปกติ เพราะจะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการกำหนดจุดรายงานสดครอบคลุมพื้นที่เกิดเหตุน้ำท่วม และให้ระยะเวลานำเสนอมากกว่าปกติ ตอบสนองความต้องการของผู้รับชมรายการโทรทัศน์ที่มีช่องทางในการรับข้อมูลมากขึ้น และนำเสนอเรื่องราวผ่านทาง Social media ก่อตั้งทีมข่าวเฉพาะกิจช่องทางสื่อ 7 สี มีการกำหนดจุดรายงานสดกระจายทั่วทุกพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อแข่งชิงความรวดเร็ว และให้

ความสำคัญด้านการนำเสนอด้วยการให้น้ำหนักข่าวและเรื่องราวที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าการนำเสนอข่าวสารจากหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1) สื่อมวลชนไทยนำการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลไปใช้ในการรายงานข่าวภัยพิบัติเพื่อสร้างความแตกต่าง ดึงดูดความสนใจจากผู้ชมและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในอุตสาหกรรมสื่อ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการแข่งขันสูงในอุตสาหกรรมสื่อ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดิจิทัล ทำให้สื่อหลายแห่งต้องพยายามอย่างหนักเพื่อแย่งชิงเรตติ้ง การนำองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติจะช่วยสร้างความแตกต่างให้แก่องค์กรสื่ออื่นๆ โดยองค์ประกอบที่มีความโดดเด่นได้แก่ มุมมองการเล่าเรื่อง ซึ่งเมื่อผู้เล่าเรื่องต้องการจะนำเสนอสารให้ผู้ชมเข้าใจ จำเป็นต้องมีมุมมองการเล่าเรื่องก่อนเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจว่าเรากำลังต้องการสื่ออะไรออกไป และเมื่อมีมุมมองการเล่าเรื่องเป็นกรอบแล้ว กระบวนการต่อไปก็จะทำได้ง่ายขึ้น ส่วนองค์ประกอบอื่นๆที่น่าสนใจคือ การตั้งคำถามที่เร้าความสนใจ ซึ่งควรตั้งในตอนต้นของเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม และการใช้เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึก เพื่อให้ผู้ชมดูแล้วรู้สึกว่ เรื่องที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเขา

นอกจากนี้ยังมีการใช้เสียงและการใช้เพลงประกอบ ซึ่งวิธีการใช้เสียงตามการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลของ สำนักข่าว CNN นั้นน่าสนใจมาก เพราะมีการใช้เสียงผู้ประสบภัยขึ้นในตอนต้นของเนื้อหา และบางครั้งอาจจะเปิดเรื่องมาด้วยภาพของผู้ประสบภัยด้วยซ้ำไป ซึ่งไม่จำเป็นต้องเปิดเรื่องมาด้วยผู้สื่อข่าว เนื่องจากการใช้เสียงและภาพของผู้ประสบภัยเข้ามาประกอบจะทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ดีขึ้น ในขณะที่การใช้เพลงประกอบนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการใช้เพลงประกอบในทุกวิดีโอเสมอไป และเมื่อมีการใช้เพลงประกอบเข้ามาช่วยก็ควรจะต้องเลือกใช้ดนตรีที่มีจังหวะเร็วหรือจังหวะผสม เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกแปลกใหม่และดึงดูดความสนใจ

ส่วนการทำข้อมูลให้เข้าใจง่ายขึ้นก็สามารถทำได้ด้วยการใช้ Visualization เข้ามาช่วย เช่น การทำกราฟิก ซึ่งปัจจุบันเองก็พบองค์กรสื่อในประเทศไทยใช้อยู่แล้ว แต่ควรพัฒนาให้สามารถนำมาใช้ในการเล่าข้อมูลที่ยากและซับซ้อนเกี่ยวกับภัยพิบัติ หรือการเตือนภัยธรรมชาติให้เข้าใจง่ายในเวลารวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนเตรียมตัวรับมือกับภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติได้ทันเวลา

2) สื่อมวลชนไทยนำการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัลไปใช้ในการรายงานข่าวภัยพิบัติเพื่อช่วยแก้ปัญหาการโดนวิพากษ์วิจารณ์ว่า “สื่อไทยเน้นขายความน่ากลัว”

ในช่วงเกิดภาวะวิกฤต ทั้งเหตุอุทกภัย สึนามิหรือพายุฤดูร้อนถล่ม สื่อในประเทศไทย มักโดนวิพากษ์วิจารณ์จากหลายฝ่ายว่าทำให้ประชาชนเกิดความเครียดและนำเสนอข่าวเน้นไปที่ความรุนแรงจนเกินไป จนสร้างผลกระทบในแง่จิตใจต่อผู้ประสบภัยที่ได้รับความเดือดร้อนอยู่ก่อนแล้ว การนำองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของ สำนักข่าว CNN มาใช้จะช่วยลดการโดนครหาเรื่องสร้างดราม่าได้ เพราะสื่อไม่จำเป็นต้องนำเสนอภาพอันหดหู่สะเทือนใจเสมอไปเพื่อเรียกเรตติ้ง แต่อาจจะเลือกใช้วิธีการใช้ภาพที่โดดเด่นอย่างการนำภาพและหลังเกิดเหตุมาเปรียบเทียบกัน หรือการนำ Visualization มาอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ขณะที่เมื่อเลือกใช้องค์ประกอบที่สร้างผลกระทบทางความรู้สึกและอารมณ์ อย่างการตั้งคำถามที่เร้าความสนใจและการใช้เนื้อหาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกมาใช้ ผู้ใช้งานควรใช้ทั้งสององค์ประกอบนี้อย่างระมัดระวังไม่ให้มากเกินไปและใช้อย่างสมดุล และควรให้ข้อมูลเสริมแก่ผู้ประสบภัยด้วย

3) สื่อมวลชนไทยควรพัฒนาคู่มือในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

ปัจจุบันนี้สื่อในประเทศไทยยังไม่มีการพัฒนาคู่มือส่วนกลางเอาไว้ใช้สำหรับการรายงานข่าวภัยพิบัติโดยเฉพาะ ซึ่งการทำคู่มือนี้จะช่วยให้ผู้สื่อข่าวสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น และปลอดภัยมากขึ้น ขณะเดียวกันยังทำให้ผู้สื่อข่าวไม่ต้องเป็นภาระของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องทำงานหนักในช่วงการดูแลและช่วยเหลือผู้ประสบภัยอยู่แล้ว ที่สำคัญยังสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่ผู้ประสบภัยด้วย เนื่องจากผู้สื่อข่าวควรเตรียมอุปกรณ์ อาหารและสิ่งของต่างๆ ไปเอง เพราะในภาวะเกิดภัยพิบัติการที่ผู้สื่อข่าวไม่เตรียมความพร้อมไปเองอาจจะเป็นการเข้าไปแย่งความช่วยเหลือของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอยู่ก่อนแล้ว

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ขององค์กรสื่อในประเทศไทย ทั้งในการรายงานข่าวภัยพิบัติ หรือ ในข่าวประเภทอื่น ๆ เพราะในบางองค์ประกอบก็พบองค์การสื่อในประเทศไทยมีการใช้อยู่แล้ว แต่อาจจะมีวิธีการใช้ที่แตกต่างออกไปจาก สำนักข่าว CNN หรือมีความเข้าใจที่แตกต่างออกไปจากของ สำนักข่าว CNN รวมถึงแนวทางการปรับใช้บทเรียนที่ได้จากสำนักข่าว CNN จากผลการศึกษา

2) ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือขององค์กรสื่อในประเทศไทยในการข่าวภัยพิบัติ โดยสามารถนำคำแนะนำเรื่องการพัฒนาคู่มือในการรายงานข่าวภัยพิบัติจากผลการศึกษาไปใช้เพื่อต่อยอด และทำให้สื่อมวลชนไทยมีคู่มือเวลาต้องลงพื้นที่เพื่อรายงานข่าวภัยพิบัติ โดยเฉพาะ เพื่อให้เป็นมาตรฐานสากลเหมือนองค์กรสื่อในต่างประเทศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2556). *การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กรมอุตุนิยมวิทยา. (ม.ป.ล.). *ภัยธรรมชาติในประเทศไทย*. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://www.tmd.go.th/info/risk.pdf>
- จิตินัน ค่อมมอน. (2559). *การบริหารจัดการสื่อโทรทัศน์ในยุคดิจิทัลหลอมรวม*. Suthiparithat, 30(95), 212-222. สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/20533kjwzwl4o804k.pdf>
- ณัฐา ฉางชูโต. (2554). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้ำท่วมและระดับความเครียดของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน *การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ* (น.3-14). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธาม เชื้อสถาปนศิริ. (2555). *ภัยพิบัติน้ำท่วม : สื่อรัฐ สื่อเก่าและสื่อใหม่*. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.tcijthai.com/news/2012/02/scoop/130>
- พีระ จิรโสภณ และสุวิมล จินะมูล (2559). *บทบาทสื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัลในการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี*. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2560, จาก www.dpu.ac.th/graduate/upload/content/files/12559-12560/vol5-2-62.pdf
- แพง ชินพงศ์.(2550). *ดนตรีแสนสุข*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: บริษัท เพาเวอร์พริ้นท์จำกัด.
- ฤทัยวรรณ โชคทวีพานิชย์. (2550). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข่าว*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2560, จาก http://elearning.nsrui.ac.th/2550/report_beginning/บทที่1%20หน้า%201.html
- ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ. (2552). *เทคโนโลยีมัลติมีเดีย (Multimedia Technology)*. กรุงเทพฯ : เลทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- มยุรี ไพบูลย์กุลกร. (2556). *บทบาทของเทคโนโลยีโซเซียลมีเดียต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหามหัทภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัชยศ งามขำ. (2559). *การประสานงานสื่อในการจัดการภัยพิบัติ*. ใน *การประชุมวิชาการ International Conference on Magsaysay Awardees : Good Governance and Transformative Leadership in Asia* (น.369-388). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- วีณา แก้วประดับ. (2548). *บทบาทของสื่อวิทยุโทรทัศน์ต่อการเสนอข่าวสารในสถานการณ์วิกฤต*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สกุลศรี ศรีสารคาม. (2554). *สื่อสังคมกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสาร* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เสกสรร โรจนเมธากุล. (2555). *เรียกร้องสื่อรายงานข่าวภัยพิบัติ 'อย่าบิดเบือน-ดราม่า สร้างกระแสการบริจาค' ใหม่*. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://www.isranews.org/thaireform-other-news/16980>
- สิริพร มินะนันท์. (ม.ป.ป.). *การข่าวและการรายงานข่าว*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2560, จาก www.teacher.ssru.ac.th/siriporn_me/file.php/1/TVB2301/.../2.news_reporting.pptx
- อินทุพิมพ์ เลิศวิริยะไพฑูริย์. (2554). *บทบาทหน้าที่และการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสในช่วงวิกฤตน้ำท่วมพุทธศักราช 2554*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- AFP. (2017). *The forecast path of Hurricane Maria as it heads west across the Caribbean*. Retrieved November 13, 2017, from www.facebook.com/AFPnewsenglish/posts/1444991002205565
- Brown Seely John. (2000). *GROWING UP DIGITAL How the Web Changes Work, Education, and the Ways People Learn*. Retrieved November 13, 2017, from http://www.johnseelybrown.com/Growing_up_digital.pdf
- Carroll Brian. (2014). *Writing and Editing for Digital Media*. London: Taylor & Francis Ltd
- Center of Digital Storytelling. (2010) *Digital Storytelling Cookbook*. Retrieved November 13, 2017, from <https://wrds.as.uky.edu/sites/default/files/cookbook.pdf>
- Committee to Protect Journalists. (2012) *CPJ Journalist Security Guide Covering the News in a Dangerous and Changing World*. Retrieved November 13, 2017, from <https://cpj.org/reports/2012/04/natural-disasters.php>
- CNN Staff. (2013). *Typhoon Haiyan death toll tops 6,000 in the Philippines*. Retrieved November 13, 2017, from <http://edition.cnn.com/2013/12/13/world/asia/philippines-typhoon-haiyan/index.html>

- Dave R K. (2017). *Role of Media in Disaster management*. Retrieved October 29, 2017, from http://www.academia.edu/7402446/Role_of_Media_in_Disaster_management-Dr_Dave-2
- Goidel Robert and Miller Andrea. (2009). News Organizations and Information Gathering During a Natural Disaster: Lessons from Hurricane Katrina. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 17(4), 266-273. Retrieved October 23, 2017, from https://www.researchgate.net/publication/228129926_News_Organizations_and_Information_Gathering_During_a_Natural_Disaster_Lessons_from_Hurricane_Katrina
- Goswami Parul. (2015). *Advice for journalists covering natural disasters*. Retrieved November 13, 2017, from <https://ijn.net.org/en/blog/advice-journalists-covering-natural-disasters>
- Houston J. Brian, Pfefferbaum Betty and Rosenholtz Ellen Cathy. (2012). Disaster News: Framing and Frame Changing in Coverage of Major U.S. Natural Disasters, 2000-2010. *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 89(4). Retrieved October 23, 2017, from <https://www.questia.com/read/1P3-2882869751/disaster-news-framing-and-frame-changing-in-coverage>
- Iqbal J Muhammad, Ali M Fatima and Khursheed B Muhammad. (2014). ANALYSIS OF ROLE OF MEDIA IN DISASTER REPORTING IN PAKISTAN. *European Scientific Journal*, 10(1), 570-575. Retrieved October 23, 2017, from <https://eujournal.org/index.php/esj/article/view/3676>
- Kolodzy Janet. (2006). *Convergence Journalism: Writing and Reporting Across the News Media*. Maryland: Rowman & Littlefield
- Kung Lucy. (2015). *Innovators of Digital News*. London: I.B.Tauris& Co. Ltd
- Kroll Anja. (2015). *The role of Journalism in the Digital Age*. Oxford: n.p.
- Krumsvik Arne H. (2010). *Strategy and Structure for Online News Production – Case Studies of CNN and NRK*. Oslo: University of Oslo. Retrieved October 21, 2017, from https://www.researchgate.net/publication/226168821_Strategy_and_Structure_for_Online_News_Production_-_Case_Studies_of_CNN_and_NRK

- Lichterman Joseph . (2017). *How The New York Times, CNN, and The Huffington Post approach publishing on platforms*. Retrieved October 21, 2017, from <http://www.niemanlab.org/2017/03/how-the-new-york-times-สำนักข่าว CNN-and-the-huffington-post- approach-publishing-on-platforms/>
- Mario Garcia. (2016). *Digital Storytelling: A Marriage Between Journalism and Design*. Retrieved October 23, 2017, from <https://journalism.columbia.edu/digital-storytelling-marriage-between-journalism-and-design> .
- Meyer Robinson. (2017). *What's Happening With the Relief Effort in Puerto Rico?*. Retrieved November 13, 2017, from www.theatlantic.com/science/archive/2017/10/what-happened-in-puerto-rico-a-timeline-of-hurricane-maria/541956/
- Nindibaajimomin. (n.d.). *LIMITATIONS AND ADVANTAGES OF DIGITAL STORYTELLING*. Retrieved October 29, 2017, from <http://nindibaajimomin.com/workbooks/limitations-and-advantages-of-digital-storytelling/>
- Nip Jpyce Y.M.. (2007). *EXPLORING THE SECOND PHASE OF PUBLIC JOURNALISM*. *Journalism Studies*, 7(2). Retrieved October 23, 2017, from <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14616700500533528>
- Potter Deborah and Ricchiardi Sherry. (2009). *Disaster and Crisis Coverage*. Washington: n.p.
- Quinn Stephen. (2002). *Knowledge Management in the Digital Newsroom*. Oxford: Focal Press
- Sikarwar Rahul. (2016). *Definition of Digital Media*. Retrieved November 13, 2017, from <https://www.linkedin.com/pulse/definition-digital-media-rahul-sikarwar- digital-marketing-expert>
- Substance Abuse and Mental Health Services Administration. (2016). *SHARE YOUR STORY :A How-to Guide for Digital Storytelling*. Retrieved November 13, 2017, from https://www.samhsa.gov/sites/default/files/programs_campaigns/brss_tac/samhsa-storytelling-guide.pdf
- University of Houston. (n.d.). *What is Digital Storytelling?*. Retrieved October 21, 2017,from <http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/page.cfm?id=27>.
- Underwood Rich. (2007). *Roll!: Shooting TV News : Views from Behind the Lens*. Oxford: Focal Press

Ventura Ana Boa. (2008). Making news with digital stories: digital storytelling as a forma of citizen journalism – case Studies analysis in the U.S., UK and Portugal. *Prisma*, 1(7), 239-259. Retrieved October 23, 2017, from revistas.ua.pt/index.php/prisma.com/article/download/674/pdf

ภาคผนวก

Coding Sheet

ชื่อข่าว	มุมมองการเล่าเรื่อง				คำถามที่เร้าความสนใจ						เนื้อหาที่เชื่อมโยงไปด้วยความรู้สึก			เนื้อหาที่มีจำนวนที่พอเหมาะ			
	เตือน ภัย	ความ เสียห าย	ตรวจสอบ ความ ช่วยเหลือ จากรัฐ	ภาพ / ข้อความ/ เสียง (เดิม คำอธิบาย)	คำถาม			คำตอบ			กระทบต่อผู้คน			ประเภ ทวิดีโอ	ความ ยาว	Data Visualization	
					มี	รายละเอียด เนื้อหา	ไม่มี	มี	รายละเอียดเนื้อหา	ไม่มี	มี	รายละเอียดเนื้อหา	ไม่มี				

เสียง						ดนตรี							จังหวะ		
เสียงของใครจงระบุ															
โทน	ระดับเสียง	ความเร็ว	จังหวะ (rhythm)	ทำนอง (melody)	สำเนียง (accent)	ไม่มี	มี								
							จังหวะ			ความดังพอเหมาะ			เหมาะสม		
							ช้า	เร็ว	ผสม	ใช่	อธิบาย	ไม่ใช่	ใช่	อธิบาย	ไม่ใช่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ภัทธี ภัทธโสภสกุล

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนผดุงนารี

ปีการศึกษา 2548

อักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ผู้สื่อข่าวและผู้ประกาศข่าว สถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์

ดิจิทัลทีวีช่อง 19

พิธีกรรายการเข้านี้มีแต่เรื่อง สถานีโทรทัศน์กองทัพบก

ช่อง 5